

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
SLOVENIJE

DELO

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO
ZDRUŽITVI »JUDSKE PRAVICE«, KI JO JE
5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMU-
NISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLO-
VENSKEGA POROČEVALCA«, KIGA JE
LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODIL-
NA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

Glavni urednik Janez Vipotnik Odgovorni urednik Ivan Sinkovec

LJUBLJANA, petek, dne 12. maja 1961 – Leto III., šte. 128

OBISK ALEKSANDRA RANKOVIČA V GRČIJI KONČAN

Pomembna vloga manjših držav

Podpredsednik ZIS se je po vrnitvi ustavil v Skopju in Prištini – Slovo v Solunu – Slovesnost na jugoslovanskem vojaškem pokopališču v Solunu

DJEVDJELIJA, 11. maja (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksandar Ranković s soprogo je danes ob 10.20 potoval skozi Djevdjelijo na poti v Beograd. Med kratkim postankom v Djevdjeliji je Aleksandar Ranković izjavil novinarjem, da je bil njegov obisk v Grčiji koristen in da je s predstavniki grške vlade razpravljal o nekaterih vprašanih mednarodnih odnosov kot tudi o vprašanih s področja odnosov med obema državama.

Aleksandar Ranković je izrazil upanje, da se bo jugoslovansko-grško sodelovanje razširilo in nadalje razvijalo na podlagi sedanjih pogodb in izkušenj.

Poudaril je, da so na razgovorih v Atenah ugotovili pomembno vlogo, ki jo igrajo manjše države, enako kot velike, v ohranitvi miru, ublaže-

vanju zaostritve na svetu in urejanju perečih mednarodnih problemov.

Na železniški postaji v Djevdjeliji so podpredsednika ZIS Rankovića in člana jugoslovanske delegacije – pomočnika državnega sekretarja za zunanje zadeve dr. Jožeta Brileja, šefa kabineta podpredsednika ZIS Petra Ivičevića in namestnika direktorja Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje Borivoja Jelića – sprejeli in pozdravili predsednik Izvršnega sveta Makedonije

Aleksandar Grličkov in drugi funkcionarji.

Na poti iz Grčije v Beograd se je Aleksandar Ranković ustavil v Skopju, nato pa v Prištini. Z njim so v Prištino prispeli predsednik Narodnega odbora avtonomne Kosovsko-metohijske oblasti Dušan Mugoša ter članj oblasti Izvršnega sveta in oblasti Makedonije.

Na železniški postaji v Kosovu so Aleksandra Rankovića pozdravili predsednik Ljudskega odbora avtonomne Kosovsko-metohijske oblasti Dušan Mugoša ter članj oblasti Izvršnega sveta in oblasti Makedonije.

Aleksandar Ranković je odpotoval v Beograd danes dopoldne iz Soluna. Pred odhodom je pregledal častno enoto

grške vojske, potem pa je godba zaigrala jugoslovansko in grško himno. Od podpredsednika ZIS Rankovića in člana jugoslovanske delegacije so se poslovili minister za severno Grčijo Teogitis in drugi ugledni predstavniki Soluna.

Preden je odpotoval v Jugoslavijo, je Aleksandar Ranković davi položil venec na jugoslovansko vojaško pokopališče na Zejtinliku in na spomenik padlim grškim vojakom. Slovesnosti so prisostvovali člani jugoslovanske delegacije ter veleposlanik v Atenah Mita Miljković in generalni konzul v Solunu Zivan Stojanović, z grške strani pa razen ministra Teogitisa tudi grški veleposlanik v Beogradu Nikola Lazarević.

Ob prihodu na Zejtinlik je Aleksandar Rankovića pozdravila tudi košarkarska ekipa »Partizana«, ki zdaj gostuje v Solunu.

Jubilejno leto narodov Jugoslavije

S tiskovne konference člani zveznega koordinacijskega telesa za proslavo 20-letnice revolucije Draže Markovića

Letošnje leto je za narode Jugoslavije jubilejno, ker bo minilo dvajset let od zloma stare Jugoslavije, dvajset let od sklepa Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije o oboroženi borbi in o začetku vstaje, dvajset let od ustanovitve Jugoslovanske ljudske armade, dvajset let od ustanovitve prvih organov ljudske oblasti – narodnoosvobodilnih odborov.

Proslava je splošnega jugoslovanskega značaja. V njej sodelujejo Zveza komunistov, Socialistična zveza, Zveza borcev, sindikati, Ljudska mladina, Jugoslovanska ljudska armada, kulturne in športne organizacije. Glavna proslava bo 3. in 4. julija v Titovem Užicu.

O značaju, cilju in programu proslave je govoril včeraj na tiskovni konferenci za tuje

in domače novinarje član odoslovanjskega telesa za proslavo 20-letnice revolucije Draže Markovića.

Med proslavami na Hrvatskem sodi med največje velikimiting na Kordunu, ki bo 27. julija. Istega dne bo na Visu organizirana glavna proslava za Dalmacijo. Tudi v Slavon-

ski Požegi organizirajo veliko proslavo.

Ljudstvo Bosanske krajine se bo zbralo 27. julija v Banji Luki, kjer bodo odkrili spomenik padlim borcem Krajine. Istega dne bodo proslave tudi v Drvaru, Mostarju in Sarajevu.

Glavna proslava Slovenije bo 21. julija v Ljubljani. Dne 22. julija se bodo prebivalci okrajev Maribor, Celje in Murska Sobota zbrali v Ribnici na Pohorju. Prav tako bo tega dne velika proslava v Žužemberku na Dolenjskem. Dne 8. oktobra bodo v Soštanju prebivalci tega mesta proslavili dvajsetletnico osvoboditve.

Proslave večjega pomena pripravljajo tudi v Makedoniji. V Prilepu in Kumanovem bodo proslave 11. oktobra.

Dvajsetletnico vstaje bo ljudstvo Crne gore proslavilo v velikimitingom, ki bo 13. julija v Titogradu. Dne 1. decembra, ob obletnici plevalske bitke, bodo odkrili v Plevljah spomenik padlim borcem. Razen tega je predvidena cela vrsta manifestacij in proslav krajevnega značaja.

VELIKA PROSLAVA V RUDEM

Ker proslavljamo letos ob dvajsetletnici vstaje hkrati tudi dvajsetletnico nastanka in ustanovitve Jugoslovanske ljudske armade, bomo 22. decembra proslavili posebno svečano. Ta proslava bo presegala okvire proslave v vojski. V njej bodo sodelovali Socialistična zveza, Zveza borcev in rezervnih oficirjev, Ljudska mladina in druge organizacije.

Glavna proslava se bo začela 1. julija na dan borcev v Titovem Užicu v navzočnosti prebivalcev širše okolice, delegatov Zveze borcev iz vseh okrajev Jugoslavije in delegacij velikih delovnih kolektivov iz vse države. Na spominskem trgu, ki ga grade v Titovem Užicu in ki se bo bržčas imenoval »Partizanski trg«, bodo 3. julija dopoldne odkrili spomenik naršalu Titu, ki ga je izdelal kipar Fran Kršinić. Isti dan dopoldne bodo odprli muzej vstaje (glavni predmeti so posvečeni letu 1941 in narodnoosvobodilni borbi v tem obdobju). Zvečer bo svečana akademija z umetniškim programom.

Dne 4. julija bo v Titovem Užicu velik miting. Te glavne manifestacije se bo udeležilo tudi mnogo delegacij naših in mednarodnih organizacij borcev, ki bodo povabljene in izmed katerih se bodo mnoge udeležile kongresa Zveze borcev Jugoslavije tik pred proslavo. Povabljeni bodo tudi predstavniki dežel, ki so imele pri Vrhovnem štabu svoje vojne misije.

PROSLAVE V REPUBLIKAH

Drugi pomembnejši datumi v okviru proslave so dnevi vstaje posameznih narodov Jugoslavije. Razen tega predvidevajo načrti republiških odborov za proslavo tudi večje manifestacije v zvezi z datumi, ki so širšega pomena za razvoj narodnoosvobodilne borbe v posameznih republikah.

Jubilejno leto bomo proslavili tudi z izdajo nad 150 raznih del, ki bodo obravnavala razvoj narodnoosvobodilnega gibanja na posameznih področjih. V Srbiji so pritegnili k delu nad 500 ljudi – publicistov, književnikov, političnih delavcev in preživelih borcev, ki pišejo osem monografij za osem širših področij.

Razen tega snemajo 20 do 30 dokumentarnih filmov na teme iz narodnoosvobodilne borbe. Vstaja ali začetek borbe narodov Jugoslavije oziroma proslava v letošnjem letu bo navdihnili tudi mnoge umetnike, da bodo ustvarili umetnine s tematiko iz NOB. Letošnja proslava, je rekel na koncu Draže Markovića, je za narode Jugoslavije velikega pomena. Ta proslava bo oživila spomine na dogodke iz leta 1941, opozorila bo na cilje in vire moči revolucije, na njene pridobitve in reforme, ki jih je prinesla revolucija, ter prikazala uspehe v socialistični graditvi dežele.

B. Lazarević

VREME

Napoved za petek: Sprva pretežno jasno, v popoldanskem času povečana oblačnost in nagnevanje h kratkotrajnim ploham. Zjutraj v izpostavljenih krajih nevarnost sianje. Temperature ponoči med -1 in 4, v Prilježju 10, čez dan do 20 stopinj C.

Štafeta mladosti v Titogradu

Titograd, 11. maja (Tanjug). Na poti iz Crnogorskega Primorja je štafeta mladosti danes dopoldne prispela v Titograd, kjer jo je na Trgu Ivana Milutinovića sprejelo in navdušeno pozdravilo več tisoč prebivalcev. Na svečani tribuni so bili ob sprejemu predsednik Ljudske skupščine Crne gore Blažo Jovanović, predsednik glavnega odbora SZDL Crne gore Andrija Mugoša, organizacijski sekretar CK ZK Crne gore Milan Vukasović in drugi.

V govoru na mitingu je predsedniku Titu želel srečen rojstni dan in se dolgo ziviljenje član republiškega izvršnega sveta Aleksander Radević. Prebivalci Titograda ter vojniki in oficirji garnizije JLA so poslali z mitinga predsedniku Titu pozdravno pismo. Potem so mladinci odnesli štafeto proti Danilovgradu. Na poti po Crni gori bo štafeta prehodila kakih 760 km. 14. maja pa jo bodo na Čakoru prevzeli fantje in dekleta s Kosova in Metohije.

Štafeta Brodarske zveze

Ljubljana, 11. maja (Tanjug). Danes ob desetih dopoldne je krenila ob Savi Dolinki iz Mojstrane štafeta Brodarske zveze Jugoslavije. Na do-go pot do Beograda so prvi krenili član kajakaško-brodarskega društva »Kranjc« iz Mojstrane, ki bodo danes prispeli do Kranja. Jutri prevzamejo štafeto članj Brodarskega društva Kranj in jo poneso do Tacna, kjer jo bodo prevzeli člani ljubljanskega Brodarskega društva. Štafeta bo nadaljevala pot prek Litije in Zidanega mosta proti Zagrebu.

Pred začetkom ženevske konference o Laosu: zunanja ministar ZSSR in LR Kitajske Gromiko in Čen Ji ob prihodu na ženevsko letališče. (Telefoto)

Brzjojavki Karamanlisu in Kanelopulosu

Solun, 11. maja (Tanjug). Ob odhodu iz Grčije je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksandar Ranković poslal ministrskemu predsedniku Karamanlisu tole brzjojavko:

»Ko odhajam iz vaše lepe dežele, bi se Vam rad še enkrat zahvalil, da sem imel priložnost obiskati prijateljsko Grčijo.

Iz Grčije odhajamo polni čudovitih vtisov, ki smo jih dobili med našim obiskom, prav tako pa tudi s prepričanjem, da so srečanja, ki smo jih imeli z uglednimi predstavniki grške vlade, kateri predsedujete, in z Vami osebno nov pozitiven prispevek k nadaljnjemu razvoju jugoslovansko-grških odnosov.

Podpredsednik Ranković je poslal brzjojavko tudi podpredsedniku grške vlade Panajotisu Kanelopulosu. Brzjojavka se glasi:

»Ob odhodu iz Vaše lepe dežele bi se rad grški vladi in ljudstvu, Vam osebno in gospe Kanelopulos še enkrat zahvalil v imenu svoje soproge, svojih sodelavcev in v svojem imenu za tople in prijateljski sprejem, ki smo ga bili deležni med našim obiskom v prijateljski Grčiji. Trdno sem prepričan, da bo odkrita izmenjava mnenj z Vami in Vašimi sodelavci prispevala k nadaljnjemu razvoju in okrepitevi sodelovanja med našima državama.

Prosim Vas, gospod predsednik, da tolačite čustva prijateljstva in naše najbolje želje za srečno prihodnost grškega ljudstva.

SOVRAŽNOSTI V LAOSU PREKINJENE

Danes začetek konference

Konference v Ženevi se udeleži tudi Norodom Sihamuk – V Londonu sodijo, da bo konferenca trajala več kot dva meseca

LONDON, 11. maja (AP). – Britanska vlada je prejela poročilo, da so bile prekinjene sovražnosti v Laosu. Tako je zdaj utirja pot za začetek konference 14 držav o Laosu, ki naj bi se začela jutri v Ženevi. Zahodne države so bile objave, da bodo sodelovale na ženevski konferenci s pogojem, da bodo prej prekinjeni boji na laoskih bojiščih.

Predstavniki britanskega zunanjega ministrstva je dejal, da je poročilo o prenehanju bojev poslala komisija za opustitev sovražnosti, katere predstavniki so stopili v stik z bojujočimi se stranmi. V poročilu je rečeno, da so bile sovražnosti splošno ustavljene. Kakor pa je pripomnil predstavnik Foreign Officea, so prometne zveze slabe in zato so še vedno možni sporadični spopadi.

Tanjug poroča, da bo britanski zunanji minister lord Home danes odpotoval v Ženevo, kjer se bo takoj po prihodu sestel s sovjetskimi zunanjimi ministrom Gromikom. Ob ministra kot predsednika prve ženevske konference o Laosu bosta ob tej priložnosti določila proceduro za jutrišnji začetek pogajanj.

Reuter poroča iz Londona, da so britanskemu zunanjemu ministru Homeu tik pred odhodom iz Londona sporočili, da bo na konferenci o Laosu sodeloval tudi Norodom Sihamuk. Zastopnik Foreign Officea je dejal, da bo Sihamuk prispel v Ženevo v torek. Sihamuka je danes pozval naj se udeleži konference tudi kralj Vatana.

V Opatiji se je začel IV. svetovni kongres za umetna gnojila

OPATIJA, 11. maja (Tanjug). – Uporaba jedrske energije v kmetijstvu je bila poglavitna tema na današnjem zasedanju IV. svetovnega kongresa za umetna gnojila v Opatiji. Kongresa se udeležuje 370 delegatov iz 28 dežel.

Glavni referat holandskega profesorja dr. Schuffelena o uporabi radioaktivnih izotopov za povečanje rodovitnosti zemlje je vzbudil veliko zanimanje udeležencev.

S področja uporabe jedrske energije v kmetijstvu so prebrali na kongresu 12 nacionalnih referatov. Pozornost so vzbudili referati jugoslovanskih strokovnjakov dr. Popovića, Milosavljevića, dr. Šarića in njihovih sodelavcev, ki so govorili o naših uspehih, zlasti odkar je bil pred dvema letoma v Beogradu ustanovljen poseben inštitut za uporabo jedrske energije v kmetijstvu.

Na današnjem zasedanju je zahodnonemški profesor dr.

Oglejte si razstavo ob 20-letnici »Slovenskega poročevalca« v prostorih Jankopicevega pavilja v Ljubljani. Odprta bo od 10. do 18. ure do 17. maja.

IZŠEL JE ZBORNIK »DRUŽBENA VLOGA ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE«

V njem je med drugim objavljen izbor člankov in govorov Josipa Broza Aleksandra Rankovića

Beograd, 11. maja (Tanjug). V Beogradu je izšel zbornik »Družbena vloga Zveze komunistov Jugoslavije«, v katerem je objavljen izbor člankov in govorov Josipa Broza Tita, Edvarda Kardelja in Aleksandra Rankovića.

Zbornik obsega čas od VI. kongresa ZKJ do danes in je bogat vir za širše in globlje spoznavanje in proučevanje vloge in dejavnosti ZK, izkušenej prehojene poti, boja socialističnih sil za idejno in politično spoznavanje bistvenih pojavov in problemov ter za

»enočnost, neodvisnost in resnično nevtralnost Laos«. Sodijo, da bi lahko olajšala pogajanje pripravljenost Washingtona, da sprejme predpitanje britanske vlade, po katerem je sedanji zakoniti laoski ministriški predsednik princ Suvana Fuma, ki ga sprejemajo tudi druge udeleženske konference, edini človek, ki lahko sestavi vlado, katere politika bo zares nevtralna.

Zahodnim državam se zdi eden najvažnejših problemov, ki ga bo treba urediti na ženevski konferenci, nadzorstvo nad dobavljanjem orožja bodočemu nevtralnemu Laosu. Zahodne države bodo zato zahtevale, da je treba ustvariti takšen mehanizem, ki bo omogočil učinkovito nadzorstvo nad uvozom orožja.

Kar zadeva bodoči status Laosu, so v Londonu mnenja, da bi moral sloneti na podobnih načelih, na katerih temelji status Avstrije.

odkrivanje določene socialistične vsebine v njihovem urejanju. Razen 32 člankov in govorov naših največjih voditeljev je v zborniku objavljeno tudi pismo IK CK ZK o tekočih nalogah Zveze komunistov v boju za odstranjevanje negativnih pojavov v političnem, gospodarskem in družbenem življenju ter za odstranjevanje slabosti v delu ZK. V knjigi so objavljeni tudi izvlečki iz programa ZKJ o mestu in vlogi komunistov ter drugih zavestnih socialističnih sil v sistemu ljudske oblasti.

IZ POROČILA O DELU IZVRŠNEGA SVETA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS ZA LETO 1960

Okraji postajajo skupnosti komun

V poročilu Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS o delu v preteklem letu je posvečeno posebno poglavje komunalnemu sistemu. Izvršni svet je tudi v preteklem obdobju spremljal nadaljnji razvoj komunalnega sistema in nadaljeval prakso, da je na sestankih z vsemi predsedniki okrajnih ljudskih odborov obravnaval nekatera prečeta vprašanja s področja komunalnega sistema, zato da pripomore k izboljšanju dela ljudskih odborov.

Decentralizacija okrajne uprave in drugih javnih služb je bila med najpomembnejšimi vprašanji, o katerih je razpravljala Izvršna sveta s tega področja. Pri tem pa ne gre le za decentralizacijo uprave, ampak za nadaljnje razvijanje komunalnega sistema, ko postajajo okraji čedalje bolj skupnosti komun in izgubljajo pomen višjih teritorialnih enot. Seveda tega ni mogoče razumeti tako, naj bi okraje ukinili, ampak naj bi njihovo delovanje prilagodili našemu komunalnemu sistemu.

Eden izmed čimteljev, ki so zavirali tak razvoj okrajev, je prav gotovo prevelika centralizacija posameznih nalog v okraju, iz česar izvira tudi prevladujoča vloga okraja, saj je razpolagal s prevladujočim delom sredstev politično teritorialnih enot. Okraj še vedno opravlja mnoge službe, ki so po naravi občinske. Zato je bilo na konferenci s predsedniki okrajnih ljudskih odborov razveto stališče, da je treba v občini formalizirati vse tiste upravne in druge javne službe, ki jih državljan najbolj potrebuje in ki omogočajo delo ljudskega odbora. V občinah naj bi čimprej organizirali razne inšpekcijske službe in občine naj prevzamejo vse tiste zavode in urade, ki delujejo za območje ali za del območja občine, katarske urade, v občinah pa naj bi organizirali tudi službo planiranja in statistično službo. Te službe naj si organizira vsaka občina zase ali pa več

občin skupno. Možno je tudi, da se po sporazumu vseh ali več občin organizira določena služba pri okraju, vendar na račun in v imenu občin.

Poseben problem na področju organizacije samouprave v komuni so razmerja med sveti in upravo ljudskih odborov, torej razmerja med politično izvršilnimi in upravnimi organi. Na konferenci s predsedniki okrajnih ljudskih odborov so ugotovili, da se sveti ljudskih odborov premalo uveljavljajo kot politični organi, ki bi iz političnih vidikov obravnavali splošno problematiko, ampak se bolj ukvarjajo z drobnimi primeri vsakdanje prakse, čeprav bi to moralo biti načeloma stvar organov uprave. Odločili so se za stališče, da je treba razvijati svet, ki bi bil bolj razvijen, da bi imel več vpliva na delovanje občin, da bi imel več vpliva na delovanje občin, da bi imel več vpliva na delovanje občin.

Ključ predvidevanju v lanskem poročilu Izvršnega sveta.

da se bo teritorialno oblikovanje občin za nekaj časa ustalilo, je Izvršni svet prejel tudi lani predloge nekaterih okrajnih ljudskih odborov za združitve nadaljnjih 10 občin z drugimi občinami. Tako je zdaj po sklepu Ljudske skupščine v naši republiki 75 občin in kaže, da se bo to število še zmanjšalo.

Z oblikovanjem večjih občinskih območij pa je postalo aktualno vprašanje, kako zagotoviti večjo vlogo krajevnih odborov, vzporedno s procesom urbanizacije naselij in potreb po razvijanju družbenega in družinskega standarda v mestih pa tudi vprašanje stanovanjskih skupnosti kot oblik samouprave državljanov na določenih ozkih območjih. Glede tega je Izvršni svet sklical poseben sestanek s predsedniki občinskih in okrajnih ljudskih odborov, na katerem je bilo poudarjeno, da imajo krajevni odbori in stanovanjske skupnosti izredno pomembno vlogo v mehanizmu našega komunalnega sistema, ker omogočajo vsestransko sodelovanje državljanov pri odločanju o skupnih zadevah in ker se prav s tem razvija samoupravljanje državljanov. Krajevne odbore je treba razvijati v tej smeri, da bodo samostojno opravljali tiste naloge na komunalnem in socialnem področju, ki so neposrednega pomena za prebivalce naselja, in da skrbijo za nenehni napredek naselja. Krajevni odbori naj opravljajo te naloge prav tako kot stanovanjske skupnosti v mestih, torej al neposredno ali pa po posebnih organizacijah, ki jih ustanavljajo. Za opravljanje komunalnih nalog, ki so sicer stvar občinskega ljudskega odbora, pa je potrebna določila občine.

V nekaterih razvitejših krajih izven občinskih središč so se že pojavile zahteve po ustanavljanju posebnih organov za nekatere občinske funkcije. Take zahteve pa niso upravičene, ker je moč tudi vprašanja zdraviliških, turističnih in drugih razvitejših krajev reševati z obstoječimi institucijami komunalnega sistema, in sicer s krajevnimi odbori, oziroma z ustreznimi drugimi organi samouprave. Takih naselij s tem, da se jim zagotovi nekateri posebni pogoji glede njihovega financiranja in deloma glede njihove sestave. To je tudi v skladu z našim političnim sistemom.

Z OBČINSKIH KONFERENC ZVEZE KOMUNISTOV

KOPER: KOMUNISTI MORAJO BITI VEDNO SREDI DOGAJANJA

KOPER, 11. maja — V koprskem gledališču je ves dan potekala tretja redna občinska konferenca ZKS, ki so se je razen 150 delegatov osnovnih organizacij udeležili tudi član Izvršnega komiteja CK ZKS in sekretar OK ZKS Albert Jakopič, član CK ZKS Matija Maležič in predsednik okrajnega odbora SZDL Gustav Guzej.

Ob poročilu občinskega komiteja o notranjih organizacijskih vprašanjih ter ob referatu sekretarja Karla Štruklja o bodočih nalogah članov ZKS v koprski občini se je razvila razgibana razprava, ki so jo delegati posvetili med drugim vlogi politični in družbeni vlogi komunistov v zvezi z delitvijo dohodka.

V minulih dveh letih je za notranje življenje ZKS v koprski komuni zlasti značilen porast članstva (od 2446 aprila 1959 na 2683 aprila 1961). Se pomembnejši kot sam številni porast pa je socialni sestav na novo sprejetih članov, ki priča o tem, da so osnovne organizacije sedaj temeljito spremenile odnos do sprejemanja delavcev in mladih ljudi v članstvo ZKS. Med na novo sprejetimi člani sta kar dve tretjini delavcev. Prav tako razveseljuje pa je tudi, da je med na novo sprejetimi člani 63 od-

stotkov mladincev in mladink izpod 25 let starosti. Bogate sadove izkazuje tudi idejno politična vzgoja, h kateri so v največji meri pripomogle zlasti večerne politične šole, študijski seminarji ter izobraževalni tečajni inštrumenti v organizaciji Ljudske univerze.

Zgledne primere, kako je nova delitev dohodka pospešila oblikovanje ekonomske enote ter razširjenje samoupravljanja, so izčrpano navedli zlasti delegati »Slavnika« ter »Intervepro«. Precej razprave so delegati posvetili novim oblikam dela v osnovnih organizacijah ZKS, ki jih terjajo vsebinsko nova faza v socialističnem družbenem razvoju. Pri tem so zlasti poudarjali, da se komunist ne more zapirati v svojo osnovno organizacijo, ampak mora kot avantgardni družbeni in politični delavec stati sredi živega dogajanja.

(2)

ČRNOMELJ: NOVI SISTEM, NOVE NALOGE ZVEZE KOMUNISTOV

ČRNOMELJ, 11. maja — Kritična ocena dela komunistov v črnomeljski občini v minulih dveh letih in na osnovi tega izoblikovanje smernice za bodoče delo, to je bila vsebina današnje občinske konference v Črnomlju.

Gospodarstvo črnomeljske občine je v zadnjih letih stopilo na pot naglega razvoja. Samo lani se je družbeni produkt v občini povečal za 46 %. Hiter razvoj gospodarstva pa vpliva tudi na spreminjanje družbenih odnosov in na življenje ljudi v občini. Pri tem je več kot očita vodilna politična vloga komunistov, ki so sredi tega družbenega dogajanja in mu tudi v črnomeljski komuni dajejo politično vsebino. Nj zgolj slučaj, da se v občini vzporedno z industrijo razvija tudi napredno kmetijstvo, ki je v preusmerjanju v socialistični način proizvodnje doseglo že viden napredek. To je nedvomno zaslug naprednih političnih sil v komuni.

Na konferenci pa se niso zadovoljevali na doseženih uspehih, marveč so kritično in konkretno obravnavali predvsem slabosti v dosežanju delu komunistov v posameznih organizacijah. Tako so bili komunisti v tovarni »Belokrajinka« premočno odločni pri omejevanju samovolje bivšega vodilnega uslužbenca. Komunisti v »Belto« so se preredko stajali prav takrat, ko je bila situacija zaradi notranjih odnosov dokaj težavna. V rudniku Kanžarica so se komunisti premalo posvetili problemu nediscipline in fluktuacije delovne sile. V več podjetjih so se premalo zavzemali za hitrejšo uveljavljanje delavskega samoupravljanja in podobno.

Med poglavitne naloge komunistov zato sodijo — kot so naglasili na konferenci — odstranjevanje vseh slabosti v delu. Nadaljevanje izboljšave vsega dela pa kaže in narekuje novi sistem v delitvi dohodka. Prebivalci črnomeljske občine težijo za tem, da bi v prihodnjih letih zmanjšali razliko med razvitejšimi in njihovo občino glede gospodarske zmogljivosti. To terja velike napore vseh, zlasti pa komunistov, ki morajo biti v prvih vrstah prizadevanja za čimhitrejši družbeni napredek. Da bodo temu kos, si morajo — kot so poudarili — nenehno širiti idejno politično razgledanost, tanko prislutivati ljudem in njihovim predlogom ter se odločno boriti za hitro uveljavljanje novega gospodarskega sistema.

Na koncu so izvolili 25-članski občinski komite ter 5-člansko revizijsko komisijo.

R.

Pisma bralcev

Vprašanje oziroma predlog založnikom

Tovariš urednik! Čeprav je moje vsakdanje delo precej daleč od literarne ga področja, se vseeno zanimam za knjige. Lahko bi rekel, da posebej zvesto sledim tem novostim iz domače, se pravi slovenske in jugoslovanske književnosti, in zdi se mi, da je tudi prizadevanost naših založb na tem polju v glavnem kar zadovoljiva.

Eno pa mi je padlo v oči na slovenskem knjižnem trgu, ki ni povzročil noben prevod iz špičarskega telesa. Znano je, kakšna je jugoslovanska politika do narodnostnih manjšin in posebej kakšno bogato kulturno življenje jim je omogočeno pri nas. Mislim, da je to ena izmed lepih in dragocinskih značilnosti naše socialistične skupnosti. V vseh manjšinskih jezikih izhajajo mnoge knjige, med njimi zanimiva izvirna dela. In kolikor imam pregleda, ta dela na primer ne Srbskem in Hrvaškem tudi pogosto prevajajo v srbsko oziroma v hrvaščino. Pri nas, na Slovenskem, pa smo v tem pogledu zelo togi in nezaupljivi. Ali kaj.

Prav v vašem listu sem že ponovno bral o špičarski književnosti, ki da je v novi Jugoslaviji država svoje rojstvo in tudi še strem razvoju. Toda razen skopih in priložnostnih časopisnih informacij ne vem o njej ničesar, čeprav je to pojav, ki brez dvoma mora biti splošno zanimiv. In ker so nam dela špičarske književnosti zaradi jezika v originalu nedostopna, bi bilo zelo prav, če bi se katera slovenska založba odločila za prevod te ali ene špičarske knjige ali pa morda za antologijo vrst. (Kako je stvar pereča, nemara najbolje kaže neposredni in javni poziv, ki smo ga morali doživeti s špičarske strani — glej nedeljsko Delo. »Srečanje z Esadom Mekićem.«) In takšno dejanje bi navsezadnje našlo tudi zelo primeren okvir prav o jubilejnih letu ko pregledujemo in slavimo dosežke ljudske revolucije na vseh področjih. Prosil bi vas, tovariš urednik, da to moje mnenje objavite oziroma ga posredujete ljudem, ki jih zadeva.

V. Travnica, Ljubljana

Športnih rubrik ne urejati skozi nogometne naočnike

TOVARIŠ UREDNIK! Sem redčen obiskovalec športnih prireditev in manifestacij in razumljivo tudi rad prebiram poročila o teh v časopisih in športnih listih. Razen »De-la« in »Poleta« redno prebiram ob velikih športnih in drugih dogodkih tudi »Borbo« in »Politiko« in beograjski »Sport-Razumljivo je, da me še posebej zanima, kako poročajo časopisi o velikih športnih dogodkih na Slovenskem. Pogostokrat sem razočaran in čutim se prizadevale, ko vidim, da v listih v večini primerov obravnavajo dogodke in dogajanja v naši republiki zelo površno. V glavnem jih le registrirajo, in če jih sploh objavijo, potem morajo iskati poročilo nekega dne športnih strani.

Tovariš urednik! morda se vam bo zdelo malce nenavadno, da se obračam na Vas s temi stvarmi, toda naj Vam povem, da so tudi moji tovariši istega mnenja. Nekega konkretnih primerov iz zadnjih dni: Nemalo me je začudilo ko pogledam — enkrat za vselej — na primer beograjski »Sport«, ki nosi naziv Jugoslovanski športski list, v nekaj ljubljanskega kinematografske vrstah odpravil kongres telesna kulture Slovence in še to bolj polklican, da stvar uredi, da na predzadnji strani v rubriki, brezkompromisno odkloni vse kjer objavlja najbolj neznatne filme brez slovenskih podnaslovov. Se zdi mi ni jasno, nov. Če bi ljubljana to stvar kaj je hotel »Sport« s takšnim uredil, bi se našel gotovo lažje mesece dni v središču pozornosti pri nas zaradi podobnih problemov o drugih republikah pa nedvomno zanimivo tudi za tujost onod. Prav tako sem bil presenečen in zlasti moji tovariši, ki sodelovali v pruhu »Ob žilovih sveta za vrnitev in okupirane Ljubljane«, ko kulturno izdelani filmski komito opazili da nekateri naj-novejši jugoslovanski listi niso posvetili dovolj pozornosti tej tako pomembni manifestaciji ki pomeni ne le naj-novejši manifestacija ki jih izdelani v razvitejših republikah in v drugih republikah in še zlasti, ampak tudi takorakotne ljudske tekmovalne v naši republiki. Odkritje povem da je magla v tem delu kulture prav »Borba«, organ SZDL, ki je registrirala zelo na kratko le športno plat pohoda, osrednje

prireditve ob obletnici osvoboditve Ljubljane, na kateri so sodelovali tisoči slovenskih tekmovalcev, tekmovalcev iz drugih republik, pa tudi nekateri najvidnejši tekači Evrope, pa je odpravila v nekaj vrsticah. Medtem ko so nekateri drugi listi skušali ta spodrsjaj popraviti v torkovih številkah (n. pr. »Sport«), pa se »Borbi« to brčias ni zdelo potrebno. Res je, da je bilo tudi v nedeljo v Beogradu evropsko košarkarsko prvenstvo, vendar je dejstvo, da je moral tudi ta velik dogodek oddati »prostor na soncu« nogometu in deloma boksu.

Tovariš urednik! morda me bo kdo imel za lokalpatriota, toda vse bolj imam vtis — in ne samo jaz — da »Borba«, »Sport« in še nekateri drugi listi (»Oslobodjenje« na primer) ni niti z besedo omenilo pohoda) vse prevleče urejujejo športne rubrike skozi nogometne naočnike, drugim športnim panogam in dogodkom pa ne posvečajo ustreznega pozornosti.

Joško Planinc

Vnoveč o slovenskem podnaslavljanju filmov

Pred meseci se je v Delu razvila široka polemika o problemu podnaslavljanja filmov v slovenski. Takrat je mnogo naših ljudi povedalo, da si želijo v kinu slovenske podnaslove. Kot zdaj kaže, pa je takrat ostalo le pri željah in razpravljanju saj predvajajo v kinematografih več kot polovico filmov s srbskohrvatskimi podnaslovi. Zanima me, ali je bil ob razpravljanju v našem časopisu storjen kakšen konkreten korak za rešitev tega problema? In če je bil tak korak storjen — čemu poleg stvar — vedno ni urejena? Bralci pa lahko o tem le pišejo, izražajo svoje mnenje, kakšno mnenje se je takrat izoblikovalo, veste Vsekakor je bilo posvem »notno« Morali bi se najti odgovorni čimtelji ki bi vprašanje konkretno rešili. Morda bi se to dalo storiti s kakšnim predpisom v republiškem oziroma zveznem merilu. Vsekakor pa mora ta problem zaginiti dnevnega reda saj ni v njem ničesar pozitivnega ničesar, kar bi krepilo prijateljstvo med našimi narodi. Ponekod po nepotrebnem spodbuja šovinistične težnje. Navsezadnje na tudi imamo pravico gledati filme v svojem jeziku. Predstavljajte si preročnega človeka, delavca, ki mu je pisana beseda v kinu poleg časopisa edina literatura, pa mu je še ta nedostopna. Ker ne govori v domačem jeziku. Predstavljajte si mladino in še mnoge druge ki srbskohrvatske za zdaj še ne obvladajo dobro: pogosto so najlepše stvari v filmih pozabane z besedo in če te razumejo posvem, so prikrajšani za najlepše Nemalokrat sem bil na matinejah prič, kako se je res duhoviti besednim domisljam smejala le nekaj ljudi — prenosto zato ker drugi teksta niso razumeli. In četudi kdo prav dobro obvlada srbskohrvatski jezik ni čisto vseeno: drugače je že gledaš film o Zorobu ali Beogradu in drugače če ga vidiš v Ljubljani.

Le zakaj je ta problem še vedno nerešen ko praznaprav ne bi smeli prav nič ovirati njegovega rešitve posebno če ker stroški za podnaslavljanje niso pretirani? Navsezadnje na bi v kinu rad dal 10 din več za vstopnico, pod pogojem, da je film podnaslovljen po domače. Toda gotovo bi šlo tudi povem, da so tudi moji tovariši istega mnenja. Nekega konkretnih primerov iz zadnjih dni: Nemalo me je začudilo ko pogledam — enkrat za vselej — na primer beograjski »Sport«, ki nosi naziv Jugoslovanski športski list, v nekaj ljubljanskega kinematografske vrstah odpravil kongres telesna kulture Slovence in še to bolj polklican, da stvar uredi, da na predzadnji strani v rubriki, brezkompromisno odkloni vse kjer objavlja najbolj neznatne filme brez slovenskih podnaslovov. Se zdi mi ni jasno, nov. Če bi ljubljana to stvar kaj je hotel »Sport« s takšnim uredil, bi se našel gotovo lažje mesece dni v središču pozornosti pri nas zaradi podobnih problemov o drugih republikah pa nedvomno zanimivo tudi za tujost onod. Prav tako sem bil presenečen in zlasti moji tovariši, ki sodelovali v pruhu »Ob žilovih sveta za vrnitev in okupirane Ljubljane«, ko kulturno izdelani filmski komito opazili da nekateri naj-novejši jugoslovanski listi niso posvetili dovolj pozornosti tej tako pomembni manifestaciji ki pomeni ne le naj-novejši manifestacija ki jih izdelani v razvitejših republikah in v drugih republikah in še zlasti, ampak tudi takorakotne ljudske tekmovalne v naši republiki. Odkritje povem da je magla v tem delu kulture prav »Borba«, organ SZDL, ki je registrirala zelo na kratko le športno plat pohoda, osrednje

Janez Podborknik
študent Ljubljana

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s soprogo je večeraj sprejel ministra za kulturo in nacionalno orientacijo egiptovskega področja ZAR Sarvata Okaša s soprogo in se zadržal z njima v prijateljskem razgovoru. Navzoča sta bila tudi član ZIS in sekretar za prosveto in kulturo Krste Crvenkovski in državni podsekretar dr. Anton Vratuša. Na sliki: podpredsednik Kardelj v razgovoru s Sarvatom Okašo.

S SEJE SVETA ZA KOMUNALNE ZADEVE OLO LJUBLJANA

Prestavitev pokopališča in vrtarije?

LJUBLJANA, 11. maja — Na današnji seji ljubljanskega okrajnega sveta za komunalne zadeve so predlagali Mestnemu svetu Ljubljane prestavitev mestn. pokopališča in mestne vrtarije v Stepanjo vas. Ko bi Mestni svet sprejel ta predlog, naj bi naročil izdelavo detaljnega načrta in razpisal načrt za ureditev novega pokopališča. Hkrati naj bi sprejel sklep, naj bi za sedanje pokopališče na Zalah ne dajali investicij za širjenje.

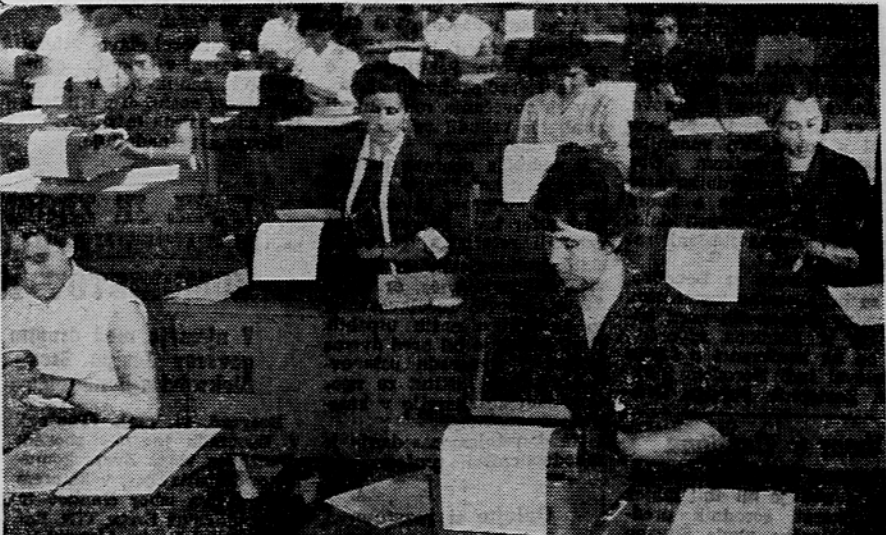
Pokopališče na Zalah je staro približno 60 let, brez italijanskega vojaškega pokopališča in kostnice pa meri skoraj 18 ha. Pokopališče ovira razvoj mesta proti severu, na njem je prostora še za približno 3 leta (pri sedanjem letnem številu pokopov) razen tega pa tudi ogroža gradnjo vodnjakov mestnega vodovoda tako v Klečah kot v Hraštu.

Zato je posebna komisija sestala tri variante za rešitev tega problema. Po prvi varianti naj bi širili in urejali pokopališče na

Zalah, po drugi naj bi ga prenesli v Stepanjo vas (tako pokopališče za kremacije kot za zemeljsko pokopavanje). Po tretji varianti naj bi ostalo pokopališče za zemeljsko pokopavanje na Zalah pokopališče za kremacije pa bi naj bilo v Stepanji vasi. Tako v treh omenitih, da bi tako »dvojno« pokopališče zahtevalo dvojno investiranje, pa tudi večji upravni aparat. Po drugi varianti, za katero so se zavzeli člani sveta za komunalne zadeve načelno pa tudi okrajni Zavod za urbanizem in svet za urbanizem, bi bilo pokopališče v Stepanji vasi parkovno urejeno. Imelo bi poslovilno vežo mrliške vežice krematorij, upravno in stanovanjsko poslopje, gospodarsko poslopje, dva vhoda prodajalne in sanitarije. Urediti bi bilo treba tudi ceste in steze vodovodni priključek in plinško napeljavno. Narejen je okvirni račun stroškov za pokopališče v višini skoraj 28 milijonov dinarjev. K novemu pokopališču v Stepanji vasi bi lahko prestavili tudi spomenike in grobnice z Navja

Marija Schell na Jadranu

Split, 11. maja (Tanjug). — Znana zahodnonemška filmska igralka Maria Schell je prispele na jadransko obalo, kjer ostane mesec dni na počitnicah. Počitnice bo preživela v Dubrovniku in Zadru. V pogovoru z novinarji je izjavila, da je jugoslovanski film »Zadnji most« v katerem je imela glavno vlogo, največ pripomogel k njenemu poznejšemu uspehu.

Ljubljana, 11. maja. Danes je bilo v Ljubljani zaključeno slovensko prvenstvo strojejskih ig. Organiziral Sekretariat IS za občo upravo. Tekmovanja se je udeležilo 59 strojejskih, med katerimi je v hitrostnem pisanju dosegla prvo mesto Pavla Skrt z Jesenic s 431 čistimi udarci v minuti. Za njo sta se uvrstili Cvetka Alič z Vrhnike in Julka Marolt iz Maribora. Pri pisanju, kjer so ocenjevali točnost, je dosegla prvo mesto Amalija Ravter iz Lendave, drugo in tretje mesto pa sta si »pripitkali« Mira Kapun iz Hrasnika in Julka Marolt iz Maribora. Letošnje republiko tekmovalstvo je pokazalo lep napredek v hitrostnem pisanju, saj je strojejski z več kot 350 čistimi udarci vedno več. Nekoliko slabše pa je s točnostjo pisanja. Razveseljuje jo tudi to, da se pri kvalitetnem pisanju vedno bolj uveljavljajo domači stroji tovarne »Tops«. Tekmovalke, ki so na strojih »Tops« dosegle boljša mesta, je tovarna posebej nagradila.

Foto: M. Svabič

Naše gospodarstvo in plačilna bilanca

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

Kakšna so letošnja gibanja na področju plačilne bilance je zaenkrat težko reči; naš novi gospodarski sistem je komaj shodil, že dostopni podatki o izvozu pa nam tudi še ne daje jasne slike, saj smo do sedaj izvozili predvsem tisto blago, za katerega smo pogodbe napravili že lani. Ne bo odveč, če še enkrat opozorimo na tiste čimtelje v našem gospodarstvu, ki še vedno odpirajo naše uspešno vključevanje v svetovno gospodarstvo.

Cepraz izvoz v zadnjih petih letih povečujemo za več kot 15 odstotkov letno, vendar izvozom ne moremo kriti uvoza. To se nanaša predvsem na uvoz surovin in reprodukcijskega materiala, ki ga naše gospodarstvo potrebuje v vedno večjih količinah in ki jih ni dovolj doma. Zaoslanje proizvodnje surovin in reprodukcijskega materiala za ostalim razvojem našega gospodarstva je velik in dolgotrajen problem, ki ga moramo urediti z dolgoročno investicijami. Petletni plan je v tem pogledu predvidel pomembne ukrepe, vendar pa moramo stalno imeti pred očmi dejstvo, da bi vsako zaostajanje pri odpravljanju tega poročalo tudi zaostajanje celotnega gospodarskega razvoja, hkrati pa zaviralo prizadevanja za izravnavo zunanjetrgovinske plačilne bilance.

V vsakem gospodarstvu je nekaj panog, ki so odločilnega pomena za nadaljni gospodarski razvoj. Pri nas v take panoge nedvomno spada kmetištvo, na industrija, ki nam bo morala zagotoviti dovolj surovin in reprodukcijskega materiala, od katere je odvisna tehnika raven vsega gospodarstva. Čim prej bomo postavili na noge, ti dve panogi, tem prej bomo ustvarili optimalne pogoje za naš nadaljnji gospodarski razvoj.

Eden najpomembnejših stopenj našega novega gospodarskega sistema je, da vzpodbudi vse tiste čimtelje, ki delujejo na konkurenčnost naše proizvodnje na mednarodnem trgu, saj blagovna izmenjava z inozemstvom postaja vse bolj pomemben del našega gospodarstva. Pri tem se zavedamo, da so meje planskega naša izdelkov na inozemskem trgu relativno, če njihova cena in kvaliteta ustreza, potem so za izdelke odprti tudi trgi industrijsko visoko razvitih držav. Kot primer za to naj navedemo "Tomosove" mopede, ki gredo dobro v denar celo na Švedskem. V Danski in na Nizozemskem - v zvezi s strojno opremo - konkurenca. Res je, da na mnogih področjih industrijske proizvodnje zaostajamo prav po kakovosti in cenah za drugimi državami in da imamo prav tu neke probleme, ki jih moramo čimprej opraviti.

Med temi naj na prvem mestu omenimo nesodobno tehnično opremljenost podjetij. Znano je, da so številna naša podjetja zastarela, z majhnim strojnim parkom in z veliko

udeležbo ročnega dela v njihovi proizvodnji. To pa povzroča nizko delovno storilnost in visoke proizvodne stroške.

Imamo pa tudi precej podjetij, ki imajo sicer sodobne stroje in tudi ustrezno kvalifikacijo kadra, niso pa na ustrezni zmogljivosti in so zaradi tega tudi njihovi proizvodni stroški visoki. Kot primer naj navedemo nekatere naše proizvajalce velikih kmetijskih in gradbenih strojev, pa tudi tovornih motornih vozil. Če na primer nekdo tovorna vozila, da na leto samo 1000 ali 2000 traktorjev, potem njena proizvodnja ne more biti rentabilna. Strokovnjaki menijo, da mora avtomobilski tovarna proizvesti letno na večji 30 do 40 tisoč osebnih avtomobilov, če po svojih proizvodnih stroških želi konkurirati na svetovnem trgu. Proizvodnja avtomobilov in traktorjev v malih serijah je sicer v poameznih državah možna, za našo tranzitno trgovino pa izglede v konkurenčnem boju na svetovnem trgu.

Kakor proizvodnja v obeh serijah, tako sta tudi kooperacija in specializacija predpogoj za rentabilnost in konkurenčnost podjetij. Na teh področjih pri nas še vedno "skripajo", nimamo dovolj kooperantov, ki bi serijsko izdelovali polizdelke in dele. Primanjkuje nam podjetij za specializirano proizvodnjo, pa morajo zato mnoge velike tovarne same izdelovati tudi tiste dele, ki bi jih morali izdelovati specializirani obrati, od podjetja. Ne da to, na razvitemu kooperativnem in specializirani proizvodnji tudi vpliva na povečevanje proizvodnih stroškov in na kakovost proizvodnje, kar pri nas še vse premalo upoštevamo. Odprava teh pomanjkljivosti spada med najpomembnejše naloge našega gospodarstva.

V naših prizadevanjih za uravnotežen zunanjetrgovinski plačilni bilanca pripada zelo pomembna vloga tudi organiziranju znanstveno-raziskovalnega dela, še posebno pa v strojegradnji. Če kje, pa je prav na tem področju položaj še slab: manjka nam ustreznih kadrov, nimamo dovolj konstrukcijskih birojev, institutov, tehnične dokumentacije itd. Vse preveč smo se usmerili na kupovanje licenc v inozemstvu, premalo pa pospejujemo lastno znanstveno-raziskovalno delo. Toksna usmeritev pa vodi k tehničnemu zaostajanju in odvisnosti od tujine na tem področju. Naš sedanji petletni plan je sicer predvidel precejšnjo sredstva za ustanovitve potrebnih znanstveno-raziskovalnih institutov, vendar pa bi bilo najnujno, da tudi "gospodarske organizacije" s temi aktivnostmi sodelujejo in s tem prispevajo k napredku znanstveno-raziskovalnega dela. S tem bi nedvomno pomagale predvsem sebi, hkrati pa tudi izpolnjevanju nalog, ki jih ima naše celotno gospodarstvo.

Milan Pogačnik

SAMOUPRAVLJANJE NA ZVEZNI DELOVNI AKCIJI

PRVI KORAKI STORJENI

Brigadirji sami uspešno urejajo probleme, ki se pojavljajo - Vendar želijo še več: sodelovati pri gospodarjenju

Eden izmed vodilnih funkcij v nekem naselju na cesti "Bratstva in enotnosti" je delati.

Bojim se, da vsa mladina za samoupravljanje v brigadah še ni zrela. Zato je bolje, da še malo počakamo!

Razpravljati, ali je mladina zrela za samoupravljanje in po kakšnem principu naj bi organizirano notranje življenje v brigadah, je odveč. Zadeva je za mladino jasna, saj je o njih razpravljalo in sprejelo zaključke Predsedstvo CK LJM že februarja letos. Glavni sklep je bil, da je treba v organizaciji dela in življenja na delovnih akcijah marsikaj spremeniti, ker to zahteva razvoj družbe. Zato so med drugim tudi sklenili, da je najvišji organ v brigadi konferenca brigadirjev, ki izvoli stalno delovno predsedstvo (le-to sklicuje konference vsa enkrat na teden) in štab brigade kot svoj izvršilni organ. Komandant brigade ni več tisti, ki bi o vsem sam odločal, temveč le izvršuje sklepe brigadne konference.

To je brez dvoma velik korak k popolnemu samoupravljanju v brigadah, ki že vnaprej izloča vsako misel na organizacijo dela in življenja po vojaških principih.

Uvesti popolno samoupravo naenkrat na tako veliki delovni akciji, kot je cesta "Bratstva in enotnosti", pa je nemogoče. Kljub temu pa velja že sedaj opozoriti na probleme, ki ga bo treba odpraviti, če hočemo, da bo samouprava v brigadah povsem zaživel.

Vsaka brigada je samostojna enota. Podjetje plača njeno delo investitorju, ki je posrbel za hrano, stanovanje in opremo brigadirjev, toda le - kot je pripovedoval komandant ljubljanske brigade - normo in 10 odstotkov presežka, čeprav brigada presega normo stalno za 60 do 90 odstotkov. Brigadirje-delavce, ki so samoupravo spoznali že v kolektivih, moti predvsem to, da ne morejo kaj bistvenega prispevati h gospodarstvu brigade. Ne vedo, kolikšen je dohodek, ki so ga ustvarili in kakšni stroški za življenje, tečaje itd. Tudi s svojim delom ne morejo vplivati na večji dohodek brigade.

Prvi koraki samoupravljanja na zvezni delovni akciji tega problema zaenkrat niso mogli odpraviti. Brigadirji so spraševali, kaj naj pravzaprav upravljaajo. Toda že nekaj dni brigadirstva je pokazalo v notranjem življenju dovolj pro-

blemov, ob katerih nikakor niso mogli stati ob strani. Pa tudi tu ni šlo brez težav!

Nekateri komandanti in komandirji so napačno razumeli zahteve časa in so skušali organe samouprave postavljati pred izvršena dejstva. Marsikatero koristno pobudo, ki ni bila v skladu z njihovim mnenjem, so označevali kot pojave nediscipline in anarhije v celju, ali pa se za njih kratko in malo niso zmenili. In od brigadirjev samih je bilo odvisno, kako so na takšne pojave reagirali. V večini primerov so uveljavili svojo pravico, ki je v bistvu pravzaprav njihova dolžnost - namreč, da sodelujejo pri urejanju problemov in odločajo pri organiziranju življenja in dela v brigadi.

Ponekod pa brigadirjem zaradi prevelike pasivnosti ni uspelo in prvo ter zadnjo besedo ima v bistvu še vedno komandant brigade ali naselja V

eni izmed takih brigad je prišlo celo do absurda, da morajo brigadirji vikati komandanta in člana štaba, ki so jih izvolili iz svoje sredine, oni pa jih tikajo. Događa se, da mora "navaden" brigadir svojega tovariša, ki je postal "štabovec", pred drugim brigadirji vikati, čeprav se na samem tikaju, ker se že dolgo poznata. Pravijo, da zaradi avtoritete...

Dva meseca brigadirstva je za urejevanje problemov, ki jih poraja uveljavljanje temeljnih sprememb v življenju brigade, prekratka doba. Zato je prav, da se s težavami in problemi mladinci spoznajo že pred odhodom na akcijo. Ne bi bilo tudi napačno, če bi organizatorji brigad poskrbeli za razgovore, kjer bi brigadirji, ki so pravkar prišli iz akcije, posredovali mladincem, ki odhajajo, svoje izkušnje. Delo v brigadi bo potem še bolj uspešno in lažje.

Vojko Černelič

100 milijonov potnikov

Beograd, 11. maja (Tanjug). Uvedba delitve dohodka po delu omogoča hitrejši napredok cestnega prometa, je poudarjeno v gradivu za letno skupščino Zdrženja cestnega prometa Jugoslavije, ki bo 12. in 13. maja v Subotici.

V poročilu Zdrženja je poudarjeno, da so prometna sredstva lani prepeljala nad sto milijonov potnikov in 124 milijonov ton blaga, kar je zelo pomemben delež v našem prometu. Obseg poslovanja narasla vsako leto za četrtno. Čisti dohodek je narasel lani v primerjavi s predanskim letom za 32%.

Na skupščini bodo govorili tudi o nakupu novih vozil ter boljši organizaciji potniškega prometa, o zgraditvi avtobusnih postaj, o vzdrževanju in preskrbi motornih vozil itd.

V Makedoniji tobak na 20.000 hektarjih

Prilep, 11. maja (Tanjug). V Makedoniji bodo letos posadili s tobakom 20.000 ha ali za 8.000 hektarov več kakor lani. Pričakovati je, da bodo začeli v prilepskem kraju saditi tobak sredi maja.

Olajšave v prometu

Beograd, 11. maja (Tanjug). Sekretariat ZIS za promet in zveze je izdal navodila, po katerih lahko uporabijo vozno olajšavo za odhod na letni dopust tudi delavci in uslužbenici, ki jim je delovno razmerje prenehalo, če se v 15 dneh od prenehanja delovnega razmerja znova vključijo v delo, kakor tudi državljani, ki se v 30 dneh po odsotnosti vojaškega roka vključijo v redno delovno razmerje. Za uporabo vozne olajšave morajo imeti državljani 12 mesecev nepretrganega delovnega staža.

Pravico do vozne olajšave imajo tudi delavci in uslužbenici ter člani njihove ožje družine, ki imajo do dneva prenehanja delovnega razmerja, do katerega je prišlo brez njihove krivde, nepretrgan šestmesečni delovni staž.

Naredba določa, da državljani svobodnih poklicev, ki so imeli doslej pravico do vozne olajšave za letni dopust, obdržijo pravico do znižane voznine za letni dopust v letošnjem letu.

Naredba določa, da državljani svobodnih poklicev, ki so imeli doslej pravico do vozne olajšave za letni dopust, obdržijo pravico do znižane voznine za letni dopust v letošnjem letu. Naredba določa, da državljani svobodnih poklicev, ki so imeli doslej pravico do vozne olajšave za letni dopust, obdržijo pravico do znižane voznine za letni dopust v letošnjem letu. Naredba določa, da državljani svobodnih poklicev, ki so imeli doslej pravico do vozne olajšave za letni dopust, obdržijo pravico do znižane voznine za letni dopust v letošnjem letu.

Letošnje volitve v zadrzne svete so sovpadale z velikimi spremembami v razvoju našega kmetijskega združništva, kar je zahtevalo poglobljeno politično delo in priprave za volitve. Rezultati pričajo, da so politične in zadrzne organizacije v redu izpolnile svoje naloge in da so volitvi, svojo zadrzniki kot zadrzni delavci, pravilno ocenili pomen in vlogo teh zadrznih organov upravljanja za nadaljnji napredek kmetijstva. M. R.

Z OBČNEGA ZBORA GOSTINSKE ZBORNICE MARIBORSKEGA OKRAJA

Naraščanje turizma terja boljše izpolnjevanje nalog

MARIBOR, 11. maja - Na prvem izrednem občnem zboru Gostinske zbornice za okraj Maribor, so obravnavali pereče probleme gostinstva glede na nov gospodarski sistem. Predsednica okrajne zbornice Elica Dolencova je uvodoma nakazala nekaj tehničnih misli o položaju in vlogi delovnih kolektivov in samoupravnih organov v gostinstvu.

Pravilna delitev dohodka, zlasti pa osebnega, terja neposredno sodelovanje vseh zaposlenih pri upravljanju ob pomoči samoupravnih organov in zbornice. Prav sedaj, ko ujavajo ekonomske enote, je neogibno poglobiti sodelovanje v upravljanju in postavitvi kriterijev, ki bodo zagotovili napredek podjetij. Koristno bi bilo, da se ključne zadeve uredijo še pred začetkom glavne turistične sezone. Pravilnike o delitvi

oziroma v kateri so vključeni, če ni mogoče svoje poklicne organizacije (postrežniki, snalid čevljev itd.), pa komunalni službi občinskega ljudskega odbora, na katerega ozemlju opravljajo svoje delo. Člani kmetijskih delovnih združenj in kmetijskih združenj predlože potrdila združenj, v kateri so vključeni.

Legitimacije za vožno olajšavo pri odhodu na letni dopust, priiskrbe organizacije, v kateri so vključeni državljani svobodnih poklicev oziroma ustrejni organ občinskega ljudskega odbora.

Okrožno sodišče v Mariboru je pred nekaj dnevi obravnavalo primer gospodarskega kriminala, v katerega sta bila zapletena vodilna uslužbenca tovarne "Zlatorog" - bivši direktor Srečko Franko in bivši tehnični vodja Tugomir Wutt, - ter komercialist Janez Pečani, uslužbenec posredniškega podjetja "Hermes" v Ljubljani. Obravnava je trajala polnih dvanajst dni, saj je zelo obširna obtožnica obremenjevala imenovane s številnimi kaznivimi dejanji. O poteku obravnave smo bralce seznanjali v našem listu v dneh od 18. do 28. aprila; 30. aprila pa smo objavili obsojbo, s katero so bili kaznovani: Tugomir Wutt na sedem let strogega zapor, prepoved opravljanja poklica za dobo treh let, odvzeta sta mu bila televizor in radijski sprejemnik, ki ju je prejel kot kupnino, razen tega mora plačati tudi premoženjsko korist v znesku 241.500 din; Srečko Franko je bil kaznovan na pet let strogega zapor, prepoved opravljanja poklica za dobo treh let, odvzet mu je bil televizor, plačati mora premoženjsko korist v znesku 92.500 din; Janez Pečani pa je bil obsojen na štiri leta strogega zapor, poklica ne sme opravljati pet let, naloženo mu je bilo tudi plačilo premoženjskih koristi v

znesku 40.000 dinarjev.

Tovarna "Zlatorog" posluje z mnogimi tujimi tvežkami, s katerimi sta imela vedno predvsem tehnični vodja Tugomir Wutt in direktor Srečko Franko. Oba sta vodila posle na način, ki ni v skladu z zahtevami našega gospodarstva.

Wutt in Franko nista na primer za nek kupčijo, sklenjeje z nizomesečno tvežko "Naarden", uveljavila 3 odstotkov rabata v korist "Zlatoroga", zaradi česar je tovarna utrpela več kot tri milijone dinarjev škode. V zvezi s tem neveljavljenim rabatom pa je Wutt prejel od imenovane tvežke kot nagrado (beri podkupnino) 1000 Hfl, 859 DM, 5.000 starih frankov in raznovrstno tekstilno blago v vrednosti 369.000 dinarjev. Wutt in Franko sta za sklenjene posle prejemale podkupnino tudi od drugih tujih tvežk, kot na primer od tvežke Janusek iz Trsta, in sicer je Wutt dobil 30.000 Hfl. moško kolo, tekstilno blago, čevlje in tudi pakete z živili; Franko pa 20.000 Hfl, tekstilno blago, čevlje in prav tako pakete z živili.

Obsojena Wutt in Franko sta sklepala tudi škodljive pogodbe. Tovarna "Zlatorog" je potrebovala razpršilec. Strokovno združenje je priporočilo, naj kupi preizkušeni razpršilec znamke "Luva". Za to se pa nista odgovornostno uslužbenca "Zlatoroga" niti zmenila, temveč sta zaradi obljubljene jima nagrade sklenila pogodbo za razpršilec znamke "IWK", navzlic temu, da je bil ta mnogo dražji in tudi slabši po kvaliteti in tehnološkem procesu. Nagrada sta prejela še pred podpisom pogodbe. Wutt je dobil televizor, 1.000 šilingov in 200 DM. Franko televizor in 200 DM.

Obsojena sta šla še dalje. S tvežko "Mazzoni" sta sklenila pogodbo za neko napravo, še prej pa sta v posebnem pismu tvežko opozorila, naj ne gre v koprodukcijo z našimi podjetji. Zaradi tega je morala tovarna "Zlatorog" plačati celotno napravo z devizami; s koprodukcijo pa bi prihranila okrog 5 milijonov deviznih dinarjev. Tudi tretji obsojenec Janez Pečani je bil, kar zadeva trgovske posle, podoben prvemu. Med drugim je tudi prodajal privatnikom razno blago, ki ga je pošiljala tvežka "Na-

arden" podjetju "Hermes" kot vzorec. Nadalje je posređoval pri omenjeni tvežki, da je dajala podkupnine Wuttu, ter prikril tovarni "Zlatorog" obvestilo, s katerim ji tvežka "Naarden" priznava 3-odstotni rabat za sklenjeno kupčijo. Zaradi takega ravnanja je tovarna "Zlatorog" utrpela 1 milijon 806.000 dinarjev škode in povrhu še škodo zaradi preveč vplačanega uvoznega koeficienta in prometa davka. Pečani je tudi ponaredil dva uradna dokumenta, s katerima je prikril devizni inšpekciji tako imenovane trikotne trgovske posle, ki jih je urejal kot uslužbenec podjetja "Hermes". xxx

Početje obsojencev je bilo nemoralno. Nemoralno - da uporabimo najmlajši izraz - je posebej zato, ker sta Franko in njegova kolega predstavljali naše socialistično podjetje v tujini in s takim delovanjem blatili čast naše socialistične skupnosti.

Navsezadnje se moramo ob tej zadevi vprašati, od kod korenine takih pojavov. V nekaterih podjetjih marsikaj dopuščajo stvari, ki jih predpisi sicer ne prepovedujejo, grejo pa preko okvirov vljudnosti in se seveda ne skladajo s socialistično moralno. Začnimo kar pri noveletnih darilih, pri raznih gostitvah in izletih, ki jih organizirajo posamezna vodstva podjetij, da bi vzdrževala "dobre poslovne stike". Od tod do podkupovanja ni daleč, če človek izgubi občutek za mero: do kod gre zgolj vljudnost in kje začneja nemoralno poslovanje.

Treba je spodrežiti korenine takim pojavom, ki se lahko razpasejo, če ne bomo budno pazili nanje, če se navsezadnje ne bomo odločno spoprijeli tudi z miselnostjo, da je ob sproščnem gospodarskem delovanju vse dovoljeno. Organi delavskega samoupravljanja naj vedno zahtevajo čiste račune, kako uporabljajo sklad za reprezentanco, kako sklepajo pogodbe, kaj počne njihovi potniki, komercialisti itd.

Zlatorogova zadeva pa nas kaj drastično opozarja, da je boj za delavsko samoupravljanje, za njegovo decentralizacijo, skratka za socialistične odnose v proizvodnji, za oblikovanje nove morale, najuspešnejša oblika boja proti kapitalistični in birokratski navklavi v miselnosti in ravnanju neka-

terih odgovornih uslužbencev. Če bi delavski svet "Zlatoroga" znal dovolj in pravočasno uveljavljati svoje upravljaljske pravice, bi Franko ter njegov pomočnik ne mogla tako daleč zabresti.

Seveda pa s tem krivda obsojencev ni nič manjša, saj so kot vodilni uslužbenici, ki so odgovorni ne le za gospodarski razvoj podjetja, ampak tudi za odnose v njem, umazano zlorabili svoj položaj ter se osebnoko okoristili na račun kolektiva in skupnosti.

ZABELEŽENO

Zakaj tako?

Ta teden je posvečen Rdečemu križu, organizaciji, ki se ukvarja s humanom dejavnostjo. Danes je pri nas že redke državljan, ki ne bi razumel akcij RK, vendar pa je razumevanje ljudi odvisno tudi od tega, kako so seznanjeni s cilji in delom te organizacije.

To pa je menda malo mar natakarku v gostinskem podjetju "Pri treh vdovah" v Piranu. Minulo nedeljo, ko smo se s manjšo družbo mudili v tem lokalu, je ob računu meni nič, tebi nič natresel na mizo za polno pest kuponov po 5 din, ki jih je ob tednu RK izdal Jugoslovanski rdeči križ. Listov je bilo osem, menda - kot smo uganili - po dva na osebo. K računu za zaplate, ki ga pa ni niti napisal na listek, kot je to v nekaterih naših gostinskih lokalih še navada, je kar priležal 40 dinarjev, ki smo jih seveda tudi brez besede plačali. Seveda pa smo vsi po vrsti osupnili sprito tako "prodaje". Nismo bili osupni nad tem, ker smo prispevali 40 din za RK. Ne, to ni nikomur od nas prišlo na misel. Presenetili pa nas je način, s katerim nam je natakarkar "Izročil" kupone. Kaj bi ga veljalo, če bi v nekaj besedah pojasnil, čemu prodaja kupone za RK, kajti prav gotovo se je med gosti našel kdo, ki ni vedel, zakaj mu je natakarkar pošiljal v roke še listke z natipiranimi rdečimi križem.

Taka akcija zasluži več pozornosti pri tistih, ki jim je pošteno, v našem primeru zlasti tistim, ki se ukvarjajo s gostinstvom v gostinskih lokalih.

V. K.

Prepričljivo soglasje s kmetijsko politiko

Po še nepopolnih podatkih se je v Sloveniji udeležilo volitev v zadrzne svete 94,4% volivcev

Aprila so v 145 kmetijskih združenjih Slovenije volili nove zadrzne svete. Volitvi so z veliko udeležbo na volitvah zadrznih organov upravljanja posredno potrdili, da so pripravljani aktivno sodelovati pri izpolnjevanju velikih nalog kmetijskega združništva. Čeprav se manjkajo podatki iz goriškega okraja, lahko zapisemo, da je udeležba na volitvah presegla pričakovanja. Od 113.493 volilnih upravičencev - zadrznikov jih je volilo 106.203 ali 93,9%, od 10.520 zadrznih delavcev pa jih je volilo 10.389 ali 98,8%. Skupno je volilo 116.592 ali 94,4% volivcev.

V novih zadrznih svetih so dobile svoje mesto tudi ženske in mladina. Med okoli 6082 novimi člani zadrznih svetov je okoli 25 odst. žensk in približno toliko mladine. Ob letošnjih volitvah so imeli zadrzni kolektivi 5.933 več delavcev kot leta 1958. Takrat so izvolili v zadrzne svete 77 odst. zadrznikov in 23 odst. delavcev, letos pa približno vsakih po polovico.

Izid volitev v zadrzne svete po okrajih, z izjemo Gorice, je naslednji: V okraju Celje je volilo skupno 96,2 odst. volilnih upravičencev.

Koper 96,8 odst., Kranj 94,1 odst., Ljubljana 93,6 odst., Maribor 94,5 odst., Murska Sobota 92,9 odst. in v okraju Novo mesto 93,7 odst.

OB ROBU
DOGODKOVKonferenca
o Laosu

Danes se začne ob Leman-skem jezeru mednarodna konferenca, ki naj zagotovi Laosu, nevarno razdvojenemu v državljanski vojni, tisti položaj, ki mu je bil pred sedmimi leti na konferenci v Zenevi že mednarodno zagotovljen: neodvisen in nevtralen.

Sklicanje konference štirinajstih držav lahko samo pozdravimo, saj odkriva, da so prišle vse bolj ali manj neposredno prizadete države — iz obeh blokov in nevtralne — do spoznanja, da je laoski teren preveč splozelen, da bi brez večje nevarnosti lahko služil za sahovnico blokovskih partij, in da je zatorej treba izgladiti stvar s pogajanjimi. Toda paradoks, da država, ki je dala pobudo za sklicanje te konference — Kambodža — najbrže ne bo navzoča, je povod za bojazen, da razgovori za okroglo mizo ne bodo potekali brez prisotnosti blokovskih težav in brez poskusov — rešiti, kar se rešiti da, in da bodo zatorej terjali vso potrpežljivost...

Sej kambodške države princ Sihanuk je namreč sporočil, da Kambodža ne bo udeležena v Zenevi (razen če vsi laoski faktori ne bodo za to), ker je od laoskega kralja Savanga Vatane slisal očitke, češ da se je Kambodža s tem, da je dala pobudo za sklicanje ženevske konference, vmešavala v notranje zadeve Laosu. Nekateri zahodni komentatorji niso oklevali povežati te izjave laoskega suverena z ameriški prizadevanji, da v zadnjem trenutku odločijo pogajanja in pridobiti čas, v katerem naj bi proameriška vlada uporniškega generala Vlada Nosavana popravila svoj vojaški in se bolj kritični politični položaj.

Prispevek, ki ga je State Department dal k laoski krizi, je splošno znan. Posegi ameriške diplomacije, ki so privedli do upora proti legalni vladi Suwane Fume in do državljanske vojne, niso rezultirali individualne napake v tem ali onem oddelku ameriškega zunanje ministrstva, marveč so logična posledica določene vojaške in politične strategije. Prav zato razgovori v Zenevi najbrže ne bodo ne lahki, ne kratki.

Prvi pogoj za ureditev razmer v Laosu in v vsem jugovzhodnem delu azijskega prostora je konec tujega vmešavanja, konec državljanske vojne in vzpostavitev enotne, neodvisne in nevtralne laoske države. Tak je tudi cilj ženevske konference.

V poluradni ameriških krogih pa je vse pogostejše slišati o načrtu, naj bi "komunisti obdržali, kar imajo, ostali del Laosu pa naj bi upravljal proameriška Bun Umova vlada". Skratka, gre za načrt nove Koreje, za to, da bi vzpostavili dve laoski državi, ki bi se s svojim obstojem bili povod za nadaljevanje hladne vojne v tem delu sveta.

Tudi razprava o tem, da bi ameriška mornariška pehota direktno podprla proameriške režime v Tajski in v južnem Vietnamu, odkriva perspektivo stalnega pritiska na nevtralni Laos, ki naj bi ga obudili k življenju v Zenevi. Skratka, vsebina ameriške zunanje politike se tudi v tem obdobju ni bistveno spremenila: strniti bi jo bilo mogoče v že poznano formulo "kdor ni z nami, je proti nam", ki naj velja v latinsko-ameriškem prostoru dobesedno, v Aziji pa je zaradi obstoja velikih in močnih izvenblokovskih držav omiljena s formulacijo o "nevarnosti komunistične penetracije" v tiste države, za katere v Washingtonu še upajo, da jih bo moč tako ali drugače obdržati v SEATO vplivnem območju.

Vztrajanje pri taki doktrini bi pomenilo veliko oviro za hitro in uspešno delo konference v Zenevi, kot je bila ta doktrina eden izmed glavnih vzrokov za to, da mora druga ženevska konferenca reševati tisto, kar je prva pred sedmimi leti direktno: neodvisni in nevtralni Laos. Seveda pa ta ugotovitev ne sme biti povod za malodušje; vest, da je prišlo na večer pred konferenco do uradne preključitve ognja in dejstvo samo, da je od konference prišlo, opravičujejo pričnanje, da je bilo storjeno vsaj tisto najbolj nujno, potrebno za to, da se prepreči nadaljnje slabšanje položaja.

M. S.

Lyndon Johnson
v Saigonu

Saigon, 11. maja (AFP). Podpredsednik ZDA Lyndon Johnson je danes popoldne prispel v Saigon. V južnem Vietnamu bo ostal do sobote in se bo razgovarjal s predsednikom južnega Vietnama Ngo Din Diemom.

OBISK SEKOU TOUREJA V ZAR

Soglasje o sodelovanju

Toure in Naser sta soglasna glede ukrepov za razvoj afriškega sodelovanja in krepitev enotnosti

KAIRO, 11. maja (Tanjug). Razgovori med predsednikom Sékoum Touréjem in predsednikom Naserjem, ki trajajo že dva dni v Kairu, so se nanašali na celo vrsto perečih mednarodnih problemov. Oba predsednika sta se razgovarjala tudi o nadaljnjih korakih za krepitev sodelovanja in odnosov med Gvinejo in ZAR.

Kairski politični krogi poudarjajo, da sta oba predsednika potrdila svoje popolno soglasje glede nadaljnjih skupnih ukrepov in akcij na področju razvoja medafriškega sodelovanja in enotnosti kot tudi ukrepov za učinkovito uveljavljanje afriške Ustanovne listine in sklepov nedavne konference zunanjih ministrov afriških držav.

Razgovori obeh predsednikov se niso omejili samo na Afriko in njene probleme, ampak so se nanašali tudi na razvoj položaja na področju Srednjega vzhoda in Azije. Politični opazovalci v Kairu poudarjajo, da vse to kaže na globoko povezanost razvoja obeh celin in na čedalje večjo enotnost v boju za skupne cilje, za neodvisnost in dokončno odpravo ostankov kolonializma.

Oba predsednika sta proučila tudi možnosti za zboljšanje sodelovanja med Gvinejo in ZAR na vseh področjih. Kakor so objavili, je bil na včerajšnjem sestanku ustanovljen poseben ožji odbor z nalogo, da prouči sklenitev novega trgovinskega sporazuma in sporazuma o gospodarskem sodelovanju med obeh državama.

V Kairu so objavili, da je predsednik Sékou Touré sprejel povabilo parlamenta ZAR in da bo govoril na posebni seji parlamenta v soboto.

Studentske manifestacije v Turčiji

Ankara, 11. maja (Tanjug). V Ankari, Izmiru in Istanbulu so bile manifestacije študentov, ki so izražali svojo pri-

vrženost Odboru nacionalne enotnosti in šefu države in vladnega generalu Gurselu. Študentje so priredili manifestacije v zvezi z nedavno izsleditvijo in aretacijo protirevolucionarnih elementov v nekaterih turških mestih.

Zahodna Samoa postane neodvisna

Wellington, 11. maja (Reuter). Prebivalci zahodne Samoe, otočja pod skrbništvom OZN in upravo Nove Zelandije, so se na plebiscitu izrekli za neodvisnost. Plebiscit je bil pod nadzorstvom OZN. Dežela bo postala neodvisna 1. januarja prihodnje leto.

Otoki Samoa, med katerimi sta največja Savai in Upolu, so v skupini Polinezijskega otočja. Njihova površina znaša nekaj manj kot 2000 kvadratnih kilometrov, na njih pa živi kakih 100.000 prebivalcev. Do leta 1914 je bilo zahodno otočje Samoa v posesti Nemčije. Dne 29. avgusta istega leta je otoke okupirala Nova Zelandija, pozneje pa je Društvo narodov izročilo mandat nad otoki Novi Zelandiji. Mandat za upravljanje otokov je izročila Novi Zelandiji tudi OZN. Glavni pridelki na onotnem področju so kopa, banane in kakao.

Ministrski svet je razpravljal o položaju. Pričakujejo, da bo general Gursel govoril o teh dogodkih na tiskovni konferenci v soboto.

Imenovan ameriški cenzor za vesti

Washington, 11. maja (Reuter). Ameriški obrambni minister Robert McNamara je določil generalnega inšpektorja letalskih sil generallajntanta Josepha Carrolla za nalogo, da pripravi vse potrebno za uvedbo cenzure nad vestmi, ki jo je nedavno napovedal predsednik Kennedy.

»Vaša eminenca je v zablodi«

Havana, 11. maja (Tanjug). List "Mundo" piše danes v uvodniku pod naslovom »Vaša eminenca je v zablodi«, da je bistvo spopada med vlado in Cerkvijo na Kubi v zaročni dejavnosti klera. List omenja »pastirsko pismo« škofov iz Caracasa, v katerem je govorila o »preganjanju Cerkev« in »groznih duhovnikov« na Kubi. List poudarja, da Kubanci dobro vedo, da gre za stvari, ki nimajo nobene zveze z religijo.

V zvezi s sklepom vlade, da prepove dejavnost duhovnikov, ki so tuji državljani, je prva skupina španskih falangističnih duhovnikov danes zapustila Kubo in odpotovala v Španijo. Pričakujejo, da bodo v prihodnjih dneh odpotovali

s Kube vsi duhovniki tuje narodnosti, prav tako pa tudi večje število kubanskih duhovnikov. Kakor poroča tisk, je doslej zaprosilo za vizume za odhod iz dežele okrog 2000 duhovnikov.

Krvavi spopadi v severni Italiji

Milan, 11. maja (AP). V Modeni in Sarnicu, industrijskih središčih v severni Italiji, je prišlo do krvavih spopadov med policijo in demonstranti. Ubit je bil en delavec, osem pa je bilo hudo ranjenih. V Sarnicu je prišlo do spopada, ko so stavkajoči delavci zasedli tovarno, v Modeni pa, ko so levičarji protestirali proti sestanku neofašistične organizacije M.S.I. V obeh mestih so poslali močne policijske sile.

Husein bi se sestal z Naserjem

Kairo, 11. maja. (MEN.) Jordanski kralj Husein je izrazil željo, da bi se sestal s predsednikom Naserjem. Namen sestanka bi bil, okrepiti prijateljske stike in doseči trdno razumevanje med ZAR in Jordanijo. Predsednik ZAR Naser je pozdravil to željo jordanskega kralja in je izrazil prepričanje, da bi takšen sestanek prispeval h koristim arabskega sveta.

Kralj Husein je poslal prvo pismo predsedniku Naserju 23. februarja in je nanj prejel odgovor 20 dni pozneje. Drugo poslanico je kralj Husein poslal Naserju 2. aprila, Naserjev odgovor pa je sinesil izročil Huseinu odpravnik poslov ZAR v Jordaniji Zaheir

12 milj meja za ribolov pri Faerih

London, 11. maja (AP). Danski zunanji minister Krag je danes izjavil, da bo Danska zahtevala od Velike Britanije, naj priznava cono obalnega ribarjenja 12 milj od obale tudi na področju Faerskih otokov, kot je to nedavno priznala za Islandijo, kjer so razširili cono ribarjenja na 12 milj od obale.

Področja ribarjenja okrog Faerskih otokov so tako kot islandska znana kot najbogatejša ribolovna področja.

BOJI V ANGOLI

Portugalski teror vedno večji

Kolonialne čete rušijo vasi in pobijajo mirno prebivalstvo — Angolski begunci v Kongu — Uporniški odredi delujejo po vnaprej določenih načrtih

LUANDA, 11. maja. — Portugalska agencija »Lusithania« danes poroča, da potekajo uporniške akcije v Angoli po vnaprej določenem načrtu. Po najnovejših, čeprav skopih vestih pripravljajo močne uporniške sile napad na Nengo, kjer je strateško letališče za napade na upornike in nezaščitene angolske vasi. Portugalska agencija ceni, da v severnih delih Angole organizirano deluje okrog 20.000 upornikov, ki jih vodi »Unija ljudstva Angole«.

Portugalske oblasti v Angoli ustanavljajo »korpus« za delo in začasno obnovo. Kolonialne oblasti hočejo tako z mobilizacijo domače delovne sile opravičiti žetel na plantažah, ki jih ogrožajo uporniške sile. Generalni guverner Angole je osebnostno prevzel skrb za mobilizacijo delovne sile za ta »korpus«, v katerem bodo uvedli strogo vojaško disciplino.

Po vesteh AP prihaja v spodnji Kongu vsak dan veliko

število beguncev iz Angole, posebej s severnih področij. Računajo, da je doslej pobegnilo iz Angole kakih 60.000 prebivalcev, ki se boje represalij in popolnega uničenja v akcijah, s katerimi nameravajo Portugalci čez nekaj tednov, ko bo prenehalo deževno obdobje za treti tisto v Angoli. O nesreči in trpljenju beguncem prihajajo pretresljiva poročila. Portugalska letala so z raketami in zažigalnimi bombami zravnala z zemljo cele vasi. Eden izmed voditeljev lokalne uporniške organizacije v Angoli Eduardo Pinok je izjavil, da so portugalske čete doslej zverinsko

pobile okrog 25.000 Angolcev, da pa bo do glavnega obračunavanja portugalskih kolonialistov z angolskim prebivalstvom šele prišlo.

Po nekaterih vesteh iz pooblaščenih virov nameravajo Portugalci s četami, ki vsak dan prihajajo v Angolo kot okrepitev, zapreti mejo proti Kongu in tako presekati uporniškimi silam umik. Prebivalstvo se boji napovedanih akcij in še hušjih zločinov ter represalij kolonialnih čet, zato se rešuje z begom v sosednji Kongu.

Eden izmed beguncev, Manuel Luski, je pripovedoval, da so portugalski vojski njegovo rojstvo vas Kivonzo porušili do tal. »Portugalski so pobili neoborožene prebivalce. Na hitro smo pobrali vse, kar smo mogli znesti s seboj, in pobegnili v džunglo. Dva dni smo tavalj skozi džunglo, preden nam je

uspele prebiti se v Kongu. Nadalje je dejal, da ima portugalska vojska pod nadzorstvom vse ceste, ki drže iz Angole v Kongu. Desettisočim Angolcem pa je vendarle uspelo priti čez mejo, pri čemer so se skrivoma prebijali skozi hribovite kraje, kjer raste gosta, ponekod tudi nad dva metra visoka trava.

Portugalci so zravnali z zemljo tudi vasi Pedra Koste in Pedra Moniza. V obeh njih vseh Angole zdaj skoraj ni nikogar več. Angolski begunci, ki bežijo pred nezasišanim terorjem in fizičnim iztrebljanjem, pripovedujejo o grozotah, ki so jih doživeli. Lačni, brez zaščite in zdravlja, živijo sedaj v obupnih pogojih. Angolski begunci so daleč presegle število gostoljubnih gostiteljev. V vasi Pangali pride na primer na 120 prebivalcev približno 1500 beguncev iz Angole. Nič bolje ni v drugih krajih, kamor je pribežalo na tisoče Angolcev, ki so morali zapustiti svoje domove, da bi se rešili golo življenje.

Okinava proti ameriškim raketam

Okinavski parlamentarni voditelji zahtevajo od japonske vladne stranke, naj posreduje v Združenih državah Amerike

TOKIO, 11. maja. — Agencija Kjodo poroča, da so parlamentarni voditelji Okinave, ki so na obisku na Japonskem, zahtevali od vladajoče Liberalno-demokratske stranke, naj podpre zakonodajno skupščino Okinave v boju proti ustanavljanju ameriških oporišč za jedrske rakete na tem otoku.

Podpredsednik zakonodajne skupščine Okinave Taiko Jarmakava in druga 2 člana parlamentarne misije so sporočili zahteve in želje prebivalstva Okinave generalnemu tajniku Liberalnodemokratske stranke Šuji Masutaniju in drugim voditeljem vladne stranke.

Voditelji Okinave so zahtevali od liberalnih demokratov, naj japonski ministrski predsednik Ikeda na bližnjih raz-

govorih z ameriškim predsednikom Kennedyjem načne vprašanje Okinave, ki je zdaj pod oblastjo Američanov, da bi prišla spet pod administrativno oblast Japonske. Zahte-

vali so tudi, naj Japonska pošlje na Okinavo komisijo za organiziranje prosvete. Prav tako so zahtevali, da ima prebivalstvo Okinave svoje predstavnike v japonskem parlamentu.

Generalni tajnik Liberalnodemokratske stranke je odgovoril, da se bosta Kennedy in Ikeda verjetno razgovarjala o Okinavi. Obljubil je, da bodo na Okinavo poslali odbor za organiziranje prosvete. Voditelji vladajoče japonske stranke pa niso ničesar obljubili glede ameriških raketnih oporišč.

ANGOLA IN OZN

Komisija še ni imenovana

Opazovalci v OZN menijo, da komisija OZN za Angolo tudi prihodnji teden ne bo imenovana

NEW YORK, 11. maja (Tanjug) — V OZN so mnenja, da tudi prihodnji teden še ni pričakovati, da bo sestavljena komisija za Angolo, o čemer je plenum Generalne skupščine sprejel sklep že pred tremi tedni.

Sej stalne misije Sovjetske zveze pri OZN Valerijan Zorin je v pismu predsedniku Generalne skupščine Frederiku Bolandu opozoril na to, da še zdaj niso bili storjeni ukrepi za izpolnitev sklepov Generalne skupščine o Angoli. Boland je zdaj odgovoril na Zorinovo pismo in je v odgovoru navedel, da se posvetovanja približujejo koncu in da bo komisija sestavljena v kratkem. Prav iz tega nedoločnega odgovora pa je Generalna skupščina posvarila Portugalsko in zahtevala, da mora takoj uveljaviti razne ukrepe in reforme, da bi angolsko prebivalstvo postalo svobodno in neodvisno.

Plenum Generalne skupščine je posvetil vprašanju Angole sorazmerno malo časa. Sklenil je, da je treba kot prvi ukrep ustanoviti komisijo za Angolo, ki bo pomagala, da bodo izpolnjeni sklepi Generalne skupščine.

Toda v dvajsetih dneh, ko je posvete razpravljala Var-nostni svet in Generalna skupščina. Medtem ko Var-nostni svet ni sprejel nobenega ustreznega sklepa, pa je Generalna skupščina posvarila Portugalsko in zahtevala, da mora takoj uveljaviti razne ukrepe in reforme, da bi angolsko prebivalstvo postalo svobodno in neodvisno.

Plenum Generalne skupščine je posvetil vprašanju Angole sorazmerno malo časa. Sklenil je, da je treba kot prvi ukrep ustanoviti komisijo za Angolo, ki bo pomagala, da bodo izpolnjeni sklepi Generalne skupščine.

Toda v dvajsetih dneh, ko je posvete razpravljala Var-nostni svet in Generalna skupščina. Medtem ko Var-nostni svet ni sprejel nobenega ustreznega sklepa, pa je Generalna skupščina posvarila Portugalsko in zahtevala, da mora takoj uveljaviti razne ukrepe in reforme, da bi angolsko prebivalstvo postalo svobodno in neodvisno.

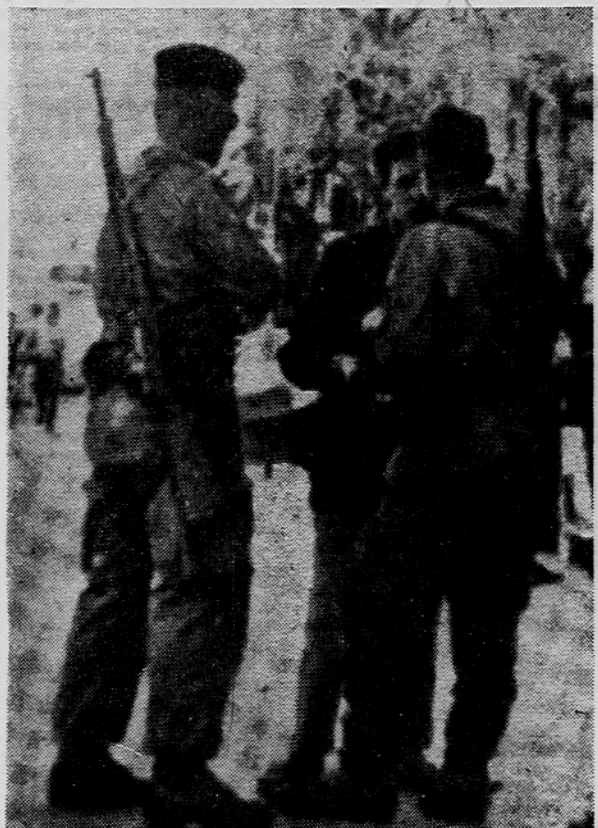
Začetek tretjega
indijskega
petletnega plana

New Delhi, 11. maja (Tanjug). V Indiji so ta mesec začeli uresničevati tretji petletni plan Indije, za katerega bodo investirali 102 milijardi rupij (nad 20 milijard dolarjev). Te investicije so večje od skupnih investicij za oba prejšnja petletna plana. Po proračunu je za uspešno uresničitev plana potrebno, da Indija dobi 36 milijard rupij iz tujine. Doslej je zagotovljena pomoč v znesku 6 milijard rupij v obliki kreditov.

Na pobudo Mednarodne banke za obnovo in razvoj je bil v Washingtonu konec prejšnjega meseca sestanek konzorcijske države, ki dajejo Indiji pomoč. Na sestanku, na katerem so začeli obravnavati to vprašanje, so bili predstavniki ZDA, Velike Britanije, Zahodne Nemčije, Kanade in Japonske ter opazovalci petih evropskih držav in Mednarodnega monetarnega sklada.

Combe in njegov »zunanji minister« Evariste Kimba na sprehodu pod mobutujsko stražo. Combe pride menda pred sodišče zaradi veleizdaje.

Ozračje v Alžiru je še vedno napeto in v teku so velike policijske preiskave. Na sliki: vojska preiskujeta civilista, da bi videla, ali nima morda skritega orožja.

Štiri leta ječe-za sto življenj

Obsodbi v Tübingenu — Štiri aretacije v Duisburgu — Himmlerjevo premoženje zaplenjeno

TÜBINGEN, 11. maja (AFP). Sodišče v Tübingenu je obsodilo bivša poročnika čet SS in gestapovska agenta Richarda Wichertha in Bruna Schulza na štiri leta in pol oziroma tri leta in pol ječe. Wicherth in Schulz, ki sta pripadala posebnemu poveljstvu v Tilsitu, sta bila obtožena, da sta na začetku vojne proti Sovjetski zvezi zakrivila smrt sto Litvancev, večina Židov.

Tanjung poroča iz Bonna, da je policija v Duisburgu, enem velikih središč porušne industrije, aretirala štiri ljudi, ki pripadajo organizaciji »nova mladina Nemčije«. Med zaslišanjem so izjavili, da organizacija »poveljuje nacionalizem in štiri protisemitizem«. Pri aretacijah so našli nacistično literaturo, deloma novejšega datuma.

Kakor so objavili, se zdi, da je organizacija povezana s podobno organizacijo v Hamburgu, kjer so se nedavno pojavili ključasti krizi. Sodijs, da gre za organizacijo, ki so okrepile svojo dejavnost ob začetku

procesa proti nacističnemu vojnemu zločincu Eichmannu. Aretiranci so priznali, da so po zidovih pisali gesla »Živel Eichmann«.

Po vesteh agencije Reuter iz Berlina je sodišče za denacifikacijo v zah. Berlinu zaplenilo imetje Heinricha Himmlerja, enega vodilnih nacistov, ki ga obtožena označuje za drugega največjega ubijalca v zgodovini. Zaplenjeno imetje bodo izkoristili za izplačilo odškodnine žrtvam fašizma.

Predsednik sodišča je opozoril na zločinske poskuse, ki jih je Himmler pospeševal v koncentracijskih taboriščih, in je

Ministrski odstopi v Libanonu

Beirut, 11. maja (Reuter). — Pet libanonskih ministrov je sporočilo premieru Saebu Salamu, da kolektivno odstopajo. Odstopili so namestnik predsednika vlade in minister za pravosodje Nasim Maždapani, minister za komunalna vprašanja Abdulah Masnuk, minister za kmetijstvo Mohamed Safiedin, minister za gospodarstvo Sulejman Ali in minister za planiranje Refik Sahin. Včeraj je odstopil obrambni minister emir Madžid Arslan. Tukašnji opazovalci sijo, da so odstopili zato, da bi omogočili premieru Salamu reorganizirati vlado.

Negujmo človeške odnose!

Razžalitve so najštevilnejše med kaznivimi dejanji, obravnavanimi na Okrajnem sodišču v Ljubljani v letu 1960 - Pri odpravljanju teh pojavov so zlasti uspešni poravnalni sveti

Na okrajnem sodišču v Ljubljani so v letu 1960 obravnavali 621 razžalitev. Število teh kaznivih dejanj je obenem največje v primerjavi z ostalimi, ki so v tem času obravnavana na tem sodišču.

Naš kazenski zakonik varuje čast in dobro ime. Čast je, v širšem smislu besede, skupek tistih notranjih vrednot, ki so potrebne, da človek izpolnjuje svoje bistvene človeške in življenjske dolžnosti; v ožjem pomenu pa je čast osebni občutek lastne vrednosti; dobro ime ali ugled je vrednost, s katero družba oceni človeka. S kaznivimi dejanji zoper čast in dobro ime so te dobrine ogrožene. Lahko upravičeno trdimo, da kazniva dejanja zoper čast in dobro ime niso lahka, ker moramo upoštevati, da je dostojanstvo človeka ena njegovih največjih dobrin in da ljudje težje prenašajo žaljenje časti kot pa n. pr. velike materialne izgube. Naši družbi je zlasti od tega, da varuje čast in dobro ime, kajti tisti naš državljani, ki nima časti, bo prej podlegel kakemu kaznivemu dejanju. Socialistična družba, demokracija in sožitje so nemogoče, če se državljani ne spoštujejo med seboj.

V glavnem so splošno znani vzroki, zaradi katerih se ljudje med seboj žalijo in spro. Komu niso znani n. pr. pogostni spori med najemniki in podnajemniki, med sestanovanci itd. Ljudje pogosto pozabljajo, da morebitnih težav in dejanskih spornih vprašanj ni mogoče rešiti in odpraviti z medsebojnimi žalitvami; ter gredo preko meja najosnovnejše spodobnosti.

Na okrajnem sodišču v Ljubljani je na primer neka oseba vložila okrog 27 zasebnih tožb, med njimi največ zaradi razžalitve. Trenutno teče še 5 tožb in tri pritožbe dveh strank zaradi medsebojnih žalitev; prva med njimi je bila vložena leta 1958. Ne samo okrajno sodišče, temveč tudi okrajno, republiško, vrhovno in zvezno vrhovno sodišče se je moralo ukvarjati s to zadevo in vendar stranki še vztrajata v razpriti. Tudi poravnalni svet ju je poskušal spraviti, toda brez uspeha.

Ce pomislimo, da teče tožba že tretje leto, si nam ne bo težko ustvariti približne predstave o tem, kako velik sodni aparat je doslej reševal to zadevo. Koliko delovnega časa so izpustili ne samo sodniki, temveč tudi stranki, priče, poravnalni svet itd. Medtem so stroški postopka rasli. Tu ne smemo pozabiti, da gre vse to na škodo družbene skupnosti, ki daje znatna sredstva za delo pravosodnih organov.

Naša družba varuje s kaznen-

Prišli so na obisk k bolni deklici, razveselili so jo in ji želeli, naj kmalu okreva

kjer sta se stranki med seboj žalili v glavnem le med štirimi očmi v skupnih stanovanjskih prostorih ali v zelo ozkem krogu in ne javno, upravičeno vprašujemo, ali imata dve osebi pravico, da spravita v tek tako velik aparat za tako dolgo časa? Za družbo so taka kazniva dejanja manj pomembna, saj je v takih primerih napadena le subjektivna čast prizadetih, zato jih ne preganja posebno.

Statistični podatki sicer kažejo občuten padec kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime po 170. čl., in to za 16 odst. v primerjavi z letom 1959. To dejstvo bomo lažje razumeli, če upoštevamo podatke o uspešnem delovanju poravnalnih svetov.

Kljub temu, da so poravnalni sveti najmlajši družbeni organi, so že doslej opravičili svoj obstoj z razveseljivimi uspehi pri svojem delu. Na območju okrajnega sodišča v Ljubljani so n. pr. poravnalni sveti od 1. I. do 1. VII. 1960 obravnavali skupaj 1121 zadev (med njimi pretežno kazenske); poravnali so spore v 578 primerih (to je 51,5 odst.); niso uspeli v 426 primerih (42,5 odst.); neresenih je ostalo 117 primerov. Med državljani je čisto precejšnji odstotek vprašanih, od katerih je del prihaja na sodišče. Z obravnavanjem teh spov razširjajo poravnalni sveti področje družbene samouprave. Na območju ljubljanskega

okraja deluje zdaj v 25 občinah 112 poravnalnih svetov.

Dosedanji uspehi poravnalnih svetov opravičujejo ustanavljanje teh družbenih organov, ki naj pomagajo oblikovati bolj človeške, socialistične odnose med ljudmi.

J. Trajčev

OD KMETIJSKE ZADRUGE DO KOMBINATA

V „Zlatici“ vedo, kaj hočejo

Opovo, vas v južnem Banatu, se po svoji zunanji podobi ne razlikuje od drugih vojvodinskih vasi. Lepe hiše, nanižane kot vzorci na preprogi.

jate gosi in rac, oblaki ravninskega prahu. Čeprav je Opovo ko jace jajcu podobno drugim banaškim vasem, je po zadržanosti med prvimi vasi Vojvodine. Opovci vsakemu obiskovalcu ponosno pripovedujejo, da ima njihova vas najmočnejšo zadrugno organizacijo v Vojvodini.

Opovčani ne pretiravajo, kajti če človek obišče njihovo zadrugo in obrate ter govori s pridelovalci, tudi sam dobi vtis, da so med prvimi v naši žitnici, kakor imenujejo Vojvodino.

V dveh letih je kmetijska zadruga Zlatice zelo napredovala. Lani se je vrednost njene bruto produkta popela za 100 milijard, zadruga ekonomija ima zdaj 1000 ha zemlje, zadrugi obrabi pa 200 delavcev in uslužbencev. Tako je postala zadruga odločen gospodarski čimbenik v vasi in ima glavno besedo tudi pri spemljanju družbenih odnosov med kmeti.

Ekonomija, ki ima polovico zemlje iz sklada splošnega ljudskega premoženja, drugo polovico - zasebno zemljo - pa v dolgoročnem zakupu, je izhodišče zadrugne poti v kombinat. V zadnjih treh letih so v tej vasi prostovoljno arondirali zemljo, tako da meri zdaj najmanjša zadruga na parceli 30 ha. Ob takšni strnitvi obdelovalne zemlje na ekonomiji je mogoče bolj gospodarsko in bolj smotno izkoriščati zadrugo mehanizacijo, ki šteje 40 traktorjev, 10 kombajnov in na desetine drugih priključnih strojev.

Na ekonomiji goji zadruga industrijske rastline, pridelava tudi zadostne količine živinske krme. Zivonoreja je njena osnovna dejavnost. Takšna usmerjenost je omogočila zadrugi, da je uredila prve obrate in da jih namerava v prihodnjih letih ustanoviti še več.

Krma osnova na poljih ekonomije je omogočila zadrugi, da je lani in predlan-

skim donosno vložila v zivonorejo 300 milijonov dinarjev. Na površini 20 ha je nastalo pravo »zivonorejsko mesto«. Zadruga redi nad 800 krav, 200 plemenskih svinj in 1500 rac »peking«. Vse to čudno mesto brez imena nudi najsoodnejše udobje. Z vasio je povezano z dobro cesto, kakršne so v vojvodinskih vaseh zelo redke, ima vodovod in elektriko.

V »zivonorejskem mestu« bode v kratkem postavili tri inkubatorje, ki bodo izmenoma lahko izvalili 16.000 piščancev. Z zgraditvijo farne okrog teh inkubatorjev bo prihodnje leto sklenjen načrt, ki zajema zivonorejo. Potem bo zadruga poslala velikim mestom vsako leto po milijono piščancev in rač, več tisoč pitanih prašičev in telet itd. Letos bo dogradila obrat za predelavo sadja in sočiva. Zadruga Zlatice torej naglo napreduje.

Toda takoj za tem pride še en »toda«.

Poslovna sposobnost Opovčanov pa s tem še ni območena. Ob neizrečenem »toda« mislijo v zadrugi na nove oblike in obrate, ki naj bi omogočili nadaljnjo krepitev le-te in nova delovna mesta za stotine Opovčanov, ki jim postajajo njihove njive pretesne.

Okrog Opova, so rekli na lanski skupščini zadrugniki in člani delovnih kolektivov v obratih, je mnogo močvirij, ki so bila nekoč bogata rib. Zakaj jih ne bi tudi mi izkoristili?

Izgovorjena misel se ni izgubila v tobačnem dimu skupščinske dvorane. Zadruga je brez dinarja investicije spremenila močvirja v ribnik za gojitev krapov. Upajo, da bo izkupiček tega čistih 15 milijonov, ki jih bo porabila za zgraditev sodobnega ribnika za gojitev krapov in jegulj.

Na Zlatici - budočem kombinatu na Tamišu, kakor imenujejo zadrugo Opovčani, katerih vas stoji ob reki Tamišu, so nastali »industrijski«

obrat, ki že v serijah izdelujejo zivonorejo namenjeno opremo. Industrijski obrati so se razvili iz nekdanje zadrugne delavnice za popravila.

Pokazalo se je, da so »zmogljivosti« delavnice velike in da so zadrugi potrebne naprave in oprema, ki jih s težavo dobimo na trgu. Zato so sklenili razdeliti delavnico v dva obrata. V enem popravljajo zdaj zadrugne kmetijske stroje in kmetijske stroje iz bližnjih vasi, v drugem obratu pa izdelujejo razne potrebščine za zivonorejo, za rejo prašičev in perutnine. Proizvodnja sloni na lastnih, v zadrugi praksi preverjenih konstrukcijah.

Velika zadruga ekonomija - obrati, ki se razvijajo, in tisti, ki šele začenejo z delom - prehaja v sodoben kmetijski kombinat. In to v zadrugi pred nekaj leti še ni kazalo nobene bodočnosti. Človeška pobuda, rešena administrativnih spon, se je razmahnila in spremenila njeno podobo. Za nadaljnji razvoj in vzpon zadruga pa ne zadostuje samo pobuda kakor tudi za uspešno industrijsko proizvodnjo ne zadostujejo samo stroji. Sodobno kmetijstvo terja kvalificiranega in visoko kvalificiranega delavca, kakor ga terja tudi sodobna industrija. Zato so v Zlatici že pred dvema letoma dali dva milijona za učila in ustanovili središče za šolanje kadrov. V dveh letih se je izučilo v njem 70 traktoristov, zivonorejcev in poljedelskih strokovnjakov. Do leta 1965 naj bi se izšolali v tem središču vsi delavci, tako da bi kombinat zaposloval samo kvalificirano in visoko kvalificirano delovno silo.

Takšen kader bo omogočil uporabo najsoodnejše tehnike v kmetijski proizvodnji in najbolj donosno gospodarjenje z dragimi stroji. Potem bodo Opovčani ponosni na svoj kombinat, kakor so zdaj na svojo zadrugo.

Ivan Stojiljković

Buditev plemenitih nagibov

Podmladek RK zadrugu v Sloveniji 218.000 otrok in mladine

Nekoliko slabo vest imamo lahko, ker smo o podmladkarjih Rdečega križa le bolj poredko pisali in brali. Toda ker je to organizacija, ki združuje v Sloveniji 218.000 otrok in mladine, v svetu pa kar 53 milijonov v 74 državah, naj zamujemo popravilo in povečamo o njihovem delu nekaj besed.

»Naši podmladkarji so zelo pridni in zavzeti za svoje delo,« jih je v razgovoru pohvalila predsednica komisije za podmladek pri Glavnem odboru Rdečega križa Slovenije Andrina Zaucer.

»Potem ko se nam otroci pridružijo in ko zvedo, kaj je Rdeči križ, jih zlepa kaj ne ustavi, da ne bi našli napolnoma svoje organizacije.«

Njihove naloge pa so še kako važne: to in ono morajo zvedeti o zdravju in o tem kako si ga čuvajo. Po svojih močeh pomagajo odpravljati zaostale življenjske navade. Predavanja, delo v krožkih, poučni filmi, pogovori s člani RK - to so zanimive oblike, ki naj jih navajajo k tem nalogam. Seveda pa to še ni vse. Če si član podmladka, moraš biti pripravljen pomagati bolnim, starejšim in vsem, ki so v težavah. Včasih to store s prikupno prireditvijo v kakšnem domu ali v zdravstveni ustanovi, včasih je potrebno posredovati ob majhni poškodbi sotovaršarja tako, kot so se naučili v tečajih prve pomoči. Zelo jih razbija tudi akcije za izmenjavo sadja, knjig, školskih potrebščin itd. Končno naši podmladkarji tudi vedo, da so dolžni velike svetovne organizacije, in da jih ta navaja k širjenju medsebojnega prijateljstva, k spoznanju in spoštovanju, kar vse je tako važno za ohranitev miru.

Morda bi kdo menil, da je delo tovarišice Zaucerjeve ob taki zvestosti bodočih odraslih članov RK lahko, pa vendar ni povsem tako. V minulih letih si je komisija zlasti prizadevala za izdelavo in izvedbo programov na osemletkah. Pri tem so lepo uspeli, sedaj pa se trudijo, da bi vključili v Rdeči križ tudi mladino srednjih, strokovnih in višjih šol. Na učiteljskih, v šolah za

zdravstvene delavce, za socialne delavce itd., polagajo temelje za to, da bi mladina v bodočih poklicih sodelovala na najrazličnejših področjih v programu Rdečega križa, zlasti v okviru komun, pa naj si bo pri delu z odraslimi ali s podmladkom. Nedvomno uspeh tudi tu ne bo izostal, kar nam bo v skupno korist.

M. R.

Belokranjski stelnjiki postajajo rodovitna polja

Kmetijska zadruga Črnomelj organizira na melioriranih stelnjkih veliko kmetijsko proizvodnjo, ki bo v kratkem tudi najcenejša

Bela krajina je imela zaradi svoje burne zgodovine tudi svojstven ekonomski razvoj. Najdlje je zadržala zaostalo gospodarjenje in nikakor ni mogla na zeleno vejo. V dolini je prst izčrpana, aasela v višjih krajih pa tudi nimajo osnove za obstoj, ker je zemlja neprimerna za obdelavo s sodobno mehanizacijo.

Kmetijstvo se v preteklosti v Beli krajini ni razvilo. Zato so ljudje izkoriščali gozd, se ukvarjali z raznimi dejavnostmi, pa se tako preživljali in životali. Včasih je bilo samo v Črnomlju nad 20 gostlin. Industrija pa je pred drugo svetovno vojno zaposlovala 300 ljudi, sedaj jih dela v njej 2000. Po zaslugi uspešnega sodelovanja med zadrugami in kmeti dajejo sedaj na trg po nekaj tisoč prašičev letno. Stelnjiki, čeprav v lepem ravninskem delu, so sprito obubožane zemlje rodili le stelo in slab les v vrednosti 7.000 din na ha, sedaj pridelajo na melioriranih stelnjkih zemlji po 20 in več stotov raznega žita, vrednost pridelkov pa presega 100.000 din na ha. Velik napredek v primerjavi s stelnjskim gospodarjenjem, dokaz, da se Bela krajina vključuje v novi čas in razvija industrijo, kmetijstvo ter druge panoge. Sprito pasivnost pa ji še bolj kot drugim krajem močno primanjkuje strokovnih kadrov in finančnih sredstev.

MELIORIRANI
STELJNIKI - NABOLJŠA
POLJA v
BELI KRAJINI

Kmetje so bili prepričani, da s stelnjkom ne bodo nikoli pospravljali drugega kot stelo. Ko pa so kmetijski strokovnjaki preledali lastnost zemlje so ugotovili, da je moč stelnjike spremeniti v rodovitna polja, seve, če vrnejo zemlji rodnost z velikimi količinami umetnega in hlevskega gnojla. Tega draga dela bi se težavno lotil posamezni proizvajalec, zato pa so se g kmetijske zadruga. Mnogi kmetje so bili nejevoljni in

nezaupljivi, ko se je prvi buldozer zagrizel v šture in podiralo redko drevje, ko je piug obrnil prvo brazdo stelnjske zemlje. Tisto zemljo, ki je na oklo lepa, a ker so jo kmetje stoletja le črpali, samo vozili z nje, so jo do kraja oropali rodovitnosti.

Kmetijska zadruga Črnomelj, ki se ji je priključilo še pet zadrug in sadjarsko-vinogradniško in vrtnarsko posestvo Okljuk, ima sedaj okoli 500 hektarov obdelovalnih površin, od tega je bilo 400 ha stelnjnikov. Ker je glavna panoga v Beli krajini zivonoreja, usmerjajo proizvodnjo na stelnjkih pretežno na krmne rastline. Vzoredno gradijo hleve in množijo živino da bi čimprej zagotovili potrebne količine hlevskega gnojla. Kot začete rastline sejejo rž, oves, koruzo, grah, inkanarko in druge. Ze po treh oziroma petih letih pridelajo na melioriranih stelnjkih toliko pridelkov kot na najboljših njivah v Beli krajini. Stelnjska zemlja je zaokrožena v velike celote, najmanjša njiva meri 50 ha, tako da lahko zadruga s pridom uporablja svojo mehanizacijo, ki jo čedalje bolj izpopolnjuje.

V tem velikem spopadu med

starim in novim, pa ne gre brez težav. Zadruga Črnomelj šele sedaj ve, kakšen sovražnik je lahko praprot, ki vsebuje zlasti mladi živini škodljivci snovi, in kako težavno jo je iztrebljati.

OSVOBODITI SE
KSUŠAJO ODVISNOSTI
OD VREMENA

Izmed treh zivonorejskih delovšč je zadruga najprej uredila delovišče Črnomelj. Hlevi so zgrajeni, voda in elektrika napeljani, redljo pa 240 pit. n. cev in 30 krav. V Dragatušu in na Krasincu pa hleve še gradijo. Zadruga je vložila elaborat za gradnjo hlevov za 1200 glav živine. Letos imajo 38 milijonov kreditnih sredstev za hleve za 800 glav živine in 30 milijonov za napeljavo vodovoda na Krasinec ter ureditev namakalnih naprav.

V zadrugi pravijo, da imajo sedaj še vedno več krmne kot živine. Ko bodo imeli več kot 2000 glav živine, pa ne bo preprosto zagotoviti le-tej dovolj krmne. Iz izkušenj namreč vedo, da belokranjsko kotanje kaj rada obišče suša in ogrozi pridelke. Zato se hočejo čimbolj zavarovati pred muhavostjo vremena in pridelkov načrte za namakanje okrog 170 ha zemlje na Krasincu.

Z vodo iz bližnje tople Kolpe bodo zagotovili stalen pridelok krmne, hkrati pa tudi pocenili proizvodnjo na plodni stelnjski zemlji. V zadrugi so ljudje polni optimizma, od

kar se skušajo v zaveznitvu z vodo in moderno mehanizacijo spoprijeti tudi z vremenom.

Stoletni kataster prikazuje, da je v Beli krajini še kakih 4000 ha stelnjnikov. Tisoč ha je primernih za veliko kmetijsko proizvodnjo, od tega so 400 ha še skregli. Okrog 2000 hektarov bodo zasadili s plan-tazami hitro rastočega gozdnega drevja; letos bo zadruga zasadila prvih 200 ha. Tisoč ha stelnjnikov, raztresenih po vsej Beli krajini, deloma na krasškem zemljišču, pa bo zarasel naravni gozd.

Največja naloga zadruga je, da čimprej izpolni proizvodnjo na sedanjih skreganih stelnjkih in na le-teh kolikor mogoče več pridelata. To jim jamči zlasti naglo večanje števila živine. Računajo, da bodo že prihodnje leto prišli do 2000 glav in tako redili po 4 glave živine na ha! Ko bodo premagali še nekatere tekoče težave, bo zadruga močno znižala proizvodne stroške in bo najbolj cenen proizvajalec velikih količin mesa. Sedaj še veliko vlagajo, nimajo pa kreditnih sredstev za komplekno izgradnjo in razvoj. Težijo jih tudi velike anuitete. Če le bodo izpolnili te obveznosti, se bodo lahko spoprijeli z novimi in se lotili osvajanja še preostalih 600 ha stelnjnikov. To pa pomeni, da ni več da-leč čas, ko bo uresničen drzni sklep, da mora pojem stelnjki iz katastra. To bo velika zmaga naprednega kmetijstva v Beli krajini, ki kroji novo življenje in nove odnose.

M. Robek

Iskal sem sobo številka 13...

Človek je prestopil prag sveta in se podal v rosoje. Iskal sem po naših hotelih sobo številka 13 in ostrmeti praznovanje se dames čeni v mnogih hotelskih hodnikih in se ne meni za čas, ki je z njim že zdavnaj opravi. Duhovi in čarovnice, vraže in zagovarjanja - vse to je že za nami. Greš pa po hotelskem hodniku in iščeš sobo številka 13 - pa najdeš 12 a.

Da, 12 a. Začelo se je v Rogški Slatini, v najbolj uglednih hotelih. »Beogradska doma« - imate sobo številka 13?

Skrivnosten nasmeš, nekotno zadrege, Hotelski uslužbenec odkima:

Imamo 12 a. ...

Dobro, potem verjamete, da je Boč poln vode?

Ne.

Pa da je v Boču skrit zmaj, verjamete?

Ne. Salite se, - jectija portir.

Prav, Salim se. Iščem sobo številka 13 naprej po Rogški Slatini. Stopim v enega največjih hotelov, v »Slovenski doma«. Grem po hodnik in gledam številke sob 11, 12, 13. No, končno! Naše sem sobo številka 13. Zakle je na j.

Je to soba?

Ne, - se las neh-e soba rica. - Kopalnica ...

Se še ni nikče uopu o njej? Ni nikogar udarila kap?

Ni. Zakaj? - se udi so-barica.

Nesrečno številka ima Dobro, da ni soba ...

Sobarica meni da sem čez les. Ne verjame. Če bi Poln vole in d ...

re prebiva zmaj. Njen stara mati je to še verjela. Verjela

je »tudi, da je številka 13 nesrečna, tako nesrečna, da le kaj. Toda sobarica ne verjame več.

Dobro, kakaj se hoteli izogibati sob številka 13? - mo trujem z mo em, ki ima besedo pri turizmu.

Veste, nerodna zadeva ...

Tuji ne marajo ...

Rad bi zvedel, kateri tuji. Mož se obotavlja:

Ne bi mogel povedati: natančno. No, denimo, Nemci ...

Nemci? Dobro, niso zgubili vojne 13. maja, temveč nekaj dni prej. Vendar uprave nekaterih naših hotelov iz goreče ustrleljivosti nabijajo nad sobe 12 a. Zavoljo tujecev. Da bi soba številka 13 ne ostala nezasedena. Pa bi bila res nezasedena? Mar ne bi bila to odlična prilika, da bi prišel do sobe kakšen domači turist, ki ni obremenjen s praznovanjem?

Ne.

Pa da je v Boču skrit zmaj, verjamete?

Ne. Salite se, - jectija portir.

Prav, Salim se. Iščem sobo številka 13 naprej po Rogški Slatini. Stopim v enega največjih hotelov, v »Slovenski doma«. Grem po hodnik in gledam številke sob 11, 12, 13. No, končno! Naše sem sobo številka 13. Zakle je na j.

Je to soba?

Ne, - se las neh-e soba rica. - Kopalnica ...

Se še ni nikče uopu o njej? Ni nikogar udarila kap?

Ni. Zakaj? - se udi so-barica.

Nesrečno številka ima Dobro, da ni soba ...

Sobarica meni da sem čez les. Ne verjame. Če bi Poln vole in d ...

re prebiva zmaj. Njen stara mati je to še verjela. Verjela

M. Remec

Brezkrajne urice ob bistri Savinji v Logarski dolini - (foto Igor Prešern)

USPEH NAŠE LIKOVNE UMETNOSTI V LONDONU

Jugoslavija v Galeriji Tate

»Kadar želijo London počastiti kakšnega vidnega umetnika ali neko važno nacionalno solo sodobnih umetnikov, priredi posebno razstavo v galeriji Tate. Tako je London v poslednjih dvanajstih mesecih videl veliki in reprezentativni razstavi Picassovih slik in Zadkinovih kipov. Ta teden pa je bila odprta dobro izbrana in v celoti urejena razstava slik in kipov sodobne Jugoslavije, je začel pred kratkim znani britanski umetnostni kritik Eric Newton svoje radijsko poročilo, londonški »Times« pa je hkrati, ko je razstavo poletno likovno razstavo domače Kraljevske akademije v članku pod naslovom »Revno leto v Akademiji«, na isti strani z nedvoumnimi debelnimi črkami zapisal: »Sijaj današnje jugoslovanske umetnosti.«

»Pri mnogih razstavah, ki jih je pri nas že priredil British Council, je bilo potrebno, da smo tudi mi nekaj nudili,« je menil predsednik Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije slikar Marij Pregelj v razgovoru po vrnitvi iz otvoritve londonske razstave, in mislim, da smo s to razstavo več ko uspešno uveljavili, da morda bi celo lahko rekli, da so se tudi Angličje od nje nekaj naučili. Nasploj pa si stikov z angleškimi umetnostnimi krogi želimo čim več v London, zlasti pa Tate Gallery, je za uvajanje naše umetnosti v svet trenutno morda celo važnejše središče od Pariza. S takimi razstavami odpiramo vrata tudi za druge podobne prireditve, celo za tematske razstave, in upamo, da bomo tako lahko v kratkem svetu prikazali tudi naše še vse premalo znane inpresioniste.«

Govorec za tem o svojih osebnih vtisih o razstavi, je Marij Pregelj povedal, da je bila razstava zelo dobro aranzirana in lepo sprejeta. O tem govorijo številne časopisne in radijske kritike ter udeležba najpomembnejših angleških likovnih strokovnjakov pri otvoritvi razstave. »Na tiskovni konferenci v galeriji sem poslušal pripombe svojih kolegov in umetnostnih kritikov,« je ugotovil eden med angleškimi poročevalci.

»Učinek razstave jih je presenetil — bili so navdušeni nad tem, kar so videli, in nad načinom, kako so bila dela predstavljena.« — O jugoslovanski razstavi sta takoj po otvoritvi obširno pisala oba glavna angleška dnevnik »Times« in Manchester Guardian ter pri tem objavila reprodukcije Batičevih Rudarjev, Miheličevga Kvartera, Hegedušičevega Dvorišča ter Džamonjeve Metalne skulpture. Čeravno je izredno okusni razstavniki katalog z reprodukcijami, ki jih je posebej izdala Tate Gallery, stal cela dva šilinga, kar ni tako malo, so skoraj vsi obiskovalci, kot je pripovedoval prof. Pregelj, skrbno sledili razstavi in slikam s katalogom in beležnico v roki, že kmalu po otvoritvi pa so se pojavili tudi prvi kopisti.

Nedvomno je zelo pomembno prav dejstvo, da se je naša razstava razvila širok register od nem galerijskih okolju. »Uspeh v takem okolju, kjer gledalec nehoti meri s siceršnjimi galerijskimi merili, je gotovo večji,

kot na kakem beneškem bienalu, ki ima še vedno neki veselejski značaj. Tako pa so obiskovalci v enih galerijskih prostorih srečavali Renoira, Moora, Rodina in druge, v sosednjih jugoslovanskih prostorih pa so spoznavali naše sodobne umetnike.

Mimo slikarjev, ki jih kritika zelo visoko ceni, so tudi naši kiparji vzbudili lep odmev, čeprav v začetku kiparstvo ni bilo predvideno za ta izbor. Med avtorji nasploj pa je sestava razstave razvila širok register od figurativnih do nefigurativnih, vendar vse v smislu nekega zaključnega koncepta, »neke orkestracije,« kot je menil Marij Pregelj in poudaril, da je jugoslovanska umetnost danes na taki stopnji, da lahko sestavlja posamezne kolekcije po raznih vidikih in namenih. Londonska razstava je bila sestavljena v komisiji za kulturne stike z inozemstvom od sodelovanju Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije prav predvsem v smislu modernejše izrazne smeri, s

tisto aktualnostjo, ki je sicer danes živa v Evropi.

»Jugoslovanska razstava ni samo sodobno aktualna, ampak ubrana prav na minuto našega časa, je ugotovila neka angleška revija, zlasti v zvezi z bolečo izkušnjo istočasne angleške akademije razstave. Razstavljene jugoslovanske slike in plastike so dejansko aktualne, nekatere odprte, še nezaključene. Kljub temu, da je približno polovica eksponatov blizu formalni abstrakciji, pa vendar vsi kritiki ugotavljajo, da razstava izraža sočen nacionalni temperament. »Razstava kaže to, kar smo domnevali, a nismo videli, namreč, da se živahne, samozvestne skupine umetnikov, v glavnem zbranih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, utrjujejo v nacionalnem gibanju, ki je hkrati sodobno in duhu in zato tesno povezano z ostalo Evropo, pa vendar očitno nacionalno in s tem različno od katerekoli druge evropske dežele. Jugoslovanska razstava v galeriji Tate ne bi mogla biti italijanska ali francoska...« je ugotovil eden izmed angleških kritikov, medtem ko drugi poudarjajo, da nosi razstava v sebi nekaj sveže prvotnega, morda tudi neki daljnji odmev bizantinskega stila.

Ob koncu je predsednik Pregelj poudaril, da je bilo londonsko priznanje kljub pohvalam posameznikov v bistvu izrečeno kolektivno na račun celotne jugoslovanske umetnosti in kulture sploh. Podobno kot sta zaključila kritika »Timesa« in »Manchester Guardian«, češ, da je razstava dokaz »velike kreativne energije, ki seva iz treh glavnih kulturnih središč Jugoslavije,« oziroma, da je »umetnost v Jugoslaviji danes zares zelo živa.«

bp

IZ BOLGARSKE KNJIŽEVNOSTI

Elizabeta Bagrjana

Vodilno mesto med bolgarskimi pesnicami si je pridobila Elizabeta Bagrjana, ki zavzema tudi v celotni bolgarski poeziji razdobja med dvema vojnama in porevolucijskih let eno izmed reprezentativnih mest. Bagrjana je za nas zanimiva tudi zato, ker je edina med bolgarskimi pesniki opevala slovensko zemljo; slovenski motivi so izšli v eni izmed njenih zbirk pred l. 1945. Pred vojno je namreč večkrat prihajala v Slovenijo. Nedavno je izšla pri Državni založbi v Moskvi večji izbor Bagrjanine poezije v ruskem prevodu. Pri prevajanju je sodelovalo 23 prevajalcev, med njimi tudi Ana Ahmatova, pesnica, ki jo je začela Bagrjana prevajati že

leta 1915 in je prav s temi prevodi stopila v bolgarsko književnost. Ruski izbor, ki je izšel v knjigi z naslovom »Serdec človečesko«, je vzbudil veliko zanimanje za to predstavnično sodobno bolgarsko poezijo in nedavno je o njem obširneje pisal sovjetski kritik Igor Postupalskij v glasilu Zvez književnikov »Novy mir«.

Pesniška individualnost Elizabete Bagrjane se je razvijala prav pod vplivom Ahmatove in morda še nekaterih ruskih pesnikov, zlasti A. Bloka. Z intenzivnim poglavljanjem v bolgarski jezik in njegove izrazne možnosti je pokazala v svojih pesmih veliko jezikovno kulturo, tako da v svoji čustveno izredno bogati, odtokovni polni vezani besedi bolj preseneča po moči in dognosti forme, kot pa po izvornosti vsebine. A tudi s tematične in motivne plati je Bagrjana nedvomno obogatila bolgarsko liriko. Med njenimi zbirkami se posebno odlikuje leta 1936 izšla knjiga »Človeško srce«, katere naslov so si izbrali prireditelji njene ruske antologije za knjigo, ki jo je predstavila širokemu krogu sovjetskih bralcev. Pesmi iz leta 1937–1943 je strnila v zbirko »Most«, leta 1953 pa je izdala knjigo »Petero zvezd«. Znani bolgarski kritik Petr Di-nekov je v študiji o Bagrjani strnil svojo sodbo v značilni stavek: »Bagrjanino delo je eden izmed velikih dosežkov v novejši zgodovini bolgarske književnosti, eden izmed velikih uspehov bolgarske literature«. Pesnica, roj. leta 1893, živi v Sofiji in se stalno oglašiva v bolgarskih revijah in listih; tako je v eni zadnjih številik tehnika »Literaturn front« priobčila teoretsko zanimivo razlaganje o problemih umetniškega prevajanja.

B. B.

Prijateljski slaviščni razgovor: prof. dr. Hans H. Biefeldt iz Berlina in prof. dr. Bratko Kreft iz Ljubljane.

OBISK NEMŠKEGA AKADEMIKA H. H. BIEFELDTA

Slavistika v Berlinu

»Ze več stoletij sta dre Nemčiji ena, ki vas je zapirala v kace, in druga, ki čuti do vas iskreno prijateljstvo, in mi bi bili radi v čim večji meri med temi,« je zaključil razgovor ugledni nemški slavist, prof. dr. Hans Holm Biefeldt, ki je kot prvi univerzitetni gost iz Nemške demokratske republike obiskal Jugoslavijo ter navezal konkretne stike s slavistično katedro univerze ter Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, na katerih je imel tudi dve uspešni predavanji.

Akademik Biefeldt, po rodu iz Lübecka, je profesor slavistike na Humboldtovi univerzi v Berlinu, vodja tamkajšnjega inštituta in član Nemške akademije znanosti v Berlinu, avtor številnih knjig in razprav ter ustanovitelj revije »Zeitschrift für Slavistik«, ki jo ves čas tudi ureja.

Na straneh te revije je neke zapisal: »Slovanski narod smo kot področje našega študija, v znanstvenih prizadevanjih in po politični zavesti globoko zadoščeni. V sodelovanju s slavisti vsega sveta se želimo znanstveno okoristiti, hkrati

ti pa prispevati svoj delež za globlje in širše mednarodno zblizanje.«

Sicer pa je o tem pripovedoval tudi osebno in poudaril, da je slavistični študij dosegel po letu 1945 v Vzhodni Nemčiji svojo kulminacijo. »Na berlinski univerzi imamo danes 600 slavistov, v vsej NOR pa čez 2000.« Pri tem gre tudi za spoznanje, da je bil prav negativni odnos nemškega naroda do slovenskih narodov v preteklosti, v marsičem krivim minule katastrofe. Dodal pa je, da so sicer tradicije slavističnega in še posebej jugoslovanskega raziskovanja med Nemci že zelo stara. »Imena, kot so Murko, Nahtigal, Ramon in druga, so pri nas na univerzi posebej domača in marsikdo se pri uporabljanju teh virov niti ne zaveda, da so to Jugoslavlani. Tudi zagrebški Jagić je bil n. pr. dve leti profesor v Berlinu.«

Žal, pa je danes prav študij jugoslovanskega jezika med slavističnimi smerni na zadnjem mestu. Na prvem je razumljivo ruščina — in ruščina je tudi obvezna tuji jezik v srednjih šolah — zatem pa sle-

dijo enako češčina in poljščina in nato bolgarščina. »Pravi mi znanstveniki pa bi radi zato čim bolj razvijali stike z Jugoslavlani.« — Za naslovo je posebej razveseljeno, da bo prof. Biefeldt poskušal ustanoviti na berlinski univerzi poseben lektorat tudi za slovensčino. »Ne glede na število ljudi, ki ta jezik govori, je za nas slaviste to prav tako pomemben slavistični jezik kot katerikoli drugi z večjim zaletom. Dogovorili so se tudi za siceršnjo znanstveno književno in revijalno zamenjavo.

Kako se prof. Biefeldt posveča tudi manjšim slovenskim skupnostim, je najboljši dokaz v njegovih študijah lužiske srbsčine; med knjižnimi darili, ki jih je prinesel ljubljanski univerzi, so nekateri izkušni slovenski teksti. Pomembno prispevek za vzajemno zblizanje z Jugoslavljo nasploj pa bo antologija srbsko-hrvatske literature ki bo v kratkem izšla v Vzhodni Nemčiji.

»Z obiskom sem bil zelo zadovoljen in povsod sem našel na prijateljski,« je potrdil nemški gost med nami.

Pripravišinski odbor

The Arts Poor Year at the Academy Crowded Walls but Little Quality

By John G. Jones

The winter season has been a particularly poor one for the Royal Academy, which has been crowded with pictures of little quality. The winter season has been a particularly poor one for the Royal Academy, which has been crowded with pictures of little quality. The winter season has been a particularly poor one for the Royal Academy, which has been crowded with pictures of little quality.

The New Staff in the Mill, by Stephen Spender

Brilliance of Yugoslav Art of Today

The exhibition of contemporary Yugoslav painting and sculpture which opens at the Tate Gallery today, is a most impressive one.

Londonski Times s poročilom o jugoslovanski razstavi v Galeriji Tate in reprodukcijama S. Batiča in F. Miheliča

Sovjetska kulturna kronika

»MODRI ZVEZEK« EMANUELA KAZAKEVIČA

V moskovski reviji »Oktober« je izšla ob enaindevetdesetletnici rojstva Vladimirja Iljiča Lenina obsežna povest znanega romanopisca Emanuela Kazakeviča z naslovom »Modri zvezek«.

Kazakevič je dal mnogim svojim pripovedim časovno okolje druge svetovne vojne ali prvih povojnih let, to pot pa si je izbral leto 1917, čas, v katerem se jo moral Lenin zaradi poskusov vlade Kerenskskega, da bi z Leninovo aretacijo zajela boljševizem, umakniti v ilegalo. Julija leta 1917 se je Lenin umaknil iz Petrograda v sisko mestoce Razliv in se skrival pri delav-

cu Jemeljanovu, v Petrograd pa se je vrnil 23. oktobra, neposredno pred revolucijo.

Nekatere izmed teh dogodkov, ki so tako privlačni za sovjetske pisatelje, je dinamično upodobil tudi Emanuel Kazakevič v svoji povesti »Modri zvezek«. V njej pripoveduje o Leninu od dneva, ko je kot delavec Konstantin Ivanov prešel finsko mejo, o njegovem življenju v revnem delavskem okolju, o silnem valu njegove tedanje revolucionarne ustvarjalnosti in o spretni, daljnovidni taktiki v pogojih ilegalnega dela. V Kazakevičevi povesti se Lenin pripravlja na pisanje knjige »Država in revolucija« in zato pravi, naj mu iz Stockholma priskrbijo enega izmed njegovih rokopisov — »modri zve-

zek« z ekscerpti iz Marxa in Engelsa o državi.

Pisec popularnih del »Zvezda«, »Tovarišev srce« in »Poletje na Odri« je želel prikazati Leninovo osebnost, v kateri so se organsko družile nezlomljiva revolucionarna volja in humanost, dobrota ter preprostost. V tem je dosegel uspeh, ki uvršča povest »Modri zvezek« med vidne stvaritve novejšega sovjetskega pripovedništva.

PRVA ZBRANA DELA ILJIA IN PETROVA

V Moskvi bo kmalu izšel prvi zvezek Zbranih del slavni satirikov Ilje Ilja in Evgenija Petrova. Zbrana dela, ki bodo izhajala v nakladi 150.000 izvodov, bodo obsegala pet zvezkov. Vsi naj bi izšli do konca prihodnjega leta. Zbrana dela Ilja in Petrova bodo sovjetskim bralcem prvič v domala neokrnjeni podobi strnjeno prikazala delež Ilja in Petrova v poobtožni ruski satirski prozi.

V zbrana dela pa bodo poleg skupnih stvaritev Ilja in Petrova vključeni tudi teksti, ki sta jih avtorja napisala samostojno, številne Iljine beleške in pa dela, ki jih je napisal Petrov po prezgodnji Iljini smrti. Med njimi so tudi reportaže s fronte, kjer je Petrov kot vojni dopisnik leta 1942 padel.

Zbrana dela Ilja in Petrova izdaja Goslitizdat — Državno založniško podjetje za literaturo.

KORNEJČUK V LENINGRAJSKEM GLEDAIŠČU

Po osmih letih so v leningrajskem Velikem dramskem gledališču ponovili uprizoritev drame ukrajinskega književnika Aleksandra Kornejčuka »Propad eskadre«. Dramo o dogodku iz neposrednega porevolucijskega časa v letu 1918 je ponovno zrežiral narodni umetnik ZSSR Georgije Tovstogov, ki je pripravil tudi prvo leningrajsko premiero tega dela.

Po oceni moskovske revije »Teater« je Tovstogov sedaj še bolj izostril karakterizacijo in psihološko motivacijo, zato je umetniški učinek »Propada eskadre« večji, čeprav po mnenju kritike sicer večinoma odlične igralske stvaritve ne dosegajo nekdanjih.

KNJIGA O LIDIJI SEJFULINI

Založba Sovjetski pisatelj je izdala knjigo memoarskih zapisov o znani sovjetski pisateljici Lidiji Sejfulini (1889 do 1954).

Knjiga »Sejfulina v spominu sodobnikov« osvetljuje osebnost in delo pisateljice, ki jo po povesti »Virineja« pozna tudi slovenski bralci. Sejfulina je v prvi polovici dvajsetih let zelo prepričljivo upodabljala problematiko tedanje ruske vasi v spopadu med starim in novim. Njene povesti so vidno poglavje v razvoju sovjetske proze. Knjigo o Sejfulini štejejo med zanimiva memoarska dela v novejši sovjetski literaturi.

RABINDRANAT TAGORE V SOVJETSKI ZVEZI

Ob stoletnici rojstva slavnega indijskega književnika Tagore bo začelo moskovsko Državno založniško podjetje za literaturo izdajati obsežen izbor Tagorovih izbranih del v dvanajstih knjigah.

Tagore je v Sovjetski zvezi zelo priljubljen. V letih 1955 do 1957 je izšla v sovjetskem prevodu vrsta osmih knjig njegovih izbranih del, novi izbor pa bo domala dvakrat širši. Jubileja Rabindranata Tagore se spominjajo tudi številne sovjetske revije z raznimi esejji, študijami in članki.

L. Z.

Stiki s padovansko univerzo

Univerza v Padovi je lani povabila prof. Stanka Škerlja z ljubljanske filozofske fakultete, da predava na tamonjski filozofski fakulteti o kaki temi iz italijanske sintakse. To svojo predavanje je imel prof. Škerlj pred kratkim v Padovi. Govoril je o posebni obliki implecitnih odvisnih stavkov v italijanščini, o njihovi sintaktični naravi, o njihovi psihični podlagi in formalnem izvoru. V avditoriju so bili slušatelji ter profesorji in asistenti filozofskih grup. — Nekaj dni kasneje je predaval tudi v Benetkah, v znani ustanovi Fondazione Cini. Ta ustanova, ki ima sedež na otoku S. Giorgio Maggiore (nasproti doževe palače in Piazzette), je danes eno najbolj živih žarišč znanstvenega dela v Benetkah. Dobro organizirana, opremljena z velikimi sredstvi, z lepimi, obsežnimi prostori — zato gostoljubno sprejema pod svojo streho večino mednarodnih kongresov, ki so tako pogosti in ravno v tem mestu — s celovito vrsto specialnih bibliotek, z obsežnimi zbirkami mikrofilmov in fotokopij takih dokumentov in tekstov, ki se tujejo Venecije. V tej zvezi se zanima tudi za nekaj rokopisov in tiskov, ki jih hrani ljubljanska NUK — razvija dejavnost na področjih kulturne zgodovine, književnosti, jezikoslovja, glasbe itd., in to s pomočjo raznih »centrov« in zavodov. Med njimi je posebno važen Inštitut za književnost, glasbo in gledališče, ki prireja v delovni sezoni ob sobotah redna predavanja domačih in inozemskih strokovnjakov. V okviru

teh »sabat letterari« je bilo tudi predavanje prof. Škerlja. Govoril je o slovensko italijanskih književnih odnosih. Enournno predavanje je seveda moglo dati le pregled, dotaknilo se je le najvažnejših momentov, kot so: Bonanno, Alasia, Janez Svetokriški, italijanske predstave v Ljubljani, Zois in njegov krog, Čop in Prešeren; z druge strani pa sledov, ki so jih Slovenci in njihova zemlja zapustili pri italijanskih piscih; ter končno sodobne oblike stikov: prevodi in književne študije v obeh smereh. Občinstvo je pokazalo resnično zanimanje za stvari, ki so mu bile doslej tuje.

Dobra volja za živežje stike zlasti s padovansko univerzo

Slovenska poezija v španščini

LITERARNI
VEČER
V LJUBLJANI

Pred leti se je naselil v Ljubljani španski pesnik Diego de la Plana in našel med nami svojo drugo domovino, iz katere poteka žena Jolanda Kvas-Perona. Z njenim sodelovanjem so se mu odprli zakladi slovenske poezije in vzbujal je zlasti Prešerna, Zupanciča in Cankarja, odkril nekatere sodobnosti med špansko liriko in

našo ter se z verno posvečilo prevajanju naših pesnikov v jezik, Garcie Lorce, Machada in drugih velikih poetov Pirenejskega polotoka in latinske Amerike.

Don Diego de la Plana pripravlja antologijo slovenske poezije v španščini. V zvezi s tem hvalevrednim načrtom, ki bo — kakor upamo — dobil v doglednem času konkretno podobo, je Društvo književnih prevajalcev Slovenije povabilo njega in njegovo soprogo, da priredita v okviru literarnih večerov tega društva večer slovenske poezije v španščini. Prizadevni prevajalec se je odzval temu povabilu in pripravil v ta namen sestavek »Dve podobici«, ki ga bo prebral na tem večeru. Vanj je posrečeno vpletel svoje prevode Prešerna, Zupanciča, Klopčiča, Kajuha in še nekaterih, pri tem pa je pokazal, kako gleda Španec na podobo Slovenije in Slovenec na podobo Španije. Gre seveda za tisto veliko, nesmrtno Španijo, ki je dala človeštvu Cervanteza, Velasqueza in toliko drugih imen in v kateri zdaj ni proslora za napredne umetnike, kakor je tudi don Diego.

Tako bomo v javljivi in prijetni obliki slišali ne samo nekatere naše pesmi v španščini, marveč tudi to ali ono špansko pesem s sorodnimi motivi. Španski komentar bo prevajala pesnikova žena, tako da bo prireditev zanimiva tudi za tiste, ki ne znajo španšči.

Ta originalni in resnično zanimivi večer bo drevi, 12. t. m. ob 20. uri v dvorani Eksperimentalnega odra (Križanke).

Španski pesnik
Diego de la Plana

20 let naše Ljudske revolucije

VOS - močno orožje osvobodilnega gibanja

Centralni komite Komunistične partije Slovenije je v začetku avgusta 1941. leta ustanovil Varnostno-obveščevalno službo Osvobodilne fronte (VOS OF) kot posebno organizacijo s posebnimi, izrednimi pooblastili in polnomočji za borbo proti peti koloni, proti vsem izdajalskim podpornikom okupatorja in proti vsem sovražnim obveščevalnim organizacijam na slovenskih tleh. Njena naloga je bila odkrivati sovražne namere protinarodnih zaročnikov, izdajalce in vse protinarodne elemente ter jih neusmiljeno trebiti iz narodeve sredine, odkrivati skrivne načrte okupatorskih oblasti, zlasti pa preprečevati delovanje Ovre in Gestapa in odkrivati namere okupatorskih vojaških in političnih oblasti proti partizanski vojski. VOS OF je kot celota predstavljala močno orožje osvobodilnega gibanja v boju proti njegovim sovražnikom. V tem smislu je bila VOS OF organ vseljudskega osvobodilnega gibanja in ljudske demokratične oblasti - Osvobodilne fronte, in je opravljala naloge, ki jih ji je nalagala OF. Delo VOS se je vse do pomladi 1943 razvijalo v glavnem v Ljubljani in njeni okolici, na terenu izven Ljubljane, po posameznih okrožjih pa je delovala lokalna obveščevalna služba in obveščevalna služba v okviru vojaških enot. Spomladi 1943 so se politično-organizacijske izkušnje VOS v Ljubljani pričele prenašati na posamezne pokrajine v Sloveniji. Da bi mogla uspešno reorganizirati VOS po vsej Sloveniji in jo usposobiti za nove naloge, je CK VOS v maju 1943 odšla iz Ljubljane in je v letu 1943 organizirala VOS na Dolenjskem, Gorenjskem, Primorskem, Koroskem in Stajerskem. Po razpustu VOS in ustanovitvi Odsaka za notranje zadeve pri Predsedstvu SNOS v februarju 1944, je bil tudi aparat VOS v Ljubljani vključen v Odsak za notranje zadeve. Po reorganizaciji celotne jugoslovanske obveščevalne službe pa je 13. maja 1944 Vrhovni komandant NOV in POJ maršal Tito izdal odločbo o ustanovitvi Odsaka za zaščito naroda (OZNA) pri Poverjeništvu za narodno obrambo.

Razvojna pot slovenskega revolucionarnega tiska v osvobodilnem boju

O tisku NOB zadnja beseda še ni izrečena. A že doslej objavljeni podatki pričajo, kako je tisk kljub nenehno stopnjevanemu okupatorskemu nasilju nezadržno naraščal tako po številu tiskov, po tehničnih sredstvih, ki so služila za njegovo izdajanje, kakor tudi po svojih nakladah in bralcih. Ti podatki dokazujejo, da so se težnje po osvoboditvi, po revolucionarni spremembi družbenega reda, po uspehu in zmagi stopnjevale v enaki meri, kakor so se zaostrovale vojne, ekonomske in socialne razmere, ki jih je moralo narodnoosvobodilno gibanje obvladati. Z njimi je rasla vsebinska raven gradiva, se širila od politične in vojaške kronike, programskih in polemičnih člankov do teoretičnih razprav in analiz, se razširila na celo vrsto področij in tem: od političnih in vojaških do družbenih in ekonomskih, od ženskih in mladinskih do kulturnih in šolskih, do strokovnih in celo povsem tehničnih ter znanstvenih. Ilustrativna plat tiska se je razvila od preproste, okorne

skice vse do reportažne fotografije in umetniške grafike. In hkrati je rasla in se desetero širila vsa tehnika: od rokopisnih in strojepisnih izdaj do opalografiranih, šapirografiranih, ciklostiliranih in tiskanih. Še več, grafična tehnika je rasla od preprostih priprav za odiskovanje in tigla do avtomatskega tiskarskega stroja. Svojo domiselnost in iznajdljivost so si ljudje razvili tako daleč, da so si tiskarske stroje in surovine preskrbovali iz samih sovražnih centrov, od Berlina in Dunaja do Milana, da so si tiskarske stroje sredi najhujših sovražnih zased in hajk gradili po lastnih načrtih in z lastnimi rokami. In naklade listov so kljub nešteto krat pretrganim, izdanim, zatrtim tiskom, kurirskim in reletnim zvezam nenehno naraščale od prvih sto tisoč v letu 1941 na nekaj sto tisoč v letu 1944 in 1945.

Slovenski osvobodilni periodični tisk se je začel mesec dni po okupaciji v letu 1941 s Slovenskim poročevalcem. V osmih mesecih je do konca le-

ta narasel na šest listov: še na Delo, Osvobodilno fronto, Slovenskega partizana, Mlado Slovenijo in Bilten vrhovnega štaba narodnoosvobodilnih partizanskih oddelkov Jugoslavije. Štirje listi so izhajali v ciklostilnih, dva tudi v tiskanih, eden samo v tiskanih in zadnji v opalografiranih izdajah. V letu 1942 je izhajalo 18 listov v 21 izdajah (12 strojepisnih, 16 ciklostiliranih, 1 šapirografiranih in 3 tiskanih), v letu 1943 že 81 listov v 97 izdajah (59 ciklostiliranih, 9 šapirografiranih, 4 opalografiranih, 9 tiskanih in 4 neugotovljenih), v letu 1944 pa kar 303 listi v 366 izdajah (4 rokopisnih, 49 strojepisnih, 19 šapirografiranih, 3 opalografiranih, 212 ciklostiliranih, 39 tiskanih izdaj in 10 neugotovljenih). In še v prvih štirih mesecih leta 1945 je izhajalo 79 listov v 96 izdajah (21 rokopisnih in 8 strojepisnih - predvsem za prekomorske čete, 40 ciklostiliranih, 26 tiskanih in 1 neugotovljeni). Ciklostilirane in tudi tiskane izdaje pa se niso omejevale le na eno ciklostilno tehniko ali tiskarno. Posamezne številke Slovenskega poročevalca so n. pr. izšle hkrati tudi iz 10 ljubljanskih ciklostilnih tehnik in še cele vrste zunanjih, od Prekmurja, južne Koroske do Bele krajine in Trsta, ali tudi v treh in celo v štirih tiskarnah. Enako velja za Ljudsko pravico, Slovenskega partizana, Mladino in Mlado vest, za Našo ženo, Kmečki glas, Partizanski dnevnik, Novi čas, Slovenski vestnik in še celo vrsto drugih listov.

Trije listi so izhajali neprekinjeno v vseh petih vojnih letih: Slovenski poročevalec od začetka do konca, Slovenski partizan, ki se je leta 1944 preimenoval v Našo vojsko, in Mlada Slovenija, ki je izhajala v prvih dveh letih v Ljubljani, od leta 1943 pa z imenom Mladina in kot glasilo Zveze slovenske mladine na osvobodjenem ozemlju. Drugi listi, kakor Ljudska pravica, Partizanski dnevnik, Delavska enotnost, Naša žena so izhajali neprekinjeno v treh in tudi v štirih letih. Partizanski dnevnik so v zadnjih dveh letih, razen dveh dni, izdajali celo redno kot dnevnik. Novi čas v letu 1944 vsak drugi dan.

Razen tega so nekateri listi izhajali v teritorialno ločenih izdajah, Slovenski poročevalec v letu 1944 celo v šestih: centralni (dolenjski), stajerski, gorenjski, primorski, tržaški in ljubljanski (v tej vse od sredine 1942 dalje). Ljudska pravica, Delavska enotnost, Mladina, Naša žena, Kmečki glas v dveh in treh takih izdajah, razen tega pa še v več pokrajinskih ponatisih in izvlečkih.

V času NOB je izhajalo na Slovenskem tudi več narodnoosvobodilnih listov, ciklostiliranih ali tiskanih, še v drugih jezikih. Tako 1 v srbohrvaščini leta 1941, 2 dvojezična - slovensko-hrvatska - in 1 v italijanski v letu 1943, 6 italijanskih, 5 slovensko-italijanskih, 4 nemški in 1 slovensko-nem-

Partizanska stavka v tiskarni »Slovenija«, ki je bila v letih 1944 in 1945 v grapi pod Vogalci blizu Vojskega nad Idrijo

Delo v ciklostilni tehniki Notranjsko-ribniškega okrožja v letu 1944

ški v letu 1944 ter 1 slovensko-hrvatski, 5 italijanskih in 1 slovensko-italijanski v letu 1945. In končno je razen teh periodičnih tiskov izšlo v času NOB razen neštetihih lepakov in letakov ter kakorkoli tiskanih propagandnih gesel in znakov po desetih znanih podatkih malone 600 neperiodičnih tiskov: priročnikov, učbenikov, zbornikov, dokumentarnih izdaj, reportažnih zbirk, grafičnih zbornikov, predpisov, govorov, šolskih knjig, teoretičnih družboslovnih, ekonomskih in političnih ter strokovnih razprav, leposlovnih in znanstvenih knjig. Izšlo so cele grmade knjig od Marx-Engelsovega Manifesta do Leninovega Agrarnega in kmečkov vprašanja, Titovih govorov in razprav o razvoju NOB in nacionalnem vprašanju, Kardeljevih mednarodno-političnih in državnih statutarnih ter programskih obravnav in Kidričevih družbenih in političnih analiz pa do Borovih in Kajuhovih pesmi, od latinskih šolskih tekstov in slovenske

slovnice do Milčinskijeve anatomije in fiziologije, od vojaške topografije do navodil za razdiranje železnic in podiranje mostov. Izšlo je 11 tiskov v italijanščini in 1 v nemščini. Izdajali pa so jih v strojepisnih, šapirografiranih, ciklostiliranih in tiskanih izdajah, večinoma v brošurah ali platno, nekatere celo v bibliofilskih izdajah, oštevilčene in z avtorskim podpisom. Tako je tisk kot časopis ali knjiga v tistih izjemnih vojnih in revolucionarnih razmerah izpolnil svojo nalogo ne le kot mobilizator in organizator množic, ampak tudi kot njihov usmerjevalec, svetovalec, učitelj in prosvetitelj. S poštreno vrednostjo, prepričljivostjo, s čutom odgovornosti in tankim poslušom za težave in težnje množic si je pridobil njih popolno zaupanje, jim postal neodločljiva potreba in pomoč. Bil je tisk, kakršnega na Slovenskem ni bilo nikoli poprej, v polni meri tak, kakršnega je terjala NOB.

ag

GOZDANA SIMONČIČ

Zadnji partizanski večer na Pohorju

Vsi člani Okrajnega komiteja, odbora OF in SKOJ za Maribor smo bili zbrani pod Arehom na Pohorju, v kmečki hiši, ki je bila tako kot vse druge, vedno na stečaj odprta partizanom. Nismo postavili straže kot po navadi, tudi tiste običajne previdnosti ni bilo. Na obrazih tovarišev se je zrcalila nepopisna sreča, ponos, radost in veliko pričakovanje, kajti čakali smo povelje za odhod v Maribor. Proti večeru je prišel sekretar okrožja Metod in nam sporočil, da pojdemo še to noč s Pohorja proti Mariboru. Kljub temu, da smo bili na ta dan že pripravljeni, smo z nepopisnim navdušenjem peli in se veselili ter objemali. Bilo je to nepozabno doživetje na pragu težko priborjene svobode.

Gospodinja, ki je nešteto krat nasitila lačne želodce partizanov, je ta večer zaman ponujala večerjo. Gospodar se je že davno prej zaobljubil, da bo prižgal kres, kakršnega še ni bilo na Pohorju, če dočaka svobodo. In res, večer se je stemnil, na travniku ob domačiji pa je zagorel močilen kres, ki je svetil daleč preko gozdov v dolino. Ob tem kresu smo preživeli v pesmi in navdušenju zadnji partizanski večer na Pohorju.

Pozno ponoči smo se poslovili od domačih in se odpravili na pot. Hodili smo previdno, ker so se preko Pohorja v paniki reševali vse mogoče skupine Nemcev, četnikov in drugih izdajalcev. Stopali smo v koloni. Nič več nismo peli in govorili, hiteli smo, da

bi bili čimprej v dolini. Vsak po svoje smo doživljali in urejali svoja čustva veselja in nekega čudnega občutka žalosti. Zdelo se mi je, da delamo krivico pohorskim ljudem in gozdovom, ker jih puščamo same ob času našega največjega veselja ob svobodi. Posebno težko mi je bilo ob mislih na tiste tovariše, ki so za vedno ostali v teh gozdovih. Se težavo sem dušila jok v sebi.

Ko smo se jutraj ustavili ob vznožju Pohorja nad Framom, smo zvedeli, da je Stanetova skupina iz obveščevalnega centra naletela na Nemce in da je bil v tem boju hudo ranjen poročnik Stane. Iz smeri Slovenske Bistrice proti Mariboru so se prebijale še skupine Nemcev, našli so jih ustavljali in razoroževali. Čeprav so se v predmestju Maribora še zadrževali Nemci, so vsi člani OK, OF in SKOJ odpeljali s kamionom v Maribor. Pred mostom nas je ustavila množica meščanov s cvetjem v rokah in radostnimi obrazi. Kdo bi znal opisati te prirčne prizore ob snidenju. Ljudje so željno čakali naše partizanske brigade, hoteli so jih čimprej videti in se skupno z našo vojsko veseliti zmage. Povedala sem jim, da so naše brigade odšle na Korosko, kjer razorožujejo in preprečujejo pobeg nemške vojske.

Se vedno so bežale tolpe Nemcev in domačih izdajalcev iz Maribora, ko je okrajni komite na svoji prvi seji še isti dan v prostorih hotela »Orel« formiral nov mestni komite KP in OF, tako, da je

ta organ takoj prevzel oblast v mestu v svoje roke. V veliki pomoči pri tem so nam bili, že davno prej postavljeni, močni kvartirni odbori OF.

Mesto je bilo popolnoma izropano, skladišča prazna, porušene stavbe, prebivalstvo lačno, brez živeža in ostalih potrebščin. Zato so bili takoj formirani razni oddelki, kot gospodarski, stanovanjski, baza in urad za izseljence in interniranje itd.

Mesto se mi je zdelo kot hud bolnik, ki se po dolgem trpljenju prebuja. Meščani so bili na ulicah, hodili sem in tja, spraševali za svojci - partizani, težko čakali naše brigade, proti večeru pa so se zbirali in prihajali na prvo zborovanje v osvobodjenem mestu. Vsi naslednji dnevi so bili v znamenju velikega dela. Neprespani in utrujeni so to-

variši sklicevali seje, posvetovanja, dajali navodila, bili povod, kjer so se pojavili problemi, v tovarnah in ustanovah. Požrtvovalni in vestno smo izpolnjevali svoje naloge. Posebno mi je ostal spomin na sestanke z delavci, člani Delavske enotnosti, katere sem že mnogo prej organizirala po tovarnah. Njihova naloga je bila preprečiti uničenje strojev in tovarn pred odhodom Nemcev. To naloge so vestno izpolnili, dan in noč so stražili svoje tovarne in le njihovi budnostni se je zahvalili, da Nemci niso uresnili svojih načrtov.

Tudi mariborska mladina se je v silnem navdušenju trumoma vključevala v prve prostovoljne akcije za čiščenje ruševin in s svojim vzgledom pritegnila še ostale.

Prisrčno snidenje ob prihodu v Maribor maja 1945

Večerni grom 9. avgusta 1941 v Ljubljani

Prvo diverzantsko akcijo na vlak v Ljubljani so organizirali in izvedli člani borbene, ozroma diverzantske skupine 9. avgusta 1941 ob tridesetih na devet zvečer pri železniškem kilometrskem kamnu 567,9 na progi Ljubljana-Trst, v Rožni dolini za Tobacno tovarno.

Tri dni prej, 6. avgusta, je komandant XI. italijanskega armadnega zbora general Mario Robotti izdal ukaz o okre-

JOŽE ŠISKA-LUKA

pitvi nočnih zased na železniških progah zaradi vedno pogostejših sabotažnih in diverzantskih dejanj. »Slovenski poročevalec« je 16. avgusta 1941 pisal: »V Rožni dolini je eksplozija prekinila progo. V Zasipu je razdrta elektrarna pri Zirovnici je razbit železniški most.«

To so bila silno skopa, telegramska sporočila, toda pri vseh zavednih Slovenceh so neutila plamen upora ki ga je žirum po domovini razpohovala Titova komunistična partija

Z Nacetom Severjem sva se poznala še iz predvojnih srednješolskih let. Ob večerih sva vneto šahirala v tedanjem ljubovskem klubu »Triglav«. Kasneje sva se često srečavala na čau v »Slovenskem klu-

bu«. S kakšnim žarom je v marčnih dneh 1941 manifestiral proti fašizmu in za obrambo pred agresorji! Tedaj je bil v tretjem letniku elektrotehnike na ljubljanski univerzi. »Jože, prišel je naš čas,« mi je z zanosom govoril.

Najinji tesni stiki so za nekaj časa prenehali, ker sva v OF delala vsak med svojimi tovariši, Nace med tehniko, jaz pa med slavitv in mladino. Bili smo na nogah od zore do mraka, organizirali Fronto, zbirali orožje in strelivo, pisali gesla OF na najbolj izpostavljenih krajih v središču mesta, razbijali izločena stekla okupatorskih ustanov in nemških petokolonskih kapitalistov - kulturbundovcev, prebadali gume na okupatorjevih vozilih in uničevali njihova skladišča. Julija smo vzeli na piko italijanske fašistične oficirje, vojake, kvesturine in karabinerje in jih razoroževali.

Prve avgustovske dni 1941 je sonce žgalo nad Ljubljano kot malokdaj. V tistih pasjih dneh so mladinci in mladinke hodili na Savo in Ljubljano po italijanske puške in pištole. Marsikatera zvižajča jim je uspela in vračali so se v mesto s dragocenim plenom. No, Italijani so se le nekajkrat pu-

stili presenetiti. Njihova vojaška komanda je pri priči podrla najstrožje ukrepe pripravljenosti in odgovornosti.

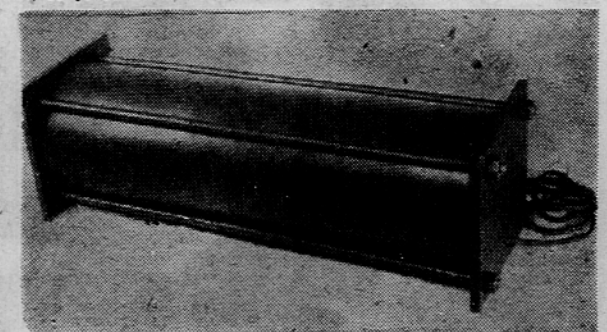
Popoldne me je znan glas klical po telefonu. »Jože, si ti? Kaj pa mlini na veter?« Bil je žameten bariton, Nacetov glas. Takoj sem odvrnil: »Vsak dan lepše meljejo!«

Domenla sva se, da se dobiva v mestu. Odšel sem z doma po Metelkovi mimo belgijske vojašnice. Na Vidovdanski cesti sem nepričakovano naletel na Dušana Drolca iz vodstva SKOJ, ki je hitel »domov« v svojo sobico na Fignerjevi, sedaj Rozmanovi ulici na Taboru. Bila sva prijatelja že prej, po razpadu Jugoslavije sva se redno sestajala in pripravila vrsto akcij. Dušan sem povedal, da me je klica Nace in da hitim na »kontakt«. Nasmehnil se mi je kot se je znal in mi zaupal, da je Nace med tehniko, ki so tudi sicer silno delavni, eden najboljših.

Z Nacetom sva bila domenjena za Opero. Na Knafljevi, sedaj Tomšičevi, sem ga že od daleč zagledal. Ulice so bile malodane prazne. Čeprav se je popoldne že nagibalo k večeru, so se iznad razbeljenih ljubljanskih pločnikov še vedno dvigali plešči, migotajoči

kolobarji poletne soparice. Potne kaplje so mi lile s čela in robec, katerega sem prizadevno uporabljal, je bil že ves moker. Tudi črni kvesturini, ki sem jih med potjo srečeval, so se kopali v znoju in preklinjali vročino. Tedaj so se mnogi od njih verjeli, da so prišli v »Lubiano« na počitnice, toda kratkotrajne sanje so se jim čez noč razblinile ob neizprojni stvarnosti. Osvobodilna fronta je bila povsod.

Nace je počasi stopal proti Operi. Se preden sem ga dohitel, se je ozrl. Vesela sva bila

Fotografija prikazuje rekonstruirano mino, s kakršno so 9. avgusta 1941. leta minirali člani borbene skupine železniško lokomotivo na progi Ljubljana-Trst v Ljubljani pri Tobacni tovarni

snidenja, saj nam je tedaj vsak dan prinašal nova doživetja. »Jože, nekaj pripravljamo!« me je brž nagovoril, da ne bi izgubil niti sekunde. »Imaš kak primeren prostor? Nekakšno mino konstruiramo.« Takoj sem pomislil na zasilno delavnico svojega očeta v Metelkovi ulici. Tam sem imel že od aprila skrivno skladišče za orožje. Razložil sem mu, kakšen je približno prostor in kakšno orodje je tam. »Oglej se, kaj pa najbrž bo kar...« Ni dokončal. Prijel me je z roko in izmenada povprašal: »Kaj pa 'ah?' Iz mojih ust je zdrknula le besedica: »Počiva!«

»Moj tudi! Pojdiva, ne smeva izgubljati časa.« Sla sva na-

pravnost k meni domov. S prodorom je bil zadovoljen. »Se nekaj tovarišev bo prišlo,« je dodal in pričel z naštevanjem. »Rado je živel v tvoji ulici.« Verba sem od mladih nog poznal, skupaj smo se igrali, zdaj ga pa že lep čas ni bilo na spregled. »Braneta Selana dobro pozna tvoja sestra iz Lirije.« »Tudi jaz,« sem mu odvrnil, »občudoval sem že večkrat njegove skoke v ilirijanski bazen.« »Silvo bo tudi prišel.« Silva dotlej nisem poznal in tudi nisem nič spraševal, kar je bilo za tedanje čase v konspirativnem delu povsem naravno.

Naslednje popoldne sem pričakoval tovariše s tisto vznemirjenostjo, ki je bila v nas pri vseh tajnih pripravah. Ko sem s Srečkom in Janezom pred dobrim tednom razoroževal italijanskega fašističnega oficirja, mi je pošteno razbijalo srce. Na vseh podobnih akcijah smo se utrjevali, postajali bolj samozavestni, odločni in bolj izkušeni, toda v globini našega bitja je pri takih dejanjih le vedno znova »zašumelo« in ta prvinski nemir je stal vedno živ.

Peta popoldanska ura je že dbila na bližnjem cerkvenem zvoniku, ko se je vtila nenadna avgustovska ploha.

»Malo sem zakasnil,« se mi je opravičeval ob prihodu Nace, »vedril sem pri elektrarni, sicer bi me do kože premoči-

lo.« Skočil sem domov po ključ od delavnice. Vtaknil sem ga v velika železna vrata in ko sem ga obrnil je zaškrtalo, vrata so se vdala in vlaga se je kar pognala v zunanjo svetlobo. Znotraj je bilo namreč temno, zato sem prižgal električno luč. Ko je Nace vstopil, je izza srajce potegnil »Slovenskega poročevalca«, s prstom pokazal na proglas Vrhovnega plena Osvobodilne fronte z dne 2. avgusta 1941. Polglasno sembral:

»Resnična svoboda ni vrednota, ki bi jo bilo mogoče dobiti v dar... Okupatorju je treba drobiti živce in razkrajati zaledje povsod, pri vsakem njihovem koraku... OF poziva k borbi...«

Ko sem končal, je pristavil: »Torej moramo hiteti!« In pričel je pregledovati orodje v stenski omari. Jaz sem medtem že pričakoval ostale tovariše na dvorišču. Kmalu se je prikazal Branko Selan z zajetnim podolgovatim paketom. Povprašal me je po sestri Ljubi. To je bil dogovorjeni znak. Ker pa sem ga poznal, sem ga kar takoj pospremil v delavnico, kjer smo paket razvili in ogledovali vsebino - pol metra dolgo železno cev s premerom okrog 15 cm. To je bil plač za mino, ki jo je Brane prinesel od Bojana Sege, tedanjega uslužbenca pri mestnem vodovodu.

(Nadaljevanje jutri)

VČERAJ DANES JUTRI v Ljubljani

»Zbornik-vodič« Počitniške zveze

● Včeraj je imela propagandna komisija Izvršnega odbora Počitniške zveze Slovenije svojo prvo sejo. Člani komisije so razpravljali o nalogah, ki jih bo morala organizacija izpeljati v letošnji sezoni. Veliko je bilo govora o letovanju mladine, ki je vključena v organizacijo. Lani je letovalo v raznih letoviščih Počitniške zveze manj kot tri tisoč slovenskih ferijalcev, čeprav je zmogljivost slovenskih taborov in letovišč več kot še enkrat tolikšna. Zato bo letos ena najvažnejših nalog propagandne komisije, da bo pridobila za letovanje čimveč članov. Na seji so razpravljali tudi o novi obliki dosedanjega »Zbornika«, ki je izhajal konec vsakega leta in je prinašal opis dela organizacije. Odslej bo »Zbornik« imel značaj vodiča in bo postal nepogrešljiv pripomoček vsem članom organizacije. Na sestanku so razpravljali tudi o zboru primorskih »ferijalcev«, ki bo 27. in 28. maja na Stjaku, udeležili pa se ga bodo tudi člani organizacije iz ostalih krajev Slovenije, ter o udeležbi na centralni republiški proslavi 20-letnice revolucije. (P. G.)

Izobraževanje delavcev

● V papirnici Vevče se je letos izobraževalo v raznih tečajih in seminarjih več kot 500 delavcev. Največ delavcev — 450 — je uspešno končalo seminar za požarno varnost in higiensko-tehnično zaščito pri delu. Na tem seminarju, ki je trajal šest ur, je bil poudarek predvsem na praktičnem delu. 12-urnega tečaja za branje načrtov in za sistem tolerantne se je udeležilo 45 delavcev iz kovinske delavnice. Poseben tečaj so imeli »mazaki«, 18 delavcev je obiskovalo tečaj, ki trajal dva meseca in pol, poslušali pa so predavanja o organizaciji službe mazanja in o tehnološki mazanja. Dva seminarja pa so imeli tudi vodje ekonomskih enot. Ti so se seznanili z ekonomskim poslovanjem. (P. G.)

Revija mladinskih pevskega zborov

● Včeraj zvečer je bila v Festivalni dvorani okrajna revija mladinskih pevskega zborov za sektor Ljubljana. Podobni prireditvi sta bili že preteklo nedeljo v Ribnici in Litiji. Na včerajšnji reviji je nastopilo 12 zborov in 1300 pevcev iz Črnuče, Kamnika, Megša in Ljubljane. (A. N.)

Voda, zrak in sonce

● Vodni curki, ki se bleščijo v srebrnobelem soju sončnih žarkov nad vodnjakom, so privabili k sebi skupnico otrok. Novi vodnjak ob Domu družbenih organizacij v Komenskovega ulici je lepo urejeno okolico je pravi park in, kakor vidimo na sliki, so otroci v le-

pem spomladanskem vremenu navdušeni nad to novo pridožitvijo. (Foto: S. Jerala)

Zaključek prve etape

● V torek zvečer je bila v dvorani Doma sindikatov na Miklošičevi cesti prireditev »Pokaži, kaj znaš o ilegalni Ljubljani«. To je bila zaključna prireditev pionirjev občine Ljubljana-Center ob koncu prve etape pionirskih iger »Moj kraj včeraj«. Nastopilo je osem najboljših ekip iz šol iz občine Ljubljana-Center. Vse ekipe so odlično odgovarjale na zastavljena vprašanja. Za zabavo je skrbel tamburaški zbor osnovne šole Prule. (A. N.)

Z obiska v ljubljanskem živalskem vrtu: jelenu je zraslo novo, zdaj še kosmato rogove. Foto: P. Z.

● V občini Maribor-Center je letos v gradnji 32 stanovanj, od tega na novo začetih gradenj okoli 200. Med največjimi bloki, ki zdaj rastejo iz temeljev, je stolpnica v Kerkovi ulici. Gradi jo Zavod za stanovanjsko izgradnjo, ki bo prodajal stanovanja posameznim interesom — gospodarskim organizacijam in ustanovam. V trinajstih etažah bo skupaj 90 stanovanj. Ta, doslej največja stolpnica v občini, pomeni vsekakor lep korak naprej pri reševanju stanovanjske stiske v Mariboru.

Stolpnica v Kerkovi ulici. Foto: J. Pešanj

● Razveseljeva je tudi vest, da bodo naposled te dni le začeli graditi novi mariborski hotel, za katerega so bila odobrena zvezna sredstva 220 milijonov dinarjev že lani. Zamuda je nastala zaradi zakasnitve načrtov. Novi hotel bo stal za Zadružnim domom. S tem modernim gostinskim objektom bo Maribor pridobil 235 postelj za goste, ki zdaj potujejo skozi Maribor zaradi pomanjkanja prenočitvenih zmogljivosti.

● Mariborski živilski trg je zadnje dni dokaj dobro založen. Predvzdujejo sicer zasebniki, ki ponujajo lepo solato po 60 do 80 din, domače češnje po 80 do 100 din kg, jajčka po 16 din, maslo po 600 din itd.

UCENCI V DESKLAH IZDELUJEJO OKRASNE UPORABNE PREDMETE

Osemletka v Desklah deluje zaradi pomanjkanja ustreznih učilnic in dokaj težavnih razmerah. Kljub temu ne zane-marjajo tehnične pouka in dela v krožkih. Sedaj urejujejo jo tehnično delavnico. Delavnica za tehnični pouk je za silo že uporabna, vendar lahko sprejme le do 10 učencev hkrati.

Letos so pričeli izdelovati različne, okrasno uporabne predmete iz plastičnih mas, na primer raznovrstne pasove, košarice, vaze, skledice, cvetlice in drugo. Pionirji so se tega sam spomnili.

Ob pomoči Adriane Sattler so ugotovili, da lahko s trakov in z nitni raznih velikosti in širin nadomestimo svilen, bom bažna in volnena vlakna pri izdelavi najrazličnejših predmetov. Tako so začeli s pomočjo enciklopedije za ženska ročna dela D. M. G. namesto s klasičnimi tkaninami izdelovati pestre izdelke s plastičnim masami raznih barvnih odtenkov. Ob koncu šolskega leta bodo priredili razstavo. Krože nameravajo razviti v šolski produktivno zadruzo. Z odpravo pičkom pa bodo še bolj opremili tehnično delavnico. De dohodka bodo porabili tudi za poučne ekskurzije v razne in dinstrijske kraje v Sloveniji. Zanimivo je, da imajo veliko

IZ NAŠIH KOMUN

● RIBNICA

800 pevcev na sektorski reviji

Minulo nedeljo je bila v Ribnici mladinska sektorska pevska revija, na kateri je sodelovalo 13 pevskega zborov z več kot 800 pevci iz kočevske, ribniške in grosupeljske občine ter občine Ljubljana — Rudnik-Vič. Revija je bila posvečena 20-letnici revolucije.

Vsi zbori so pokazali zrelost za nastop na tej pevski prireditvi. Poslušalci, ki so do zadnjega kotička napolnili prostorni dom Partizana, so vsak nastop mladih pevcev toplo pozdravljali. V hudji konkurenci je osvojil prvo mesto in s tem pravico do nadaljnjega tekmovanja mladinski zbor iz osnovne šole Grosuplje. M.

● ROGAŠKA SLATINA LEPSA CESTA SKOZI TURISTIČNO NASELJE

Del ceste skozi Rogaško Slatino je bil sicer že doslej asfaltiran, vendar je cesta zaradi močnega prometa z leti postala precej slabša. Pred kratkim so večji del ceste prekrili z novo bitumensko plastjo; seveda je zdaj boljša in lepša. K.

● GRIZE

OKRAJNA REVija IGRALSKIH DRAMSKIH DRUŽIN

V dvorani zadružnega doma v Grižah (občina Zalec), je bila minulo soboto in nedeljo revija igalskih družin iz celjskega okraja. Sodelovalo je šest najboljših družin in uprizorilo 6 različnih del. Za otvoritev so se predstavili igralci DPD Mestnje iz igre »Svet

veselje in smisla za ženska ročna dela brata-dvojčka Medvešek Zvonko in Radivoj ter učenec Silvan Velušček, medtem ko je Brega Zega odlično rezbar.

Pri delu v šolskem krožku v Desklah.

Pouka bo kmalu konec - kam potem?

Za letovanje ljubljanskih otrok bo letos dobro poskrbljeno

Bliza se poletje, čas sonca, igre in kopanja. Otroci že komaj čakajo, da se bodo za njimi zaprla šolska vrata, potem pa na počitnice. Hm, na počitnice, že, toda kam? No, to danes že ni več vprašanje. Skoraj ga ni otroka, ki ne bi imel možnosti za letovanje. Za to skrbi Zveza prijateljev mladine, pa Šolska poliklinika, Zveza tabornikov, Počitniška zveza, stanovanjske skupnosti in ne nazadnje razni sindikati.

Zveza prijateljev mladine ljubljanskega okraja vodi predel nad otroci v okraju in krbi, da se vsem omogoči letovanje. Za otroke z izrazito dravstveno indikacijo skrbi Centralna šolska poliklinika. Ta ima pet svojih postojank v raznih višinskih in obmorskih krajih, kjer letuje v vsaki izmeni več kot 500 otrok, ki jih določijo deloma pri sistematskih šolskih zdravniških pregledih, deloma pa preko ambulantne službe. Vendar so kapacitete okrevišča mnogo premajhne in, kar je še slabše, kaže, da bo Šolska poliklinika nekatere prostore celo izgubila. Občina Tržič bi namreč rada Dom na Podlublju uporabila za gostinstvo.

Podoben problem se javlja pri organizaciji zdravstvenih letovanj ZPM. Za ta letovanja, ki se jih bo letos predvidoma udeležilo 7000 zdravstveno in socialno šibkih otrok, je na razpolago le 13 stalnih postojank, sicer pa otroci gostujejo po raznih domovih, šolah in

internatih. Ker jim marsikje odrekajo gostoljubnost, so občasno prisiljene graditi lastne postojanke, kar je pa seveda težavno. Te vrste kolonije morajo biti namreč v zaprtih prostorih.

Sredstva za ta letovanja, kakor tudi za letovanja v okreviščih prispeva Okrajni zavod za socialno zavarovanje, občinski ljudski odbori in starši.

Največ otrok bo seveda letovalo v počitniških kolonijah, ki bodo večinoma pod sotori. Ta letovanja bodo kakor vsako leto organizirali razen ZPM tudi taborniki, Partizan, planin-

ska društva, šole, Zveza borcev, Počitniška zveza itd. Letos bo v počitniških kolonijah letovalo več kot 12.000 otrok.

Vodstveni odbor za kolonije prihaja večinoma iz pedagoških in študentskih vrst. Letos je bil organiziran poseben seminar v Izlakah za vodje klubov vzgojiteljev. Te klube so že ustanovili ali pa jih sedaj ustanavljajo po občinah ter naj bi zagotovili stalen in strokovno izurjen kader za voditve v kolonijah.

V kratkem pa bo ZPM organizirala še seminar za vodstva dnevnih letovanj. Letem bodo namreč letos posvečali še večjo pozornost kot prejšnja leta. Skoraj vse ljubljanske občine so si že uredile baze za taka letovanja (sem sodi kuhinja, kjer bodo otrokom kuhali enolončnice, igrišča, prostor za kopanje ipd.), le v občini Center še niso našli zadovoljive rešitve. Razen tega si organizatorji prizadevajo, da bi bili vrtci in otroška igri-

Mali intervju

Avto-moto društvo in športne prireditve na Bledu

Delo Avto-moto društva na Bledu je plodno in znano daleč naokrog. Bili so med prvimi tako pri športni vzgoji svojih članov kot tudi pri organiziranju raznih domačih in tudi mednarodnih športnih prireditev. Zato smo povprašali sedanjega predsednika društva Niko Matjaša, s kakšnimi problemi se sedaj ukvarja to društvo in v kateri smeri se razvija njegova poglavitna dejavnost. Takole nam je odgovoril:

— Delo Avto-moto društva na Bledu kot sploh vseh teh društev postaja vse bolj važno, vse bolj družbeno potrebno. Naše društvo se sedaj ukvarja v glavnem s šolanjem novih šoferjev. Skozi vse leto prirejamo tečaje za novince. V vsakem tečaju imamo kakih 40 učencev. Razen tega prirejamo tudi tečaje za šolsko mladino po šolah. Lani smo napravili obširno akcijo po vseh šolah občine in lahko rečem, da je bila to ena najbolj uspešnih in tudi najbolj koristnih akcij, saj zdaj na Bledu ali v okolici že vsak otrok pozna najvažnejša pravila cestnega prometa, kar je za Bled še posebej važno.

Dalje smo prav sedaj imeli predavanja za lastnike vprežne živine, da bi tudi oni vedeli, kako se je treba ravnati na ce-

Naš posnetek kaže zaključna dela gradnje nove umetne sušilnice v obratu št. 2 Goriških opekarn. Po perspektivnem programu bodo v vseh šestih obstoječih obratih imeli sodobne umetne sušilnice, kar naj bi z dopolnitvijo in modernizacijo odpravilo dosedanje sezonske značaj dela. Foto Perat

LOKALNE DELOVNE AKCIJE MLADINE V NOVOMEŠKEM OKRAJU

Delo za skupnost in zase

»Kaj bi čakali in prosili pomoč od koderkoli, ko pa imamo zdrave roke in veliko voljo do dela,« pravi mladina v Vidmu-Krškem. »Z delom pomagamo skupnosti in sebi!«

Sklep mladine v Vidmu-Krškem ni prazna beseda. Nedeľjo za nedeljo se povprečno več kot dve sto mladincev in mladink udeležuje prostovoljnega dela pri podjetjih ali na komunalnih gradnjah. Denar, ki ga bodo z delom zaslužili, bo koristno uporabljen: za športne objekte, za poučne ekskurzije, za ureditev in opremo klubskih prostorov in podobne namene, ki bodo koristili mladini in tudi drugim.

V vseh komunah novomeškega okraja se je zanimanje za mladinske delovne akcije močno povečalo. Želja po izboljšanju tega ali onega, po tem ali onem komunalnem objektu, je toliko, da vsega res ni moč uresničiti. Ni dovolj sredstev, manjka pa tudi delovna sila. Ljudje, ki se spomnijo velikih delovnih uspehov naše mladi-

ga Roga bodo letos spet osnovali delovno brigado, ki bo šla pomagat v opekarno Zalog in drugam, kjer bo potreba. Hočemo sami zbrati sredstva za taborniški dom v Ragovem logu v Novem mestu.

Druga študentska srednje šolska mladinska delovna brigada Jožeta Slaka-Silva bo letos še številnejša kot lani. Delala bo tudi letos v Žužemberku, kjer je spričo velike proslave ob odkritju grobnice in spomenika padlim borcem na Cviblju še zlasti veliko dela. Ne samo fizičnega, tudi političnega in kulturno prosvetnega. Ševniška srednješolska mladinska delovna brigada bo pomagala pri urejanju ceste skozi Sevnico, brežiška MDB pa cesto Brežice — Bizeljsko Črnomaljsko MDB čaka vrsta del v mestu, ko se pripravljajo na odkritje centralnega belokranjskega spomenika padlim borcem na Gričku. Metliška mladinska delovna brigada bo nadaljevala gradnjo športnih objektov in pomagala pri rekonstrukciji ceste skozi mesto proti postaji.

— Kaj pa s prireditvami, zlasti z znanim alpskim relijem? — Naše društvo ima že tradicijo v raznih dobro uspešnih prireditvah. Vse so bile znane po dobri organizaciji. Res smo sedaj opustili naše glavne prireditve, posebej še alpski reli, ki je bil že znan med motoristi in avtomobilisti in ki bi šele sedaj imel vse pogoje za čimboljši napredek. Vendar za takole prireditve nimamo denarja. V začetku sta pomagali pri finansiranju tudi Avto- moto zveza Jugoslavije in Slovenije. Sedaj pa so to svojo finančno podporo odpovedale. Društvo samo pa takih izdatkov ne zmore, niti jih ni mogoče zbrati na Bledu. Tudi nam je žal za to prireditev, mislim pa, da prav turistični forum na Bledu ne bi smeli pozabiti nanjo, ker bi lahko zbrala sedaj precejšnje število avtomobilistov tako pri nas, saj jih je vsak dan več kot pozneje tudi iz tujine.

— Naše društvo ima že tradicijo v raznih dobro uspešnih prireditvah. Vse so bile znane po dobri organizaciji. Res smo sedaj opustili naše glavne prireditve, posebej še alpski reli, ki je bil že znan med motoristi in avtomobilisti in ki bi šele sedaj imel vse pogoje za čimboljši napredek. Vendar za takole prireditve nimamo denarja. V začetku sta pomagali pri finansiranju tudi Avto- moto zveza Jugoslavije in Slovenije. Sedaj pa so to svojo finančno podporo odpovedale. Društvo samo pa takih izdatkov ne zmore, niti jih ni mogoče zbrati na Bledu. Tudi nam je žal za to prireditev, mislim pa, da prav turistični forum na Bledu ne bi smeli pozabiti nanjo, ker bi lahko zbrala sedaj precejšnje število avtomobilistov tako pri nas, saj jih je vsak dan več kot pozneje tudi iz tujine.

Tu so skopo našeta delovna nista, kjer bodo mlade roke povečale dobrine skupnosti nimo ostalih velikih nalog, ki jih ima mladina izven okraja in republike. Mladinska delovna brigada pa ni samo finančno delo. Družbeno, kulturno in zabavno življenje brigadir- ev in ljudi, kjer se nastani, je ajsmanj toliko vredno kot delovni učinek. V mladinskih organizacijah se močno čuti duh razpoloženja mladinskih delovnih brigad, ki ga prinašajo z zveznih delovnih akcij mladinci in mladinke, ki se jih udeležujejo. P. Romančič

sti. Naš cilj je, da bi se prebivalstvo seznanilo s cestno prometnimi predpisi in z življenjem, ki se odvija danes na cesti. Vsekakor ni prav, da se tisti, ki že enkrat imajo izpite, in starejši vozniki ne zanimajo dostikrat za društvo, za njegovo delo in tudi ne za vedno dopolnjujoče predpise, ki stalno določajo nekaj novega. Tudi te bi morali zajeti in jim v obliki debatnih večerov ali krožkov prikazati vse spremembe, tako da bi bili res na tekočem. Seveda nam to ovira največ pomanjkanje prostorov, saj gostujemo v gospodarskem poslopiju, v prostorih, ki nikakor ne ustrezajo našemu društvu in tudi ne družbeni funkciji, ki jo opravljamo.

— Kaj pa s prireditvami, zlasti z znanim alpskim relijem?

— Naše društvo ima že tradicijo v raznih dobro uspešnih prireditvah. Vse so bile znane po dobri organizaciji. Res smo sedaj opustili naše glavne prireditve, posebej še alpski reli, ki je bil že znan med motoristi in avtomobilisti in ki bi šele sedaj imel vse pogoje za čimboljši napredek. Vendar za takole prireditve nimamo denarja. V začetku sta pomagali pri finansiranju tudi Avto- moto zveza Jugoslavije in Slovenije. Sedaj pa so to svojo finančno podporo odpovedale. Društvo samo pa takih izdatkov ne zmore, niti jih ni mogoče zbrati na Bledu. Tudi nam je žal za to prireditev, mislim pa, da prav turistični forum na Bledu ne bi smeli pozabiti nanjo, ker bi lahko zbrala sedaj precejšnje število avtomobilistov tako pri nas, saj jih je vsak dan več kot pozneje tudi iz tujine. B. Benedič

V sredo se je v Beogradu začel šahovski dvoboj najmočnejših reprezentanc na svetu — med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. Prizor iz turnirske dvorane med partijami I. kola.

ŽENSKA ATLETIKA NA RAZPOTJU

KAJ BO Z VRZELMI?

V zadnjih letih si je ženska atletika — po težavnem boju — vsaj na papirju priborila enakopravnost. Hočemo reči, da je trajalo precej dolgo, preden so funkcionarji pristojnih zvez za tudi klubov naposled začeli vrednotiti dosežke atletin prav tako kakor uspehe atletov. Zakoreninjeno mišljenje, da štejejo pravzaprav samo rezultati moških, je tako le izgubilo veljavo.

S tem se je na široko odprla pot za razmah tudi ženske veje atletske dejavnosti. In res: nekatera jugoslovanska dekleta so se izkazala tudi že v tuji, kopica mladih pa je budila upe, da so doseženi uspehi šele znanilci novih, še pomembnejših. Prav v letu, ko pa se vsa naša atletika — tekmovalno in organizacijsko

— pripravlja za evropsko prvenstvo 1962 v Beogradu, pa je spet občutil določen zastoj. In tak vtis smo dobili prav iz razgovora z najbolj odločujočim — novopečenim zveznim kapetanom za ženske Markom Račićem.

»Sicer razmerje še ne poznam do podrobnosti«, je pripovedoval ob ogledu »Zice« v Ljub.

ljani, »zdi pa se mi precej, da niso niti najmanj rožnate. Tu imam seveda predvsem v mislih vrh naše ženske atletike, torej reprezentanco, ki jo letos čakata dvoboj s Francijo in nastop na Balkanskih igrah v Beogradu. Prav pred tema velikima dogodkoma in tudi evropskim prvenstvom kaže, da se pripravljata izmenoma rodov v izbrani ekipi. Reprezentantke, ki so bile še lani v Rimu naša največja nada, z redkimi izjemami sploh ne trenirajo več ali pa zelo neredno, kar je seveda hud udarec. Olgo Gere bodo bržkone celo črtali iz spiska kandidat, če prav v zad-

njem trenutku le ne bi našli kakšne sporazumne rešitve. Nadarjenih mladih atletin je seveda zadosti, traja pa dolgo, preden se ta ali ona povzpne do vrhunskega rezultata.

Potem je Marko Račić malo več govoril o nekaterih najbolj znanih atletinjah in dejal, da zlasti dobro delajo s kandidatkami za PEA pri beograjski Crveni zvezdi (mnogo obeta Simićeva) in celjskem Kladi-varju, pohvalno pa je ocenil tudi prizadevanja Olge Sikovec-Luncer v novi sredini — pri zagrebški Mladosti. Manj zadovoljen pa je bil z delom pri Olympiji — Svobodi, kjer je bilo med večino kandidatke še lani mnogo več veselja in volje za delo.

»Pri tem velja opozoriti na težak problem«, je rekel. »Če dalje pogostejše se namreč dogaja, da znani trenerji, ki so bili pravi specialisti za delo z atletinjami, ne bedijo več nad njihovim razvojem. Mnogi so se rajši posvetili vzgoji tekmovalcev, kar gre sicer v prid razmaha med moškimi, zato pa pušča velike vrzeli v ženskem taboru.

Ob zaključku razgovora je zvezni kapetan Marko Račić še poudaril, da priprave za evropsko prvenstvo terjajo mnogo razumevanja in strpnosti tudi med klubi, ki bi se morali v tej zvezi docela podrediti težnjam, da je uspešen nastop Jugoslovanov na tem prvenstvu cilj št. 1, klubske interese pa je treba ta čas — pri teh ljudeh — do določenih mej zastavljati...

Pred dnevi je gledal veslaško regato na Blejskem jezeru, takoj nato pa se je v svojem »čolnu« tudi on odpravil od obale. (Foto: Busić)

NE SAMO ZARADI TEKMOVANJA...

Sport gojimo zaradi zdravja in razvedrila. Tako vsaj poudarjamo povsod. Tega pa se žal nekateri ne zavedajo. Prej, širjo nedeljo je v Ljubljani kar naprej deževalo in vreme je bilo hladno; pod napuščem doma telesnokulturnega društva Lirijska pa sta stali zaviti v trenirke dve košarkarski ekipi in čakali sodnikove odločitve. Asfaltno igrišče je bilo polno luč in z njega je lilo kar naprej. Čeprav so igralci domaćega moštva predlagali sodnikoma, naj bi tekmo odigrali v dvorani, v kateri je edino predpisano igrišče v naši republiki in vsako zimo igrajo ligaske tekme, je sodnik Cirer iz Maribora odločil, naj igrajo na planem — v hladu, dežju in na spolzkem igrišču. Seveda so se igralci pokorili sodnikove mu ukrepi, vendar sodnik po našem tokrat ni ravnal pravilno. Vsaj tam, kjer so v takem vremenu pogoji za igranje v dvorani, jih je treba izrabiti. Kdo bo pa odgovoren za morebitne hude prehlade mladih ljudi po tekmovalnem?

Popolnoma drugače je ukrepal tisti dan sodnik Oblak v Trnovem, kjer so tekmo, pa čeprav dvorana nima čisto pravih izmer, odigrali namesto na mokrem igrišču ter v hladnem in dežnem vremenu — pod streho. Samo tako je prav, saj športa se gojimo zaradi tekmovalnosti po vsej sili. Ali pozabljamo na to, da je prav zaradi neustreznih vremenskih pogojev na tekmovalnih igriščih došlo mnogo športnikov, med njimi tudi cela vrsta odličnih košarkarjev. Kier koli in kakor koli je mogoče, se je treba takim nevarnostim izogniti.

»DIRKA MIRU« JE DOSEGLA LEIPZIG

SZ VODI Z EKIPO IN POSAMEZNIKI

Leipzig, 11. maja. V VIII. etapi mednarodne kolesarske »dirke miru« je na progi od Berlina do Leipziga (206 km) zmagal »sovjetski dirkač Cerepovič s časom 5:28:27, drugi pa je bil Poljak Gazda, ki je za zmagovalcem zaostal za 3 sek. Tretji je bil Romun Mioceanu, četrti pa Sajdušin (SZ). Ves čas dirke je deževalo.

Jugoslovana Levacić in Zirovnik sta privoila v cilj takoj za prvo skupino skupno s 30 drugimi kolesarji, ki so nekaj metrov pred ciljem popadali. Zirovnik je bil pri tem laže pokodovan. Najhitrejša Jugoslovana sta v tej etapi za beležila čas 5:29:59. Čubrić je privoila v Leipzig kmalu za to skupino, Boltežar in Milenković pa sta bila med zadnjimi.

Zaradi številnih padcev je moralo precej kolesarjev sploh prenehati. Med njimi je bil tudi znani Bolgar Hristov, ki je bil do neizgode deseti v generalnem plasmaju. Razen njega sta odstopila še dva Francoza ter po en Anglež, Čehoslovak, Romun in najboljši Sved Adamson. Enaka usoda je doletela tudi Jugoslovana Bajca. Po tej etapi vodi v generalnem plasmaju med ekipami Sovjetska zveza pred Poljsko, NDR, Romunijo in CSSR, Jugoslavija pa je na 12. mestu. Med posamezniki je bil doslej najhitrejši Melikov (SZ), olimpijski zmagovalac Kapitonov pa je drugi. Najbolje plasirana Jugoslovana sta doslej Levacić in Zirovnik na 43. oziroma 44. mestu.

PO DOMAČIH KRAJIH

NAMIZNI TENIS

Slovenski mladinci na turnirju v Trstu

To nedeljo bo v Ljubljani finalna republiška tekmovalna namiznoteniška pokal Jugoslavije. To tekmovalje je bilo v letošnji sezoni prvič uvedeno tudi za igralce in igralke z belo žogico, ki so se ga v zvezi z zahtevnim pogojem oprile v velikem številu. Tekmovanja tečejo že od jeseni v občinah in centrih, največ z zanimanja pa je bilo v okrajih. Posebno v ljubljanskem, mariborskem in kranskem so tekmovalna izvedli zelo dobro. Ekipa, ki sodeluje v tekmovalju za namiznoteniški pokal, morajo igrati s kombinirano postavbo (3 moški in 2 ženske). Tako je kombinirani sistem tekmovalja, ki bo prihodnje leto uveden v vsa državna in nižja ekipna prvenstva, že letos uspešno prešel preizkušnjo. Osem najboljših ekip iz okrajnih prvenstev in republiškega polfinala bo v nedeljo merilo moči v Ljubljani. Te ekipe so: Triglav L., Triglav II., Jesenice, Maribor, Fužinar, Ljubljana, Odred in Lirijska. Prvi dve ekipi iz republiškega finala pa bosta teden dni pozneje nastopili v Beogradu v zveznem finalu.

Finale za pokal z belo žogico

Jutri in v nedeljo bo slovensko mladinsko zastopstvo v namiznem tenisu nastopilo na turnirju v Trstu, ki ga prireja slovensko športno združenje »Bor« iz Trsta. Na turnirju bodo igrali še italijanski in avstrijski igralci. NITZ je v zastopstvo določila državne mladinske prvake Freliha (Mladost-Kranj) in bivšega slovenskega prvaka ter enega izmed najboljših mladih igralcev Edvarda Včka (Kemikar-Hrastnik), ki poljejo na pot pod vodstvom tovarnava iz Ljubljane. V začetku turnirja pa bo državna namiznoteniška reprezentanca igrala na mednarodnem prvenstvu Vzhodne Nemčije v Berlinu. Med kandidati za udeležbo na tem prvenstvu so tudi trije slovenski igralci, in sicer Večko (Kemikar, Frelih (Mladost) ter Trupej (Odred).

Zadnja preizkušnja pred prvenstvom

Ce Olympia-Svoboda, organizator mednarodnega atletskega mitinga na osrednjem stadionu, v daj ni imel sreče z vremenom, r mu je bilo to toliko bolj naklonjeno naslednji dan, ko so mladi atleti in atletinje klubov zadnjič merili pred sobotnim in nedeljskim otvoritvenim kolom v

zvezni ligi. Doseženih je bilo več dobrih rezultatov, ki vrtajo ekipam tega kluba dokaj velike upe tudi za prvenstvene preizkušnje.

Ljubljanski spored teh prvih tekem je tak: v soboto ob 17. uri na osrednjem stadionu tekmovalje starejših mladinc z udeležbo Ljubljane, trbovskega Rudarja in Olympije — Svobode, v nedeljo ob 9. uri na stadionu v Siskih tekmovalje starejših in mlajših mladincev.

AAK Olympia — Svoboda naproša vse ljubljanske atletske sodnike, da se zberejo v soboto ob 16.45 na osrednjem stadionu, kjer je na sporedu I. kolo zvezne lige za starejše mladince.

ZRENJANIN — V prijateljskem košarkarskem srečanju mestnih reprezentanc Budimpešte in Zrenjanina so zmagali gostje 74:46 (32:22).

REKA — Pretekle dni so preizkusili prve plastične čolne, ki so jih izdelali v Aerotehničnem zavodu v Zagrebu. Plovila so tež-

ka okoli 60 kg, imajo vgrajene motorje od 6 do 40 KM in dosega največjo hitrost okoli 36 morskih milj na uro. V vsakem čolnu so 4 udobni sedeži.

ZAGREB — Na prvenstvu Hrvatske v motokrosu je premočno zmagal bivši znani kolesar Edo Bizik (Zanatijska), ki je 8 km dolge proge prevozil v 14:05,8 min. Drugi je bil Blejc iz Karlova.

ČRNOMELJ — V središču Bele krajine Črnomlju se začne časa mladina zopet ogreva za atletiko, kakor se je pred leti, ko je to služboval znani atletske trener Kolarčič. Pred dnevi so atletske delavce priredili prvenstvo gimnazije, na katerem je bilo doseženih nekaj dobrih rezultatov, zlasti pa se je izkazal mladi Pavliha v teku na 100 m 14,5 sek. V teku na 1.000 m je bil prvi Dervnovšek 2:52,1, v metu krogle pa Stipanović s 13,81 m. Dober je bil tudi v skoku v daljino Znidaršič, ki se je pognal 6,10 m daleč. — V. C.

TRADICIONALNI ŠAHOVSKI DVOBOJ SZ : JUGOSLAVIJA

START NI BIL SLAB

BEOGRAD, 11. maja. — Začetek V. tradicionalnega srečanja najboljših šahistov Jugoslavije in SZ je sinoči zadovoljil vse gledalce v dvorani velike Kolarčeve ljudske univerze v Beogradu. Rezultat I. kola je 3:3 s tremi prekinjenimi partijami in preloženim srečanjem med Petrosjanom in Gligorićem, ki nista igrala zaradi bolezni našega vele mojstra. Na srečo je Gligorić samo prehlajen in pričakujejo, da bo ostala srečanja lahko igrala.

Jugoslovanska ekipa je prišla prva v vodstvo z zmago naše večkratne državne prvakine inž. Vere Nedeljković, ki je premagala Lariso Volpertovo. Tudi po naslednjih dveh partijah je bila naša ekipa še naprej v vodstvu. Udovčić je zelo dobro igral proti novemu upu sovjetskega šaha Leonidu Steinu, a se je moral po dobri nasprotnikovi obrambi zadovoljiti z remijem. Čirić je dokazal, da so mu po vsej pravici zaupali me-

Keres-Džurašević prek.
Korčenoj—Matanović prek.
Čirić—Geler remi
Bertok—Averbah 1 : 0
Udovčić—Stein remi
Volpert—Nedeljkovičeva 0 : 1
Lazarevičeva—Zatulovskaja 0 : 1
Pavlenko—Parma prek.
Velimirović—Schmidt 0 : 1

sto v reprezentanci in njegovi dobri rezultati v zadnjem času niso bili slučajni. Proti nevarnemu in ostrumu Gellerju je najprej sploh imel pobudo, vendar se je moral na koncu za-

dovoljiti z delitvijo točke, ker je prišlo do blokiranja pozicije. Ekipa Sovjetske zveze je dosegla izenačenje na 10. deski, kjer je mladinec Šnid kot črni premagal Velimiroviča. Nato so naši zopet odšli v vodstvo, kjer je Bertok proti kapetanu sovjetske ekipe velemojstru Averbahu dobil celo točko. Slednjemu je v brezupnem položaju padla zastavica na uri. Cisto enako je prišlo znova do izenačenja, ko se je prevrnila zastavica na uri tudi Milunka Lazarević, ko je ostala popolnoma izgubljena nasproti Tatjani Zatulovskiji.

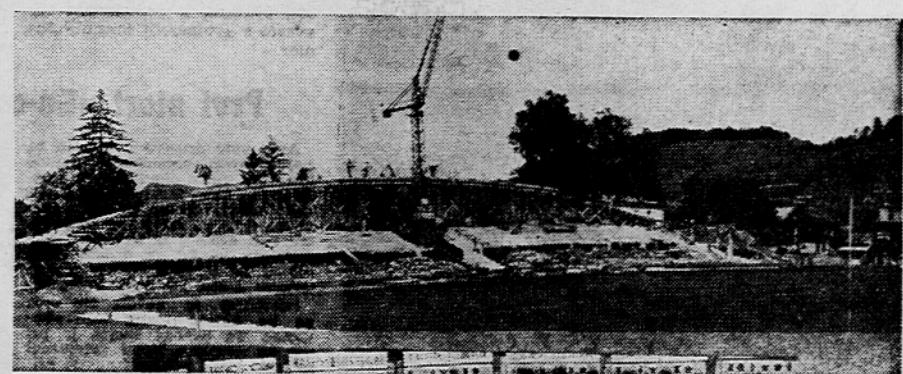
V prekinjeni partiji bi je Džurašević boj za remi s Keresom, a Matanović proti Korčenoju. Naš mladinski prvak Bruno Parma je sinoči docela preigral svojega partnerja Pavlenka in mu v nadaljevanju ne bo težko zmagati. Rezultat I. kola bo po vsej verjetnosti 5,5 : 4,5 v korist gostov — ali v najboljšem primeru 5 : 5. Tak izid ni odvisen samo od nadaljevanja prekinjenih partij, temveč tudi od srečanja Petrosjan-Gligorić, ki bo v petek. Zanimivo je, da je bil v dosedanjih srečanjih Gligorić

Jurij Averbach

uspešnejši in vodi proti Petrosjanu s 4 : 2 v zmagah.

C.

V Ljudskem vrtu v Mariboru se že kažejo obrisi nove pokrite tribune, ki bo lahko sprejela okoli 2.800 ljubiteljev športa. Investitor tega objekta je Oblo Maribor — Center. Tribuna bo po vsej priliki dograjena do dneva vstaje. (Foto: Jelka Pešaj)

TITOV POKAL V SLOVENIJI

To soboto in nedeljo, morda glede na število nastopajočih moštvev še prihodnjo nedeljo, bodo v Ljubljani zaključne tekme za Titov pokal na območju LR Slovenije. Obeta se udeležba največ 16 ekip iz vseh slovenskih okrajev. Za nekatera moštva je republiška šahovska zveza že dobila prijave: LSK, CP Delo, Domžale, Koper, Cementarna Anahovo, železarna Jesenice, cinkarna Celje, Novo mesto in Višja ekonomska šola Maribor. Dve najbolj plasirani moštvi bosta zastopali Slovenijo na šahovskem festivalu v počastitev dneva mladosti v dnevi od 25. do 27. maja v Portorožu in Piranu.

Ženski turnir v Tbilisiju

Tbilisi, 11. maja. V XII. kolu mednarodnega ženskega turnirja je Jovanovičeva po zanimivi partiji remizirala z Arstovo (CSSR). V ostalih partijah so bili doseženi naslednji rezultati: Kozlovskaja (SZ) — Litvinskaja (Pol.) 1:0, Hugašvili — Calkovskaja (obe SZ) 1:0, partije Kakabadze — Tihomirova (obe SZ) Nicolau (Rom.) — Silie (Madž.), Zvorkina (SZ) — Senova (Bol.) pa so se končale remi. Partija med vodečo Gavrindašviljevo (SZ) in Libertovo (NDR) je bila prekinjena v dobljenem položaju za vodečo.

Za to zaključno vsakoletno prireditev dobiva pokroviteljica, šahovska zveza Slovenije, že nekaj dni prijave od blizu in daleč, saj tam ne bodo nastopila samo najboljša republiška moštva v boju za Titov pokal, ampak bodo tekmovali še v številnih nižjih skupinah. Iz tujine so se že prijavele ekipe iz Milana, Luksemburga in Spangena (Nizozemska), iz Slovenije so se kot prve ustno prijavile Domžale z dvema moštvi, prijave pa so dalje prišle iz Nikšića, Niša, Sente, Vodnjana pri Pulju, Banja Luke, Zagreba, Treptce, Sevojna, Sremske Mitrovice, Skopja, Zrenjanina, in od drugih, skupno samo doslej že okoli 50.

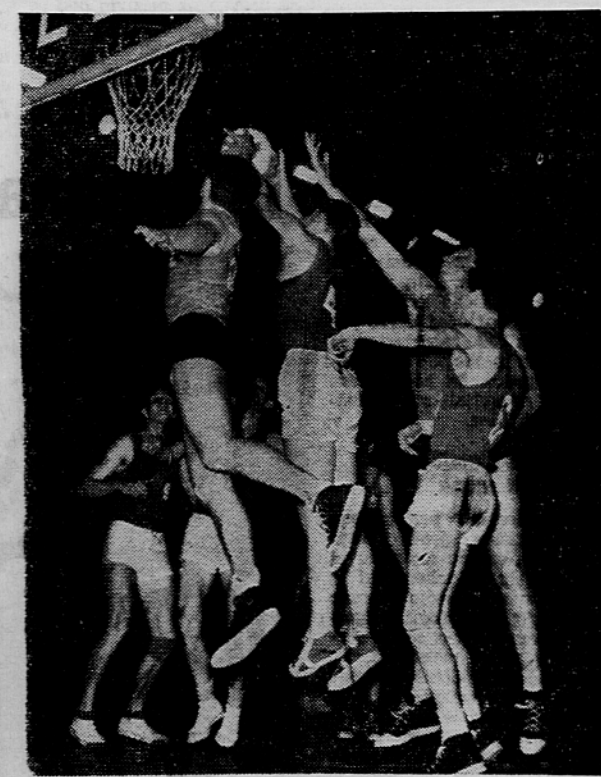
Pionirji za dan mladosti

Prihodnjo nedeljo bo v Ljubljani (v Domu Mlaka Peral) tradicionalno prvenstvo slovenskih pionirjev in pionirk ter mladincev in mladink za ekipe v počastitev dneva mladosti. Po poprejšnjih široko razvezanih tekmovalnih po odredih oziroma šolah občinah ali sektorjih ter okrajih naj bi se ta dan zbralo v Ljubljani iz vseh slovenskih okrajev v šestih kategorijah skupno 48 vrst.

Na takem okrajnem prvenstvu Ljubljane so bili najboljši: med mlajšimi pionirji osn. šola Bežigrad I., med mlajšimi pionirkami osn. šola Preska-Medvode, med starejšimi pionirji osn. šola Mirana Jarca, Bežigrad, med starejšimi pionirkami osn. šola Bežigrad I., med mladinci osn. šola Preska-Medvode in med mladinkami Dom invalidne mladine Kamnik.

SUBOTICA — Znani nogometaši Crvene zvezde Rnodinski se bo bržčas vrnil v svoj matični klub Spartak.

POSTOJNA — Na nedavnem balinarskem prvenstvu koprškega okraja je nastopilo 8 moštvev. Naslov prvaka so osvojili domačini iz društva »Sovič« pred Taborom iz Sežane. (A. M.)

Posnetka iz dveh nedavnih športnih dogodkov (slika levo): množica pionirjev se je v uvodni tekmi letošnjega pohoda »Ob žilce« pomerila na pobočjih Rožnika. (Slika zgoraj): v glavnem mestu Jugoslavije so košarkarji osvojili v evropski konkurenci srebrno kolajno. (Na sliki: prizor iz tekme Jugoslavija — NDR)

DVAJSETA PARTIJA V MOSKVI KONČANA

Botvinik potrebuje še pol točke

Moskva, 11. maja. V nadaljevanju prekinjene partije iz 20. kola šahovskega dvoboja za svetovno prvenstvo med Botvinikom in Taljem se je končala z delitvijo točke v 121.

potezi. Remi je ponudil izzivalcu svetovni prvak Talj. Izid je potemtakem 12:8 za Botvinika, ki mu tako do osvojitve naslova manjka samo še pol točke.

Pred dnevom motorjev v Portorožu

Prvo junijsko nedeljo bodo v tem našem obmorskem letovišču velike dirke z avtomobili in motorji

V nedeljo 4. junija bodo v Portorožu I. mednarodne avtomoto dirke, ki jih prireja AMD Koper pod pokroviteljstvom »Tomas«. Tovrstne prireditve v Portorožu so bile doslej tri, medtem ko je bilo lanj tam misljeno državno prvenstvo z mednarodno udeležbo. Letos bodo te dirke že enakovredne prireditvam v Opatiji, Ljubljani itd. To pa zato, ker je mednarodna federacija FIM v mednarodnem merilu priznala razpored motokiclov do 50 cm. Kakor je znano, so se Tomosovi motokikli

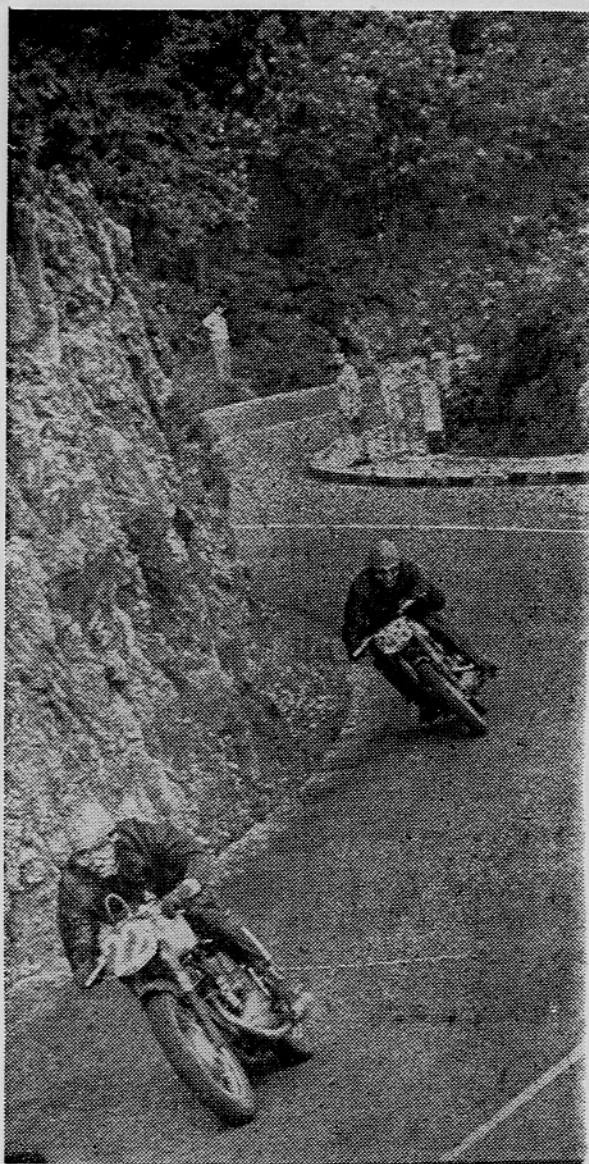
»Colibri« že uveljavili v mednarodnih arenah, prav nazadnje pred kratkim na dirkališčih v Zahodni Nemčiji.

Proga bo potekala: Lucija — Portorož — Valeta — Lucija in meri 5750 m; ima šest ostrih desnih, tri ostre leve in 12 blagih zavojev, kar ustreza vsem mednarodnim predpisom za izvedbo takih dirk. To je nedvomno idealna proga, nekoliko podobna opatijski, ampak je manj nevarna (ceprav težja), ker ne dopušča visokih povprečnih hitrosti.

V pripravih sodelujejo vse krajevne organizacije, ki želijo še več storiti za naglo naraščajoči turizem v domačem kraju. Prireditelji pričakujejo hkrati tudi, da bo ta dan v Portorožu več deset tisoč gledalcev.

Zanimanje v tujini za to dirko je precejšnje, saj so doslej poslali prijave že Švedi, Danci, Zahodni Nemci, Angleži, Avstranci, Nizozemci, Švicarji in Avstrijci. Na startu bo — grobo ocenjeno — nad 70 vozačev, ki bodo tekmovali posamezno in ekipno za nagrado »Primorske«. Imena nekaterih znanih dirkačev kakor n. pr. nizozemskega državnega prvaka Haana Leenheerja (125 ccm), Danca Mogensa Fogta (250 ccm), Zahodnega Nemca Arseniusa Butschela (s prikolicco), lanskega zmagovalca na Ljubelju, Alvina Ritterja, Lonija Neussnerja že samo jamčijo, da bodo borbe zanimive, prireditve v celoti pa na visoki kvalitetni ravni. Ceprav Italijani še niso poslali poimenstvih prijavi, računajo prireditelji z gotovostjo na udeležbo lanskega zmagovalca v Portorožu in drugoplasiranega v Opatiji Walterja Tassinarija.

Dopoldne bodo startali dirkači s stroji 125, 175 in 350 ccm, popoldne pa na motokicli 50, 250, 500 ccm, s prikolicami ter vozači z avtomobili formule Junior.

V Čilu je vse v redu

Ali ste že brali kakšno podobno uradno sporočilo? »Generalna skupščina AIPS (mednarodna zveza športnih novinarjev) je presenečena, da je bila naciji, ki mednarodnemu športnemu tisku ne daje zadostnega jamstva za izpolnjevanje njegovega poslanstva naročena organizacija prireditve z igrom svetovnega prvenstva v nogometu. Predsednik zveze je bil pooblaščen, naj v stvari opozori FIFA, naj izpolnjuje minimalne garancije za poslovanje novinarjev iz vsega sveta«. Opozovalci svetovne nogometne federacije v Čilu so namreč odondod prinesli vest, da je v stadionu v Santiagu pripravljeno za novinarje vsega 50 sedežev, niso pa bili izdani nobeni ukrepi za tehnično ureditev poročevalskega dela. Delegati pariškega kongresa zveze športnih novinarjev se še niso vsi razšli iz Francije, ko je že prišlo iz Čila uradno obvestilo, da bodo prireditelji o pravem času uredili vse potrebno. Za 900 reporterjev so stanovanja in vse potrebne tehnične naprave, da bodo lahko po volji opravljali svojo službo, priskrbljena.

Vuovič: Eigerjeva severna stena

Z napetostjo pričakovana sodna razprava proti Toniju Hiebelju, onemu alpinistu in novinarju iz Münchena, ki je pred nedavnim s svojo odpravo pozimi preplezal slovito Eigerjevo severno steno, se je razbujala v milni mehurček. To državo početje je dobilo nedolgo za tem neljub epilog, ker se je izvedelo, da so Hiebel in njegovi tovariši to 150-urno plezanje opravili v dveh časovno ločenih etapah, pri čemer so si pot do »druge etape« — kakor jo imenuje avtor — prihranili v prvi tretjini poti s hojo po predoru v gori. Predvsem seveda na tej razpravi ni bilo besede o blamaži, ki si jo je medtem Hiebel nakopal s podobnim nastopom tvezanjem o svojem junaštvu v steni smrti, toda tudi prvega primera, ko je prav ta isti človek dobil druge, da se bahajo z življenjem in celo s slikami, ki menda niso bile nikoli posnete. Hiebel ni razvzožlalo do kraja, kjer je govorila križem sram ne bistvene stvari, da so se pravniki izmu- kakor se to rado dogaja

IZ MEDNARODNIH AREN

v takih kočljivih sporih. Hiebelja so obsodili na 300 mark denarne globe oziroma 30 dni pripora, če bi jih ne maral poravnati, in sicer samo zato, ker je neke v tej zvezi oba okleketana gornika javno osramotil kot »grda lažnivca«. Seveda teče pravda na prizivni poti še dalje.

Zaporedje nogometnih naci

Samosvojlo nogometno tabelo je sestavljal nek avstrijski športni časopis, ki jo poimenuje kar kot zaporedje nogometnih naci na svetu. Po tej inačici je bil v petih najbolj značilnih obdobjih vrh na njej zaseden takole: od 1. 1900 do 1914 po Škotski, od 1920 do 1929 po Urugvaj, od 1930 do 1939 po Italiji, od leta 1945 do 1954 po Madžarski in slednjič od leta 1955 do 1959 po Braziliji. Po neki matematično-statistični metodi uvrsta avtor med svetovne nogometne nade naslednje države: 1. Brazilija 70 točk, 2. Urugvaj 66, 3. Sovjetska zveza 65, 4. Madžarska 62, 5. Vel. Britanija 60, 6.-7. Španija in ČSSR po 59, 8. Argentina 57 in 9.-10. Jugoslavija in Francija 55 točk. V mednarodni razred je treba šteti še: Avstrijo 54, Švedsko 53, Nem-

Iz albuma »Žice«

Iz albuma »Žice«: med tekom mestnih reprezentanc. Ljubljaneč Aljančič poizja na pot Homana...

Dvojni jubilej kamniškega atleta Bručma

V odboru za organizacijo maratonov v Kamniku (tek 25 km od Kamnika do Ljubljane), ki je 31. na sporedu »Ob žici«, smo zadeli tudi našega atletskega veterana Jožeta Bručma. Pred nedavnim je slavil pedesetletnico in se zmeraj rad pomaga v športnih organizacijah pri vzgoji naših mladih. Letos praznuje tudi 30. letnico prvega športnega uspeha.

Na vprašanje, kaj ga je napotilo, da se je kot tovarniški delavec zapisal atletiki in bil skoraj celih 14 let državni rekorder na 10 km, je tovariš Bručma povedal naslednje:

»Športni uspehi kamniških atletov so tudi v meni vzbudili željo po tekmovanju. Po prvem uspešnem nastopu v štafeti v kamniškem kopališču leta 1931 sem se jeni nastopil na enournem teku v Ljubljani in zasedel drugo mesto za maratonom. Športom. Nato sem se včlanil v tedanjo Blirojo, kjer sem bil 1. 1933 v teku na 5 km drugi, na 10 km pa prvi in hkrati tudi prvi državni rekorder. Leta 1935 je bilo zamej najuspešnejše, saj sem zmagal na državnem prvenstvu v Ljubljani v obeh disciplinah, na 10 km pa postavil nov državni rekord s časom 33:33. Na balkaniadi v Carigradu sem si priboril zlati kolajni in postal dvakratni balkanski prvak v teku na 5 in 10 km. Leta dni pozneje sem izboljšal rekord na 10 km (32:28), ki ga je šele po osvoboditvi premaknil navzgor Franjo Mihalič.

Po osvoboditvi sem se lotil vzgoje mladih kamniških atletov in z njimi tudi aktivno posegel na raznih tekmovanjih. Moj zadnji uspeh je bilo tretje mesto na republiškem prvenstvu v gozdnem teku leta 1953. Tedaj sem sodeloval še na atletskem prvenstvu LRS v malem maratonu in prišel na drugo mesto. To je bil tudi moj zadnji maraton, zdaj pa sem šel med atletske delavce.

S. I.

Prvi start »Go-cartov« v Mostah

Avto-moto društvo v Mostah bo po jutrišnjem organiziralo velike hitrostne dirke okoli Javnih skladišč na Smartinski cesti. Dirke bodo meddruštvene za vsa republiška društva, nanje pa so povabili tudi dirkače iz Hrvaške. Pričakujejo, da bo na dirkah zbranih 50 do 60 tekmovalcev z motornimi kolesi različnih kategorij.

Posebnost in novost teh dirk pa bo nastop malih vozil »Go-Cart«. Ta panoga športa je pri nas še neznan, njeni privrenci se bodo prvič pokazali na tej prireditvi.

Pred leti so si za šport navdušeni Američani, ki si niso mogli nabaviti dirkalnih motorjev ali avtomobilov, omislili dirkalni avtomobilček, narejen iz vrtno motorne kosilnice. Teh vozil, imenovanih »Go-Cart« ali tudi »karting«, je bilo čedalje več, tako da jih je začela industrija s časom izdelovati serijsko; zdaj je v ZDA že več kot 300.000 aktivnih dirkačev, združenih v »Go-Cart« klubih. Ta »dirkalna novost« se je brž prenesla tudi v Evropo, lani se boji pa letos je prišla slednjič tudi k nam. Avto-moto društva v Sloveniji že imajo nekaj teh vozil. Naši prvi »Go-Cart-1« so opremljeni s Tomosovim stabilnim motorjem UMO-05 50 ccm, 2 KM, konstruiran pa je tako, da je nanj mogoče namestiti tudi dodatni motor in tako pridobiti vozilo s prostornino do 100 ccm. Prednost teh vozil je tudi, da jih bo mogoče preurediti tudi za plonirje, saj so praktični, vzdržljivi, pa tudi poceni.

Ellis gre v pokoj

Znani angleški nogometni sodnik, znan z imenom »poslanika nogometa« Arthur Ellis, je pred kratkim zaključil aktivno delo s pisčalko po travnikih — in sicer po 31 letih in na okrog 1600 tekmah. Ellis je prevzemal — kakor je znano — najkočljivejše naloge na tem vročem terenu. Moč je bil znan kot spreten in vreden nevtralec po svetu. Po angleških pravilih mora oditi, ker bo v kratkem izpolnil 47 let starosti.

Vsi niso več naprodaj

Za Brazilijo, ki je FIFA imenovala prijavitelja 80 nogometnih igralcev, ki do konca svetovnega prvenstva 1. 1962 v Čilu ne smejo biti prodani nikomur v tujino, je zdaj še Argentina sestavila spisek 40 takih nogometašev, ki prav tako govorniki ljudje v obeh južnoameriških vesoljih zoro bodo že zdaj napeli vse sile, da pripravijo svoja moštva za učinkovit spopad s starim svetom. Argentinci poljejo v kratkem kar na turneje v Evropo. Brazilci pa so se namenili igrati več tekem po igriščih, ki bodo ob letu osorej prizorišča za odločitve o teh najbolj iskanih nalogah.

Berlin — V kvalifikacijski nogometni tekmi za svetovno prvenstvo je Zahodna Nemčija odpravila Severno Irsko 2:1 (1:0).

NOVO POTUJEM

Bukaresta — Prijateljski nogometni tekmi je zagrebška Lokomotiva premagala izbrano moštvo železničarjev iz Bukarešte 3:1 (1:0). Uspeh Zagrebčanov je toliko večji, ker so bili nasprotniki v glavnem igralci Rapida, tretjeplasiranega moštva v 1. romunski nogometni ligi.

London — Nogometna reprezentanca Anglije je presegla nit manj ko 77.000 gledalci premagala izbrano moštvo Mehike 8:0 (4:0).

New York — Mednarodni nogometni turnir se začne 17. t. m. Tudi to pot bo sodelovala na tej »dolarski« prireditvi beogradska Crvena zvezda.

Moskva — Kakor se sliši, bo tudi znani nogometaš Strelecov pomilnočen (zaradi »huliganstva« je bil kaznovan s suspenzom za več let) in so spet začeli ukvarjati z nogometom. Praviho računajo z njim tudi kot člana državne reprezentance.

Milan — Uprava nogometnega kluba Internacionale je ponudila 20.000 novih francoskih frankov za francoskega napadača Plantonja.

Pariz — Eden najboljših francoskih strelcev Just Fontaine, ki je moral zaradi poškodovane noge dvakrat daljši čas počivati, je slednjič zapustil bolnišnico. Matični klub Reims komaj čaka, da ga spet vključi v svoje vrste — vsaj do jeseni.

Buenos Aires — Argentinski nogometni klub Boca Juniors je »nazaj« kupil nedanega lastnega igralca Angellila, za katerega je svoj čas prejel 100.000 dolarjev od italijanskega kluba Intera. Argentinci so morali zdaj plačati zanj — malo več: 135.000 dolarjev.

Poročilo protiperonosporne službe za 11. maj

Svetujemo vinogradnikom okoličnega Tomaja, Sežane, Dutovelj Komana, Temnice, Staničja (skratka Krasa), naj takoj začnejo s prvim škropljenjem vinske trte proti peronospori. Za škropljenje uporabljajte 1% bordsko brozgo ali 0,3% dithan ali litran ali 0,5% cuprablau. Pripravljenemu škropivu primešajte vedno še 0,3% cossan ali tbaovit ali sumporo, da hkrati varujete vinsko trto pred odtidjem, ki se je ponekod že začel pojavljati.

Obenem opozarjamo vinogradnike Stajice, da se v nekaterih vinogradih močno pojavljajo nevarni škodljivci rdeči pajek, Ta škodljivec napada predvsem sorte Laski riling, Rivnane in nekatere druge. Ponekod je škoda že občutna. Pri okuženih trsah mladice zaostajajo v rasti; lističi dobivajo rumene lise, pri močnem napadu pa so stvaski in se pritepejo zvitjati in sušiti. Če dobro pogledamo, najdemo na spodnji strani listov med pajčevinastimi zapredki rdeče pajke. Svetujemo vsem vinogradnikom, naj nemudoma pregledajo vse vinograde in kjer ugotovijo napad po rdečem pajku, naj poskopljo vinograde z 0,1% metaxystoxom ali ekatnom. Čez 10 dni škropljenje ponovite z 0,15% diazinom ali 0,2% venkatonom. Vsa ta škropliva lahko primešate dithanu ali litranu, medtem ko mešanja z bordsko brozgo ne priporočamo.

Kmetijski inštitut in Hidrometeorološki zavod LRS

Komaj sedem mesecev po smrti svojega moža nas je v starosti 81 let nenadoma zapustila naša dobra, ljuba mama

Apolonija Česnik

rojena URŠIČ

Pogreb drage pokojnice bo v Mariboru na Pobrežju dne 13. maja 1961, ob 16.30.

Zalujoči: sin Tine z ženo Marjano in sorodstvom.

Maribor, Drežnica, Bač, dne 11. maja 1961.

FRANCA LAPUŠA

bo v petek, 12. maja 1961 ob 45. uri iz Kristofove mrliške vežice na Zalah.

»GORENJE« — tovarna gospodinjke opreme VELENJE

SPREJME TAKOJ:

1. TEHNOLOGA
2. ŠEFA - KONSTRUKTORJA rezilnih in vlečnih orodij
3. OBRATOVOĐOJO emajlirnice
4. KONSTRUKTORJA v razvojnem oddelku
5. TEHNIKA v pripravi dela
6. TEHNIKA v tehnični kontroli
7. VEČ ORODJARJEV, STROJNIH KLJUČAVNIČARJEV in VARILCEV

Pogoji: pod točko 1. in 2. strojni inženir ali tehnik z 10-letno prakso; pod točko 3. kemijski ali strojni inženir ali tehnik s prakso v emajliranju; pod točko 4. strojni inženir ali tehnik s prakso; pod točko 5. in 6. tehnik, lahko tudi začelnik; pod točko 7. opravljen mojstrski ali pomočniški izpit.

Družinska ali samska stanovanja zagotovljena pod točkami 1. do 6., samska pod točko 7.

Osebnih dohodkov po pravilniku o razdeljevanju osebnih dohodkov.

Pismene ponudbe sprejema UPRAVA PODJETJA.

3915

RAZNAŠALKO

SPREJMA

PODRUŽNICA »DELO« - KRANJ

NAPOSLED TUDI NEKAJ ZA MOŠKE — NAMREC

PRIKAZ V SLIKI IN BESEDI: KONGRES MOŠKE MODE V TORINU

v novi, 18. številki tednika

tovaris

a razen tega še veliko zanimivosti v sliki in besedi iz vsega sveta, denimo:

JUBILEJ OB ŽICI

Ob doslej najbolj uspelem partizanskem teku »Ob žici« okupirane Ljubljane.

MARIBORČANI POZNAJO SVOJE MESTO

Kako so se odrezali v zadnji, popularni RTV oddaji Celje, Jesenice in Maribor

»TRSTENISKA NEVESTA«

Reportaža o tem, kako so v lepi vasi pod Storičjem z lastnimi močmi postavili moderno šolo

AMERIKA V TRANSU

zaradi Shepardevega »izleta« v vesolje

PETINTRIDESET UR DOLGA PREDSTAVA iz Cannesa

Na podlagi 51/a člena tarifnega pravilnika podjetja

POZIVA

CINKARNA CELJE

vse delavce, katerim je prenehalo v letu 1960 delovno razmerje, imajo pa po tem tarifnem pravilniku pravico do deleža pri dokončni delitvi dohodkov za leto 1960, da v treh mesecih po objavi tega obvestila uveljavijo svoj zahtevek pri blagajni podjetja.

Sporočamo žalostno vest, da nas je po hudi bolezni prerano zapustil naš predragi mož, oče, stari oče

Peter Movrin

sodar

Pokopali ga bomo v Starom trgu ob Kolpi

Zalujoči: žena Marija, otroci Lucija, Katarina, Angela, Jožeta, Marija, Julijana, Peter, Ivan, Jožeta, zete in snahi ter ostalo sorodstvo.

Dol, Podgora, 11. V. 1961.

Pavla Bergerja

hotelirja iz Chicaga

Izpolnila se mu bo želja, da bo počival v svojem rojstnem kraju, ki ga je tako zelo ljubil. Pogreb bo v soboto, 13. maja, ob 16. uri z Zal na trbovjsko pokopališče.

Zalujoči sorodniki

Trbovlje, Trst, Ljubljana, Maribor, Novo mesto.

Dotrpela je naša dobra, draga mama, stara mama, babica, sestra in teta

ANA BRANCELJ

Poslednjič jo bomo spremlili v petek, 12. maja 1961, ob 16.30 iz Jakobove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoči: brat Jakob, hčerka Marija, vnukinja Cilka, nečaki in nečakinje z družinami.

Ljubljana, Guncle, Channing, Toronto, Canada, dne 11. maja 1961.

Sporočamo vsem sorodnikom in znancem, da nas je za vedno zapustila naša ljuba mama, stara mama, sestra teta in tašča

LETNAR TEREZIJA, roj. Zupančič

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 12. maja 1961, ob 17.30 iz Janezove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoči: hčerka Leopoldina z družino, mama, sestrj Francka in Lizika in ostalo sorodstvo.

Sentvid nad Ljubljano, dne 11. maja 1961.

Javljamo žalostno vest, da je v 87. letu starosti umrl naš dragi stric

MARTIN VOTIČ

orožniški poročnik v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 12. maja 1961, ob 18. uri izpred Antonove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoči: nečakinje Ivanka Ravnik, Mici Litera, Lojzka Milančič, Tončka Bajec, Karla Jesih, Justa Baraga in nečak Maks Maraga z družinami.

Ljubljana, Celje, Trst, Trbovlje, Kočevje, Zagreb, dne 11. maja 1961.

V 83. letu starosti nas je za vedno zapustila naša preljuba mama, babica, prababica, tašča in teta

ALEKSANDRA KURENT

vdova po policijskem nadzorniku

Pogreb nepozabne mame bo v soboto, 13. maja 1961, ob 16. uri izpred Nikolajevke mrliške vežice na Zalah.

Neutolažljivi: hčerke Slavka vd. Lorch, Meri, por. Prebil, Minči, por. Gruđen in Zorka vd. Pateler, sinova Rudi in Milivoj, zeta Jože in Ivo, snahi Alenka in Krista, vnuki Zorka, Tomaž, Vesna, Dunja, Predrag in pravnuknja Lučka ter družini Kurent in Smoljan.

Ljubljana, Zagreb, Krapinske Toplice, Niš, 11. maja 1961.

OBVESTILA • SPOREDI • MALI OGLASI

11

HIDRAULIČNE KOCNICE ZA VOZILA „TAM“ PREČISTACE ULJA PRIKLJUČNA ČREVA

PROIZVODI **-Trudbenik-** DOBOJ TEL. 16

OBVESTILA

PREDAVANJE

MODERNA GALERIJA obvešta, da bo v soboto, dne 12. maja, v Ljubljani predaval znani umetnostni kritik in književnik Sir Herbert Read iz Velike Britanije o temi: »Dvumestnost modernega kiparstva«. Predavanje bo v soboto, dne 12. maja 1961 v Moderni galeriji ob 17. uri. Spremljano bo z diapozitivi ter sponi prevajano v slovensko. Obiskovalci se posebej opozarjamo na to izredno zanimivo predavanje.

RAZNO

OBVESTILO

LASTNIKE in upravitelje motornih vozil in predstavnike motornih vozil v petek, dne 12. maja ob 7. do 12. ure v Ljubljani, Opekarska cesta 13, nameste sobote, 13. maja 1961.

GRADBENO PODJETJE

Obnova, izloca, obrnena na podlagi 41. člena tarifnega pravilnika vse delavce in uslužbenke, ki so bili v letu 1960 najmanj šest mesecev zaposleni pri podjetju ter niso samovoljno prekinili delnega razmerja, da v treh mesecih od obveščenja o obvestilu sporočijo svoj naslov zaradi izplačila osebnih dohodkov nad tarifno postavko. Po preteku tega roka se bodo neizplačani osebni dohodki prenesli v sklad podjetja.

ZA VES TRUD

in uspeh ob rojstvu najne hčerke se toplo zahvaljuje dr. Glonarjevi in dr. Hočvarju kakor tudi dr. Sereniji in dr. Penetkovi, nadalje vsem ostalim zdravnikom, otroškim negovalkam na stališčih II in ostalemu personalu.

UPRAVA ZA CESTE

Ljubljana - Litijska - Zagorje. Zidani most, da bo obveščen Litijska - Pasjica zaradi gradnje Zavarstva ceste od 15. maja 1961 do preklica zaprt za javni promet.

KONCERTNI

DRAMA LJUBLJANA

Petek, 12. maja ob 18.30: Finčgar: »Razvalina življenja«. Abonma »Popoldnevske« (Vstopnice so tudi v prodaji).

OPERA

Sobota, 13. maja ob 20: Držić-Rupel: »Boter Andraž«. Abonma D. (Vstopnice so tudi v prodaji).

GLASBENA SOLA

Ljubljana-Vič. Rudnik priredil v petek 12. maja ob 20. uri v Malih dvorani Slov. filharmonije javni nastop pod naslovom »Obiski pri slovenskih skladateljih«. Vljudo vabljeni.

KOMISIJA ZA SKLEPANJE IN ODPOVEDOVANJE DELOVNIH RAZMERIJ

»CHIKARNI« - met. kemični industriji CELJE

razpisuje delovni mesti:

VODJE oddelka za obratno osebnih dohodkov

srednjo šolo - po možnosti praksa na tem delovnem mestu

OBRAČUNOVALCA osebnih dohodkov

z nepopolno srednjo šolo - po možnosti praksa pri podobnih delih

Nastop službe takoj! Plača po Tarifnem pravilniku podjetja in po učinku. - Ponudbe pošljite

CINKARNI CELJE - kadrovsko-organizacijski sektor, v enem mesecu po objavi v časopisu.

3773

LETUVISČE

Bilo je tudi radostno. Od malih nog se ji je zdelo, da je treba telo skrivati, pa ne samo zaradi zila in greha, ki se skriva v njem, ampak tudi zato, ker mora obleka nujno pokrivati nekakšno skrivnostno, bistveno grdo mesa. Toda tega dne je Molly vsa presenečena spoznala, da je vsaj v oči enega človeka popolna; da ji ni treba ničesar prikrivati; da lahko vzbuja radost. Nezaslišano sproščen je čutila ob tem, da je lahko brez sramu legla preden na pesek in mu v sončni svetlobi ponudila vse darove. Potreba po tem, da bi se branila, je popolnoma izginila. Med njima je nastal skrivnostni stik, ki ga je vzbudila čista ljubezen.

Potem sta se pogovarjala, prvič v življenju resnično pogovarjala, to se pravi, prvič govorila o rečeh, ki so jima nekaj pomenile. On je pripovedoval Molly o Billu Norrisu in o tem, kako mu je bilo, ko se je zbudil sredi noči in zagledal prazno, pogrnjeno posteljo v prazni sobi. Pravil ji je v besede so se mu prebujale v pravi izpovedi, kakor da se mu je odprl nekakšen jezik in je izza njega privrele na dan dolgo potlačena resnica: kako so dečki čestiteli z Billa odedo, kako je moral Bill preživeti cel več let sredi nenehnih krutosti in zasmehovanja, kako je upravitelj vso zadevo potlačil, kako sami sam ni mogel povedati Billovi materi, kaj se je

MOSKI ZBOR »Slava Klavora« iz Maribora bo koncertiral nočjo ob 20.15 v Filharmoniji z večerom narodnih pesmi v prireditvi Franceta Mašola. Dirigent je Jože Gregor, solistka pa Mira Končičeva. Vstopnice v Filharmoniji.

PEVSKI ZBOR Koroskih Slovencev pod vodstvom Pavla Kerjaka in Zdravka Hartmana bo gostoval v nedeljo, 14. maja ob 20. uri v Filharmoniji z večerom koroskih narodnih pesmi. Vstopnice v Filharmoniji.

SIMFONIČNI ORKESTER italijanske radiodifuzije iz Milana bo koncertiral v torek, 16. maja ob 20. uri v Filharmoniji z deli italijanskih skladateljev (Della Piccola, Casella, Ghedini, Busoni). Dirigira Mario Rossi. Vstopnice od 500 dinarjev navzdol, za abonente vseh obdobjev majev popust.

KOMPAS obvešča

V NEDELJO

14. maja prirejamo enodnevne avtobusne izlete:

PO SLOVENSKI KOROSKI (Sempter-Velenje-Ravne-Kotlje), PREKO VRŠICA V DOLINO SOČE (Kranjska gora - Vršič Bovec - Tolmin) in v TRAKOŠČAN (Kumac - Trakoščan-Rogaska Slatina). Prijave sprejema poslovalnica v LJUBLJANI.

V PONEDELJEK

15. maja OTVORITEV NOVE EKSPRESNE AVTOBUSNE PROJEKTA LJUBLJANA-ZAGREB. PLITVICE in obratno. Avtobus bo vozil vsak delavnik z odhodom iz Ljubljane ob 6.30, iz Zagreba ob 9. uri, iz Karlova ob 10. uri in iz Slunja ob 11. uri.

Povratek iz Plitvice ob 17. uri. Za prevoz na tej progi veljajo vsi POUŠTI, ki se odobravajo v javnem cestnem prometu. Potnikom, ki že v predprodaji kupijo povratno vozovnico (velja samo za povratek isti dan) se ob nakupu odobri POSEBEN 10% TURISTIČNI POUŠTI.

Vozne karte za ekspresno avtobusno progo LJUBLJANA-PLITVICE lahko kupite ŽE V PREDPRODAJU V NASI POSLOVALNICI V LJUBLJANI!

SOLSTVO

RAZPIS

za sprejem dijakov v Tehniško srednjo usnarsko in galanterijsko šolo v Domžalah. Tehniška srednja usnarska šola v Domžalah bo sprejela v šolskem letu 1961-62 50 novih dijakov (di-jakinj) s srednjo tehniško usnarsko šolo in 25 dijakov (di-jakinj) v srednjo tehniško galanterijsko šolo. Pogoji: konfana osemetka ali vajenska šola za usnarsko ali nje sorodno stroko. Sprejemni izpit bo v obliki individualnega razgovora iz narodnega jezika in kemije, in sicer dne 19. in 20. junija 1961. Prošnji za vpis, ki jo je treba vložiti do 15. junija 1961 je treba priložiti še zadnje šolsko spričevalo, rojstni list, karakteristično zadnje šole, zdravniško spričevalo in kratke življenjske pismeni prijavljati je treba priložiti znamko za odgovor.

Uprava

MALI OGLASI

POSTENEGA najditelja aktivke

z vreckami, izgubljene včeraj ob 6.30 na Tržaški cesti, vrnite vrtarju tiskarne »Delo« proti nagradi. 6415-8

SPOSNO MIZARSTVO

»Menina Kamnik« proda kompletno godarsko motorno žago »Solo« z vsemi pripadajočimi deli. 6371-4

VSE AVTOMOBILE družbenega

sektorja kupuje in plača dobro: »Agencija Beograd« - Beograd. Dositejeva 21-III, telefon 22-202.

ZA STANOVANJE pomagati

podpisan v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Imam priporočila«.

NAJMITELJA rjave aktivke s

čevlji od Ljubljane do Radovljice, prosim, da sporočijo svoj naslov, Nagrada, Zupanc, Srednja vas 67 pri Bohinju.

MLADINSKO GLEDALIŠČE

razpisuje stalne gledališke garderobnike. Pogoj: šivilja. Mesecni prejem, da sporočijo svoje naslove, Nagrada, Zupanc, Srednja vas 67 pri Bohinju.

TRGOVSKA POMOČNICA, pred-

metnika sprejemati takoj! Čahun Maks. Trbovlje. I. Maj. R 543

VETERINARJA s fakultetno izo-

brazbo sprejemamo v službo. Ponudbe vložiti pri Veterinarji postaji Mozirje do 1. junija 1961. R 3912

KOMISIJA za sklepanje in odpo-

vedovanje delovnih razmerij pri trgovskem podjetju »Jelka«, Ribnica, razpisuje mesto računovodje podjetja. - Pogoj: srednja šola s petletno prakso v računovodstvu. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku osebnih dohodkov in po učinku. Ponudbe pošljite na trgovsko podjetje »Jelka«, Ribnica. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 3911-R

»EMONA«, mesna industrija Za-

log-Ljubljana, zaposli takoj ali po dogovoru administrativno znanje strojeplasti. Osebnih dohodkov po dogovoru. 3867-R

KOMBINAT prehranske industri-

je »Servo Mihalj« v Zrenjaninu razpisuje natačja za izpopolnitev delovnega mesta šefa predstavništva in potnika za Ljubljano. Pogoj: srednja izobrazba s 6-10 let komercialne prakse ali nižja strokovna izobrazba z najmanj 12 let komercialne prakse. Prednost imajo osebe, ki so delale v prehranski stroki in imajo lasten avtomobil, telefon in prostor za predstavništvo. Nastop službe takoj ali po dogovoru. - Natačja je razpisano do izpopolnitve delovnega mesta. Informacije zahtevajte pisмено ali po telefonu Zrenjanin 14-33, interno 203. 3913-R

MLADO KUHARICO iščem za go-

stnilno. Stanovanje in hrana za gotovljeno, plača po dogovoru. Kapitanović Gajo. Kaštel Stari, Dalmacija. R 5994

SOFERJA C kategorije sprejemam

takoj! Nudim sobo. Ponudbe pod »Vestien« - poštena. R 6445

MLADINSKO GLEDALIŠČE raz-

pisuje mesto stalne gledališke garderobnike. Pogoj: šivilja. Mesecni prejem, da sporočijo svoje naslove, Nagrada, Zupanc, Srednja vas 67 pri Bohinju.

TRGOVSKA POMOČNICA, pred-

metnika sprejemati takoj! Čahun Maks. Trbovlje. I. Maj. R 543

VETERINARJA s fakultetno izo-

brazbo sprejemamo v službo. Ponudbe vložiti pri Veterinarji postaji Mozirje do 1. junija 1961. R 3912

KOMISIJA za sklepanje in odpo-

vedovanje delovnih razmerij pri trgovskem podjetju »Jelka«, Ribnica, razpisuje mesto računovodje podjetja. - Pogoj: srednja šola s petletno prakso v računovodstvu. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku osebnih dohodkov in po učinku. Ponudbe pošljite na trgovsko podjetje »Jelka«, Ribnica. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 3911-R

»EMONA«, mesna industrija Za-

log-Ljubljana, zaposli takoj ali po dogovoru administrativno znanje strojeplasti. Osebnih dohodkov po dogovoru. 3867-R

KOMBINAT prehranske industri-

je »Servo Mihalj« v Zrenjaninu razpisuje natačja za izpopolnitev delovnega mesta šefa predstavništva in potnika za Ljubljano. Pogoj: srednja izobrazba s 6-10 let komercialne prakse ali nižja strokovna izobrazba z najmanj 12 let komercialne prakse. Prednost imajo osebe, ki so delale v prehranski stroki in imajo lasten avtomobil, telefon in prostor za predstavništvo. Nastop službe takoj ali po dogovoru. - Natačja je razpisano do izpopolnitve delovnega mesta. Informacije zahtevajte pisмено ali po telefonu Zrenjanin 14-33, interno 203. 3913-R

MLADO KUHARICO iščem za go-

stnilno. Stanovanje in hrana za gotovljeno, plača po dogovoru. Kapitanović Gajo. Kaštel Stari, Dalmacija. R 5994

SOFERJA C kategorije sprejemam

takoj! Nudim sobo. Ponudbe pod »Vestien« - poštena. R 6445

MLADINSKO GLEDALIŠČE raz-

pisuje mesto stalne gledališke garderobnike. Pogoj: šivilja. Mesecni prejem, da sporočijo svoje naslove, Nagrada, Zupanc, Srednja vas 67 pri Bohinju.

TRGOVSKA POMOČNICA, pred-

metnika sprejemati takoj! Čahun Maks. Trbovlje. I. Maj. R 543

VETERINARJA s fakultetno izo-

brazbo sprejemamo v službo. Ponudbe vložiti pri Veterinarji postaji Mozirje do 1. junija 1961. R 3912

KOMISIJA za sklepanje in odpo-

vedovanje delovnih razmerij pri trgovskem podjetju »Jelka«, Ribnica, razpisuje mesto računovodje podjetja. - Pogoj: srednja šola s petletno prakso v računovodstvu. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku osebnih dohodkov in po učinku. Ponudbe pošljite na trgovsko podjetje »Jelka«, Ribnica. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 3911-R

»EMONA«, mesna industrija Za-

log-Ljubljana, zaposli takoj ali po dogovoru administrativno znanje strojeplasti. Osebnih dohodkov po dogovoru. 3867-R

KOMBINAT prehranske industri-

je »Servo Mihalj« v Zrenjaninu razpisuje natačja za izpopolnitev delovnega mesta šefa predstavništva in potnika za Ljubljano. Pogoj: srednja izobrazba s 6-10 let komercialne prakse ali nižja strokovna izobrazba z najmanj 12 let komercialne prakse. Prednost imajo osebe, ki so delale v prehranski stroki in imajo lasten avtomobil, telefon in prostor za predstavništvo. Nastop službe takoj ali po dogovoru. - Natačja je razpisano do izpopolnitve delovnega mesta. Informacije zahtevajte pisмено ali po telefonu Zrenjanin 14-33, interno 203. 3913-R

MLADO KUHARICO iščem za go-

stnilno. Stanovanje in hrana za gotovljeno, plača po dogovoru. Kapitanović Gajo. Kaštel Stari, Dalmacija. R 5994

SOFERJA C kategorije sprejemam

takoj! Nudim sobo. Ponudbe pod »Vestien« - poštena. R 6445

MLADINSKO GLEDALIŠČE raz-

pisuje mesto stalne gledališke garderobnike. Pogoj: šivilja. Mesecni prejem, da sporočijo svoje naslove, Nagrada, Zupanc, Srednja vas 67 pri Bohinju.

TRGOVSKA POMOČNICA, pred-

metnika sprejemati takoj! Čahun Maks. Trbovlje. I. Maj. R 543

VETERINARJA s fakultetno izo-

brazbo sprejemamo v službo. Ponudbe vložiti pri Veterinarji postaji Mozirje do 1. junija 1961. R 3912

KOMISIJA za sklepanje in odpo-

vedovanje delovnih razmerij pri trgovskem podjetju »Jelka«, Ribnica, razpisuje mesto računovodje podjetja. - Pogoj: srednja šola s petletno prakso v računovodstvu. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku osebnih dohodkov in po učinku. Ponudbe pošljite na trgovsko podjetje »Jelka«, Ribnica. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 3911-R

»EMONA«, mesna industrija Za-

log-Ljubljana, zaposli takoj ali po dogovoru administrativno znanje strojeplasti. Osebnih dohodkov po dogovoru. 3867-R

KOMBINAT prehranske industri-

je »Servo Mihalj« v Zrenjaninu razpisuje natačja za izpopolnitev delovnega mesta šefa predstavništva in potnika za Ljubljano. Pogoj: srednja izobrazba s 6-10 let komercialne prakse ali nižja strokovna izobrazba z najmanj 12 let komercialne prakse. Prednost imajo osebe, ki so delale v prehranski stroki in imajo lasten avtomobil, telefon in prostor za predstavništvo. Nastop službe takoj ali po dogovoru. - Natačja je razpisano do izpopolnitve delovnega mesta. Informacije zahtevajte pisмено ali po telefonu Zrenjanin 14-33, interno 203. 3913-R

MLADO KUHARICO iščem za go-

stnilno. Stanovanje in hrana za gotovljeno, plača po dogovoru. Kapitanović Gajo. Kaštel Stari, Dalmacija. R 5994

SOFERJA C kategorije sprejemam

takoj! Nudim sobo. Ponudbe pod »Vestien« - poštena. R 6445

MLADINSKO GLEDALIŠČE raz-

pisuje mesto stalne gledališke garderobnike. Pogoj: šivilja. Mesecni prejem, da sporočijo svoje naslove, Nagrada, Zupanc, Srednja vas 67 pri Bohinju.

TRGOVSKA POMOČNICA, pred-

metnika sprejemati takoj! Čahun Maks. Trbovlje. I. Maj. R 543

VETERINARJA s fakultetno izo-

brazbo sprejemamo v službo. Ponudbe vložiti pri Veterinarji postaji Mozirje do 1. junija 1961. R 3912

KOMISIJA za sklepanje in odpo-

vedovanje delovnih razmerij pri trgovskem podjetju »Jelka«, Ribnica, razpisuje mesto računovodje podjetja. - Pogoj: srednja šola s petletno prakso v računovodstvu. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku osebnih dohodkov in po učinku. Ponudbe pošljite na trgovsko podjetje »Jelka«, Ribnica. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 3911-R

PRODAMO naslednja osnovna sredstva: 80-litrski rabljen »Alfa« kotel, 60-litrski hladilnik, star približno 20 let, še delno uporaben, »Autoklav« sterilizator »Sutjeska« Kolikor se v 5 dneh ne zgleda kupec iz socialističnega ali družbenega sektorja, ima pravico kupec iz privatnega sektorja. Veterinarska postaja Lasko. 3910-4

MODRO NSU Primo, 150 cm, 1952

prodam. Kne Franc, Dobrova 3, Cerklje, Gorenjsko. 3908-3

NSU Primo III, dobro ohranjeno

prodam. Capuder, Celje, Trubarjeva 58-2. 567-3

MOTOR DKW, 125 cm, 1952

prodam. Celje, Zadobrova 108. 546-3

TOVARNI avto TAM, 3 tone, -

brezhiben prodam. - Celje, Ostrožno 125. 545-3

STROJNI mojster z delovodsko

šolo želi spremeniti mesto zaposlitve. Ponudbe pod »Vestien« - praksa. 3860-2

ZLATO zapestnico, izgubljeno na

Cojzovi cesti, vrnite proti nagradi: Zirer, Krakovska 27. 6391-6

OSEBA, ki je zamenjala v cve-

ličarji v Copovi ulici sivo-modro ženski dežnik, nji za vrne pravico. 6392-3

ISČEM stanovanje, po možnosti

sobo z enim ležiščem. Plačam dobro. Ponudbe pod 23-21. 6391-6

UPRAVA in upravnemu odboru

Kartografske uprave se iskreno zahvaljuje za dodeljeno službo. Sterka in Peter Tudi. 6393

NUJNO iščem skromno sobo, -

Ponudbe pod »Ljubljana« ali okolice. 6104-6

LJUBLJANA - BEOGRAD, sobo

kuhinjo s pritličnim kabinom, najam za carsonjero ali podobno v Beogradu. Ponudbe pod »Tako«. 6417-6

ROGOVO moško kolo, izgubljeno

dobite pri Boc. Grušnovca na brežje 23. 6421-8

RAZPISI

PEKOVSKEGA pomočnika, pred-

metnika sprejemati takoj! Čahun Maks. Trbovlje. I. Maj. R 543

VETERINARJA s fakultetno izo-

brazbo sprejemamo v službo. Ponudbe vložiti pri Veterinarji postaji Mozirje do 1. junija 1961. R 3912

KOMISIJA za sklepanje in odpo-

vedovanje delovnih razmerij pri trgovskem podjetju »Jelka«, Ribnica, razpisuje mesto računovodje podjetja. - Pogoj: srednja šola s petletno prakso v računovodstvu. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku osebnih dohodkov in po učinku. Ponudbe pošljite na trgovsko podjetje »Jelka«, Ribnica. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 3911-R

»EMONA«, mesna industrija Za-

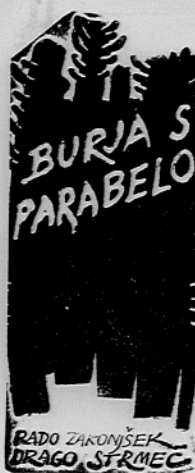
log-Ljubljana, zaposli takoj ali po dogovoru administrativno znanje strojeplasti. Osebnih dohodkov po dogovoru. 3867-R

KOMBINAT prehranske industri-

je »Servo Mihalj« v Zrenjaninu razpisuje natačja za izpopolnitev delovnega mesta šefa predstavništva in potnika za Ljubljano. Pogoj: srednja izobrazba s 6-10 let komercialne prakse ali nižja strokovna izobrazba z najmanj 12 let komercialne prakse. Prednost imajo osebe, ki so delale v prehranski stroki in imajo lasten avtomobil, telefon in prostor za predstavništvo. Nastop službe takoj ali po dogovoru. - Natačja je razpisano do izpopolnitve delovnega mesta. Informacije zahtevajte pisмено ali po telefonu Zrenjanin 14-33, interno 203. 3913-R

MLADO KUHARICO iščem za go-

stnilno. Stanovanje in hrana za gotovljeno, plača po dogovoru. Kapitanović Gajo. Kaštel Stari, Dalmacija. R 5994

Pariški sedež UNESCO premajhen

UNESCO, Mednarodna organizacija ZN za znanost, proststvo in kulturo je sklenila sedati za svoj pariški sedež dodatno poslopje, ker je sedanje premajhno. Ko so ga zgradili pred štirimi leti, je štela organizacija 67, zdaj pa ima že sto članic. Gradbeni stroški bodo znašali pet in pol milijona dolarjev.

8000 mirovnih pogodb

Ameriški inštitut za statistiko ugotavlja v najnovejšem biltenu, da je svet od leta 1460 pred našim štetjem doslej živel samo 300 let v popolnem miru. V 3420 letih je bilo sklenjenih okoli 8000 mirovnih pogodb in sporazumov.

20 let naše ljudske revolucije

PETEK, 12. MAJA:

NAPAD NA STARI TRG

II. bataljon Notranjega odreda je 12. maja 1942 skupaj s četo Belokranjskega bataljona napadel Stari trg na Kolpi. Pri napadu je bilo ubitih 90 fašistov, 30 pa jih je zgorelo v hišah.

DEMONSTRACIJE LJUBLJANSKIH ŽENA

Na današnji dan leta 1943 je bila v Ljubljani na Kongresnem trgu pred štabom XI. italijanskega armadnega zbora že peta množična demonstracija žena za izpustitev internirancev, ki jo je organiziral in vodil Okrožni komite KPS za Ljubljano. Po množičnosti in borbenosti je preselila vse dotedanje demonstracije. Podobna demonstracija je bila tudi pred sedežem komisarja Graziolija. Ker žensko odposlanstvo tudi pri Grazioliju ni ničesar opravilo, med tem časom pa so množico žensk začeli obkoljevati policaji in vojak, je nastal pravi boj med goloroki in ženami in fašisti.

10.000 UJETNIKOV

XI. divizija I. armade je tega dne 1945 pri zasledovanju razbitih sovražniških enot prodrla v Celje, kjer so bile sovražne enote prisiljene k predaji. Ob tej priložnosti so ujeli 10.000 sovražniških vojakov.

RESNICA — NAŠE OROŽJE

Z II. kongresa novinarjev Jugoslavije, ki se je začel 12. maja 1951 v Mariboru, so novinarji poslali pozdravno brzojavko maršalu Titu, v kateri je med drugim reklo: »Razvijati bomo socialistični patriotizem — pripravljenost vsakega našega človeka za obrambo naših meja, neustrašnost pred vsako grožnjo in globoko vero v razcvet naše domovine in v zmago socializma v njej.« Na kongresu je bilo poudarjeno, da se v veliki meri prav po zaslugi našega tiska zanima danes za Jugoslavijo ves svet, in to ne le vodilni državni, temveč tudi najširše ljudske množice. Naš tisk je pomagal, da je naša stvarnost postala jasna vsemu svetu in da je naš boj za neodvisnost hkrati tudi boj za svetovni mir.

V SLUŽBI LJUDSTVA IN SOCIALIZMA

Na slavnostni akademiji v počastitev 15. obletnice ustanovitve naše varnostne službe, ki je bila na današnji dan 1959, je govoril državni sekretar Stefanovič.

Presežki kaviara v Iranu?

Iranska ribja predelovalna industrija zagotavlja šest odstotkov svetovne potrošnje kaviara (jesetrovih iker), razen tega pa ji ostane približno tisoč ton te delikatese letno. Zakaj? Izvoz je premajhen, domače prebivalstvo pa ne kaže posebnega navdušenja za jesetre kot hrano. Na prošnjo iranskega ministrstva za prehrano je Mednarodna organizacija ZN za prehrano in kmetijstvo (FAO) poslala v Iran svojega strokovnjaka dr. Kreutzerja, ki je predlagal med dru-

gim graditev sodobnih konservirnih in hladilnih naprav. Težave pa so tudi pri proizvodnji kaviara, ki ga ne smejo niti pasterizirati niti izpostaviti zelo nizki temperaturi, če nečajo, da bi izgubili značilni okus. Med konservativnimi sredstvi sta dopustni le dve, in sicer borova kislina, ki zdravstveno ni povsem neškodljiva in so jo v nekaterih deželah že prepovedali, ter sol, ki le še stopnjuje že tako slan okus kaviara. Strokovnjaki za prehrano vneto iščejo nova konservirna sredstva. Med pomembne postopke pri predelavi kaviara sodi sortiranje, pri katerem je potrebna prav takšna vrednost kot

na primer pri mešanju tobaka raznih sort ali pri polnitvi steklenic z vinom določene letine in sorte. V takih štiridesetih iranskih ribiških pristaniščih ob Kaspijskem morju morajo pobirati ike iz jesetrov najkasneje pol ure po pristanku barke. Posode takoj prepeljejo v eno izmed dveh velikih kaviarskih central, kjer doze odpro strokovnjaki s prefinjenim okusom. Ti ljudje z dolgotrajno prakso že po okusu iker ugotovijo, v katerem delu kaspijskih obal ali v katerem slanim jezeru so ribiči naložili tiste ribe. Kakovost določajo po barvi in velikosti: ike prve kvalitete so debele in sitovzeleno, druge pa drobne in temnsive ali črne.

Ta nevarnost grozi zlasti Pakistanu, kjer je 93 milijonov prebivalcev odvisnih predvsem od vode, ki jo odvajajo namakalni prekop iz Inda in Gangesa, dveh izmed največjih rek na svetu. Po ugotovitvah strokovnjakov ogroža tako imenovana salinizacija samo v porečju Inda 25 milijonov juter obdelovalne zemlje; zaradi slanosti izgubi jo vsako leto skoraj 100.000 juter obdelovalnih površin.

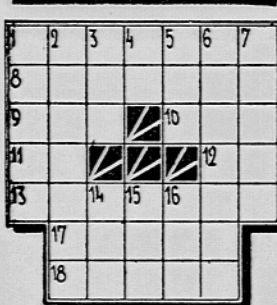
DVE NOVI DOMNEVI O RAZMERAH NA ZEMELJSKEM SATELITU

Od trenutka, ko je človek naravnal preprost daljnogled na Mesec ter odkril velika »morja« in gorske verige med njimi, pa vse do naših dni, ko imamo velike teleskope in

tudi že posnetke skrivne strani naravnega satelita, se ni polegla pravcata poplava mnenj in ugibanj o sestavi površine Meseca. V nečem se strinjajo vsi astronomi: razmere na Mesecu so strašne, saj ni zraka ne vode; razen tega pa se površina silno ogreje, kadar sije Sonce nanjo.

Ce pa bodo raziskave potrdile domnevo, ki jo je izrekel britanski zvezdoslovec Thomas Gold, se bodo morale delno spremeniti naše predstave o Mesecu in o razmerah na njem. Gold namreč trdi, da je na Mesecu — voda. Po njegovem mnenju je to toliko, da bodo prvi vesoljski potniki, ki bodo tam pristali, lahko rešili problem pitne vode in tudi zagotovili »lokalno proizvodnjo« zraka za dihanje.

Gold je zasnoval svojo teorijo na zemeljskem pojavu: razne silicijske skale (to so ugotovili tudi pri meteoritih) vsebujejo molekule vode. Če je notranost Meseca res tako vroča, kakor sodijo mnogi astronomi, se ta voda počasi spreminja v paro in sili proti površini, vendar jo pri tem prodiranju zadržujejo tanke plasti hladnega skalovja. Tam se para spreminja v vodo in celo v led. Ker se proces ponavlja že milijone let, je po Goldovem mnenju pod vrhno plastjo, ki je nastala zaradi davnih ognjeniških izbruhov, pa tudi zaradi nabiranja kozmičnega prahu, vsaj dve sto metrov debela plast ledu, pod

VODORAVNO: 1. torba za listine, 2. francoski slikar, ki je razočaran zapustil Evropo in se naselil na Tahiti (Paul), 9. ime ameriške filmske igralke Blyth, 10. tekočina v srcu in žilah, 11. kratka ameriške zvezne države Virginije, 12. šah podobna japonska igra, 13. radioaktivni element (znak At), 17. poldrugi kamen rume barve, 18. najmanjši delni materije.

NAVPIČNO: 1. južna rastlina iz družine narcis, 2. družabna igra s kartami, 3. velika morska riba, 4. začetnici slovenskega slovničarja iz 18. stoletja, 5. ime srbskega prepoveditelja Karadžića, 6. srednjeazijski narod v SZ, 7. negativno nabit delec atoma, 14. novosadski šahovski mojster, 15. ognjenik na Filipinih, 16. mariborska tovarna avtomobilov.

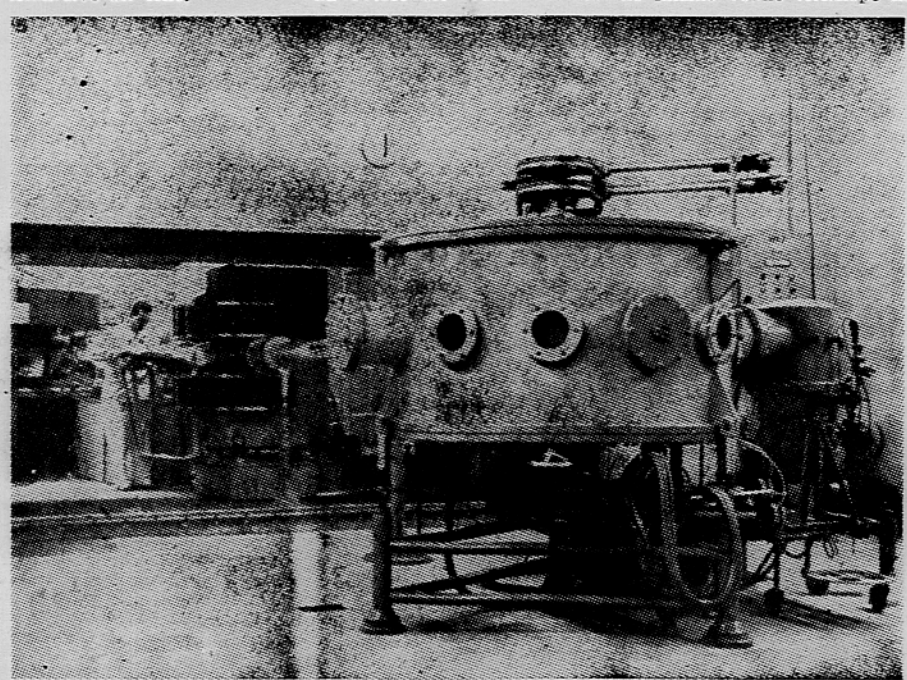
REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE
VODORAVNO: 1. ostriga, 2. basen, 3. dinast, 10. Bi, 11. te, 12. šah, 16. storija, 18. kilovat.

Švedska letala pod elektronskim nadzorstvom

Spričo naraščajočega števila letalskih nesreč med vzletanjem in pristajanjem so sklenile švedske oblasti zaupati nadzorstvo nad letalskim prometom elektronskim strojem avtomatom, ker so ugotovile, da človeški organizem prepočasno reagira na določene pojave v zvezi z izredno hitrimi letali. Elektronski možgani na večjih letališčih bodo urejali vse podatke o položaju v zraku ter v nekaj sekundah sporočali potrebne položaje.

Televizijska oddaja z Meseca

Po napovedih dr. Porterja bodo Američani poslali na Mesec raketo z instrumenti, ki bodo delovali tri mesece in bodo pošiljali na Zemljo podatke o strukturi in izvoru našega naravnega satelita. Preden bi ti instrumenti pristali na Mesecu, bi televizijska kamera pošiljala na Zemljo slike, ki bi jih lahko opazovali na televizijskih zaslonih. Dneva tega zanimivega poskusa Porter ni napovedal.

V Režu, vasi ob Vitavi blizu Prage, proučujejo v atomskem centru možnosti za graditev jedrskih električnih central in za uporabo radioaktivnih izotopov v raznih panogah. Posnetek kaže dvorano s ciklotronom. V ospredju je celica; v njej delajo predvsem fizikalne poskuse z delci, ki jim daje v ciklotronu pospešek.

Mikala ga je četa Smelega. Delovala je na primorski strani in se spuščala vse do morja, ki ga Delfin z ničemer ni mogel nadomestiti. Od tukaj ni mogel čuti njegovega duha, niti videti njegovih razpenjenih valov, po katerih je drsel njegov čoln. Kapelo je sovražil bolj kakor ofenzive in Italijane. V njeni belini ni videl nikakršnih lepote. Se zelena ga ni več ganila. Vso bi jo dal za kapljo morja, za en sam pogled na brezkončno gladino. Sanjal je o njem podnevi in ponoči. Njegove lepote ni nikoli tako občutil, dokler je živel ob njem.

To noč pa, ko se je igral z ropotanjem svojega mitraljeza, je pozabil na vse. Samo kdor bi poznal Delfinovo dušo, bi lahko ocenil, koliko samoodpovedi pa tudi priznanja komandirju vsebuje ta njegova odločitev.

— Jastreb, samo zaradi te tvoje prireditve. Ostanem in konec.

— Parba, pazj na strelivo.

— Zato tudi tolečem tako, ker pazim. Se nekaj redenikov, pa pojdemo lahko ponjo. Nasprotni greben je ponovno oživel, a s precej slabšim ognjem. Dva mitraljeza in pet najst pušk je zasulo Jastrebove položaje. Barba je prvi dvignil cev svojega mitraljeza in užgal po njih. Za njegovo so se dvignile tudi druge cevi.

V globlji je mirovalo. Iskre razgorelega lesa so migotale s svojimi majhnimi žarometi in povzročale v dolini trepetajočo, že rdečkasto svetlobo. Celu v boju na življenje in smrt ne bi od zmagovalca mogla kaj več pričakovati. In vendar se niti za Jastreba niti za borbo s tem ni mogla končati. Če bi jo končali s tem, bi to pomenilo pripravljati svoj lasten poraz.

— Prva in druga desetina z najmočnejšim ognjem zasuti grebeni! Tretja z menoj po orožje in strelivo! Delfin, ti utišaj mitraljez na levi strani. Ne smeni cevi z njega. Pritisni!

Delfinov mitraljez pa je obstal prav v trenutku, ko se je Jastreb pripravil na pohod.

— Barba, zakaj si obstal. Zdej nikar ne štedi, vse ti bom povrnil. — Komandir ga je prijel za rame, da bi ga vzpodbudil. — Barba, kaj ti je? Zakaj si obstal? Zamenjaj cev, morda se ti je ogrela.

Delfin in orožje pa sta mirovala. Njegova glava je visela čez kopito in se s čelom dotikala snega. Jastreb jo je objel z obema rokama in dvignil. Bila je težka kakor svinec. Nagnil jo je k sebi in si jo priložil na prsi, ne da bi mogel verjeti, da je mrtva. Obračal jo je in ogledoval. Desno oko je bilo odprto, levo pa priprto kakor maloprej, ko je še žgal po sovražnikih.

— Barba, Barba — ga je klical Jastreb in ga stresal. — Ah, le zakaj ga nisem poslal iz

čete. — Tipal je po obrazu, da bi našel smrtonosno rano. Ničesar ni mogel odkriti, razen nekaj kapljic tople krvi na tilniku.

Medtem ko se je Jastreb spuščal v globljo, je Barbin mitraljez drhtel v rokah njegovega naslednika. Nad glavo desetine se je križal ognjeni dvoboj, kakor da bi ga nič ne privlačilo k pogorišču. Desetina je hitro pobirala in zlagala strelivo in orožje.

Jastreb je bil omočilen zaradi duha po topli krvi teh nekaj sto trupel. Zdrnil se je nad grozotnim prizorom, ki ga je pripravila njegova četa. V prvih trenutkih je bil kakor izgubljen. Tako številne smrti se ni nikoli videl. Čim dlje je opazoval to krvavo sliko okrog svojih nog, tem bolj jo je izločeval iz bojne igre in jo prenašal v druge čase, v katerih se merijo grehi z drugimi merili. Da bi nekoč odločil občutke, ki so ga mučili, se je spomnil »rivanja korinen«, streljanja, obešanja in požigov ter vseh strahot, čeprav se mu ni popolnoma posrečilo.

Med mrtvimi je opazil nekaj nepoškodovanih vojakov, ki so simulirali smrt. S svojim obnašanjem so jo še bolj karikirali in iznakažili ter mu jo pokazali še gršo, kakor je bila tista, ki je ležala okrog njih. Simulanti so z odprtimi usti, izbuljenimi očmi, okrvavljenimi obrazi s krvjo svojih tovaršev, s čudnim položajem teles in udov davili videz popolnih mrtvecev, kakor so bili resnični okrog njih. Jastreb se je nagnil k enemu, ki je ležal na boku čez dva druga mrtva, ga obrnil na hrbet in mu odvzel puško in torbico z naboji. Nekaj sekund je strel v njegove zaprte veke. Veke so rahlo drgetale. Potem ga je prijel za brado in mu jo je malce dvignil, da bi videl, kakšno srajo ima. Vesel je bil, ker je videl, da nosi navadno, ne pa črno.

— Tokrat naj ti bo, — mu je zašepetal Jastreb v uho v slabem italijanskem jeziku. — Tokrat ti podarim življenje.

Vojak se je še naprej delal mrtvega. Medtem ko je imel opravka z vojakom, sta za njegovim hrbtom odjeknila dva revolverska strela. Eden izmed borcev se mu je zrušil k nogam od strela ranjenega oficirja, ki si je potem poglaval kroglo še sebi v senice.

Desetina se je trikrat spustila in se vračala, odnašajoč orožje in strelivo, z ognjenim zastorom nad glavo. Tretjič pa jo je že pod vrhom zajel rafal nekega na novo oživljenega mitraljeza z desne strani. Pet borcev je pokleknilo in se poskušalo privleči do svojih tovaršev, ki so se obračali cevi in iskali novo gnezdo. Neizprosnji mitraljez pa jih je tiščal k tlom še z močnejšim ognjem in jim ni dovolil, da bi dvignili glave.

Četa se je umikala proti višjim položajem. Za seboj je pustila v jami, prekriti s snegom sedem borcev, z upanjem, da jim bo po ofenzivi lahko izkazala zadnjo čast.

Viharji in voda na mesecu?

TT bero
stotisoči
rednih bralcev

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
SLOVENIJE

DELO

DELO IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO
ZDRAVITVI LJUDSKE PRAVICE, KI JO JE
5. OKTOBRA 1934 USTANOVILO KOMU-
NISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN SLO-
VENSKEGA POROČEVALCA, KIGA JE
LETA 1941 USTANOVILO OSVOBODIL-
NA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

Glavni urednik Janez Vipotnik Odgovorni urednik Ivan Sinkovec

LJUBLJANA, petek, dne 12. maja 1961 - Leto III., šte. 128

OBISK ALEKSANDRA RANKOVIČA V GRČIJI KONČAN

Pomembna vloga manjših držav

Podpredsednik ZIS se je po vrnitvi ustavil v Skopju in Prištini - Slovo v Solunu - Slovesnost na jugoslovanskem vojaškem pokopališču v Solunu

DJEVDJELIJA, 11. maja (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksandar Ranković s soprogo je danes ob 10.20 potoval skozi Djevdjelijo na poti v Beograd. Med kratkim postankom v Djevdjeliji je Aleksandar Ranković izjavil novinarjem, da je bil njegov obisk v Grčiji koristen in da je s predstavniki grške vlade razpravljali o nekaterih vprašanih mednarodnih odnosov kot tudi o vprašanih s področja odnosov med obema državama.

Aleksandar Ranković je izrazil upanje, da se bo jugoslovansko-grško sodelovanje razširilo in nadalje razvijalo na podlagi sedanjih pogodb in izkazov.

Poudaril je, da so na razgovorih v Atenah ugotovili pomembno vlogo, ki jo igrajo manjše države, enako kot velike, v ohranitvi miru, ublaže-

Aleksandar Grličkov in drugi funkcionarji.

Na poti iz Grčije v Beograd se je Aleksandar Ranković ustavil v Skopju, nato pa v Prištini. Z njim so v Prištino prispeli predsednik Narodnega saborja Makedonije Lazar Koliševski, podpredsednik sobranja Vidoje Smilevski in jugoslovanski veleposlanik v Atenah Mita Miljković.

V družbi voditeljev kosovsko-metohijske oblasti si je podpredsednik Ranković ogledal njeno glavno mesto, kjer se je zadnjikrat mudil leta 1953. Po večerji, ki mu jo je priredil predsednik oblasti ljudskega odbora Dušan Mušaga, je podpredsednik Ranković s člani delegacije nadaljeval pot proti Beogradu.

Aleksandar Ranković je odpoval v Beograd danes dopoldne iz Soluna. Pred odhodom je pregledal častno enoto grške vojske, potem pa je godba zaigrala jugoslovansko in grško himno. Od podpredsednika ZIS Rankovića in članov jugoslovanske delegacije so se poslovili minister za severno Grčijo Teofilis in drugi ugledni predstavniki Soluna.

Preden je odpoval v Jugoslavijo, je Aleksandar Ranković davi položil venec na jugoslovansko vojaško pokopališče na Zejtinliku in na spomenik padlim grškim vojakom. Slovesnosti so prisostvovali člani jugoslovanske delegacije ter veleposlanik v Atenah Mita Miljković in generalni konzul v Solunu Zivan Stojanović.

Ob prihodu na Zejtinlik je Aleksandra Rankovića pozdravila tudi košarkarska ekipa "Partizana", ki zdi gostuje v Solunu.

Jubilejno leto narodov Jugoslavije

S tiskovne konference člana zveznega koordinacijskega telesa za proslavo 20-letnice revolucije Draže Markovića

Letošnje leto je za narode Jugoslavije jubilejno, ker bo minilo dvajset let od zlozama stare Jugoslavije, dvajset let od sklepa Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije o oboroženi borbi in o začetku vstaje, dvajset let od ustanovitve Jugoslovanske ljudske armade, dvajset let od ustanovitve prvih organov ljudske oblasti - narodnoosvobodilnih odborov.

Proslava je splošnega jugoslovanskega značaja. V njej sodelujejo Zveza komunistov, Socialistična zveza, Zveza borcev, sindikati, Ljudska mladina, Jugoslovanska ljudska armada, kulturne in športne organizacije. Glavna proslava bo 3. in 4. julija v Titovem Užicu.

O značaju, cilju in programu proslave je govoril večeraj na tiskovni konferenci za tuje

ski Požegi organizirajo veliko proslavo.

Ljudstvo Bosanske krajine se bo zbralo 27. julija v Banji Luki, kjer bodo odkrili spomenik padlim borcem Krajine. Istega dne bodo proslave tudi v Drvaru, Mostarju in Sarajevu.

Glavna proslava Slovenije bo 21. julija v Ljubljani. Dne 22. julija se bodo prebivalci okrajev Maribor, Celje in Murska Sobota zbrali v Ribnici na Pohorju. Prav tako bo tega dne velika proslava v Žužemberku na Dolenjskem. Dne 8. oktobra bodo v Sošanju prebivalci tega mesta proslavili dvajsetletnico osvoboditve.

Proslave večjega pomena pripravljajo tudi v Makedoniji. V Prilepu in Kumanovem bosta proslavi 11. oktobra.

Dvajsetletnico vstaje bo ljudstvo Črne gore proslavilo s velikim mitingom, ki bo 13. julija v Titogradu. Dne 1. decembra, ob obletnici poveljske bitke, bodo odkrili v Pivljah spomenik padlim borcem. Razen tega je predvidena cela vrsta manifestacij in proslav krajevnega značaja.

VELIKA PROSLAVA V TITOVEM UŽICU

Ker proslavljamo letos ob dvajsetletnici vstaje hkrati tudi dvajsetletnico nastanka in ustanovitve Jugoslovanske ljudske armade, bomo 22. decembra proslavili posebno svečano. Ta proslava bo presegala okvire proslave v vojski. V njej bodo sodelovali: Socialistična zveza, Zveza borcev in rezervnih oficirjev, Ljudska mladina in druge organizacije.

Glavna proslava se bo začela 4. julija na dan borca v Titovem Užicu v navzočnosti prebivalcev širše okolice, delegatov Zveze borcev iz vseh okrajev Jugoslavije in delegacij velikih delovnih kolektivov iz vse države. Na spominskem trgu, ki ga grade v Titovem Užicu in ki se bo bržčas imenoval "Partizanski trg", bodo 3. julija dopoldne odkrili spomenik maršalu Titu, ki ga je izdelal kipar Fran Kršinić. Isti dan dopoldne bodo odprli muzej vstaje (glavni predmeti so posvečeni letu 1941 in narodnoosvobodilni borbi v tem obdobju). Zvečer bo svečana akademija z umetniškimi programom.

Dne 4. julija bo v Titovem Užicu velik miting. Te glavne manifestacije se bo udeležilo tudi mnogo delegacij naših in mednarodnih organizacij borcev, ki bodo povabljeni in zmed katerih se bodo mnoge udeležile kongresa Zveze borcev Jugoslavije tik pred proslavo. Povabljeni bodo tudi predstavniki dežel, ki so imele pri Vrhovnem štabu svoje vojne misije.

PROSLAVE V REPUBLIKAH

Drugi pomembnejši datumi v okviru proslave so dnevi vstaje posameznih narodov Jugoslavije. Razen tega predvidevajo načrti republiških odborov za proslavo tudi večje manifestacije v zvezi z datumi, ki so širšega pomena za razvoj narodnoosvobodilne borbe v posameznih republikah.

Jubilejno leto bomo proslavili tudi z izdajo nad 150 raznih del, ki bodo obravnavala razvoj narodnoosvobodilnega gibanja na posameznih področjih.

Razen tega smajajo 20 do 30 dokumentarnih filmov na teme iz narodnoosvobodilne borbe.

B. Lazarevič

SAHOVSKI DVOBOJ Z ZSSR

Drugo kolo 3:2 (5)

Beograd, 11. maja (Tanjug). V II. kolu dvoboja šahovskih reprezentanc Jugoslavije in ZSSR je bil izid partij naslednji: Matanović-Petrosjan prekinjeno, v remi poziciji; Cirić-Keres prekinjeno v ugodnejšem položaju za Cirića; Trifunović-Korčoj remi; Geljer-Udovčić prekinjeno v negotovem položaju; Averbah-Matulović 0:1, Stein-Bertok remi; Nedeljkovića-Volpert prekinjeno v ugodnejšem položaju za prvo; Zatulovskaja-Lazarevič 1:0, Parma-Pavlenko prekinjeno s kmetom več za Parmo, Smit-Kovačević 0:1.

VREME

Napoved za petek: Sprva pretežno jasno, v popoldanskem času povečana oblačnost in nagnetje h kratkotrajnim ploham. Zjutraj v izpostavljenih krajih nevarnost snega. Temperature ponoči med -1 in 4, v Primorju 10, dan do 20 stopinj C.

Štafeta mladosti v Titogradu

Titograd, 11. maja (Tanjug). Na poti iz Črnogorskega Primorja je štafeta mladosti danes dopoldne prispela v Titograd, kjer jo je na Trgu Ivana Milutinovića sprejelo in navdušeno pozdravilo več tisoč prebivalcev. Na svečani tribuni so bili ob sprejemu predsednik Ljudske skupščine Črne gore Blažo Jovanović, predsednik glavnega odbora SZDL Črne gore Andrija Mušaga, organizacijski sekretar CK ZK Črne gore Milan Vukasović in drugi.

V govoru na mitingu je predsedniku Titu želel srečen rojstni dan in še dolgo življenje član republiškega izvršnega sveta Aleksander Radevič. Prebivalci Titograda ter vojaši in oficirji garnizije JLA so poslali z mitinga predsedniku Titu pozdravno pismo. Potem so mladinci odnesli štafeto proti Danilovgradu. Na poti po Črni gori bo štafeta prehodila kakih 760 km, 14. maja pa jo bodo na Čakoru prevzeli fantje in dekleta s Kosova in Metohije.

Štafeta Brodarske zveze

Ljubljana, 11. maja (Tanjug). Danes ob desetih dopoldne je krenila ob Savi Dolinki iz Mojstrane štafeta Brodarske zveze Jugoslavije. Na dolgo pot do Beograda so prvi krenili član kajakaško-brodarskega društva "Kranjc" iz Mojstrane, ki bodo danes prispeli do Kranja. Jutri prevzamejo štafeto član Brodarskega društva Kranj in jo poneso do Tacna, kjer jo bodo prevzeli člani ljubljanskega Brodarskega društva. Štafeta bo nadaljevala pot prek Litije in Zidanega mosta proti Zagrebu.

Pred začetkom ženevske konference o Laosu: zunanja ministra ZSSR in LR Kitajske Gromiko in Čen Ji ob prihodu na ženevsko letališče. (Telefoto)

Brzjavki Karamanlisu in Kanelopulosu

Solun, 11. maja (Tanjug). Ob odhodu iz Grčije je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksandar Ranković poslal ministrskemu predsedniku Karamanlisu tole brzjavko:

"Ko odhajam iz vaše lepe dežele, bi se Vam rad še enkrat zahvalil, da sem imel pri ložnost obiskati prijateljsko Grčijo.

Iz Grčije odhajamo polni čudovitih vtisov, ki smo jih dobili med našim obiskom, prav tako pa tudi s prepričanjem, da so srečanja, ki smo jih imeli z uglednimi predstavniki grške vlade, kateri predsedujete, in z Vami osebno nov pozitiven prispevek k nadaljnjemu razvoju jugoslovansko-grških odnosov."

Podpredsednik Ranković je poslal brzjavko tudi podpredsedniku grške vlade Panajotisu Kanelopulosu. Brzjavka se glasi:

"Ob odhodu iz Vaše lepe dežele bi se rad grški vladi in ljudstvu, Vam osebno in gospe Kanelopulos še enkrat zahvalil v imenu svoje soproge, svojih sodelavcev in v svojem imenu za topel in prijateljski sprejem, ki smo ga bili deležni med našim obiskom v prijateljski Grčiji. Trdno sem prepričan, da bo odkrita izmenjava mnenj z Vami in Vašimi sodelavci prispevala k nadaljnjemu razvoju in okrepljeni sodelovanju med našima državama.

Prosimo Vas, gospod predsednik, da tolmáčite čustva prijateljstva in naše najbolje želje za srečno prihodnost grškega ljudstva."

LJUBLJANA, 11. maja - Člani konzularnega zbora iz Zagreba in Ljubljane so danes priredili kosilo za predstavnike LRS. Kosila so se udeležili: predsednik IS LS LRS Boris Kraigher, podpredsednik LS LRS dr. Heli Modić, podpredsednik IS LS LRS dr. Joža Vilfan, sekretar LS dr. Miha Potočnik, sekretar IS Peter Zorko in predsednik Mestnega sveta Marjan Jenko.

MEDNARODNA KONFERENCA KMETIJSKIH PROIZVAJALCEV V DUBROVNIKU

Nerazvite dežele potrebujejo pomoč

Izvajanja sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Slavka Komarja

DUBROVNIK, 11. maja (Tanjug). Velik del človeštva še vedno strada in svet je glede prehrane v položaju, ki se ni odmaknil od istega v letu 1946 - je bilo ugotovljeno na prvi seji mednarodne konference kmetijskih proizvajalcev (FIPA), ki se je začela nocoj v kongresni dvorani sindikatov v Dubrovniku.

Med 14-dnevnim zasедanjem bo konferenca obravnavala pota in načine, kako bi najbolje izkoristili presežke kmetijskih pridelkov visoko razvitih dežel in z njimi pomagali narodom, katerih dežele se še razvijajo.

Udeležence konference, ki ji prisostvuje nad 150 delegatov iz 30 evropskih in izvenevropskih držav ter opazovalci FAO, ILO, OEEC in drugih mednarodnih organizacij, je pozdravil predsednik Glavne zveze kmetijskih zadrug Jugoslavije Paško Romac, nato pa v imenu Zveznega izvršnega sveta sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Slavko Komar. Slednji je naglasil pozitivno vlogo FIPA, ki združuje v članstvu čedalje več dežel in s tem prispeva k mednarodnemu sodelovanju in izmenjavi izkušenj v izboljšanju kmetijstva. Jugoslovanska vlada, je poudaril dr. Komar, je na raznih mednarodnih konferencah zastopala gledišče, da je po-

moč deželah, ki so šele v začetni fazi industrijskega razvoja, s strani industrijsko razvitih držav eno glavnih vprašanj sedanjih odnosov v svetu. Pohvalil je napore FIPA za dajanje pomoči nerazvitim deželah, da bi tudi one lahko krenile na pot sodobne kmetijske proizvodnje in kakovitnejšega

priredovanja kmetijskih proizvodov v svrhu boljše oskrbovanja potrošnikov. Dr. Komar je izrazil upanje, da bo tudi v bodočem sodelovanju FIPA s FAO in drugimi mednarodnimi organizacijami čedalje bolj prišlo do izraza prepričanje o potrebi mirnega sodelovanja med narodi in državami na področju izboljšanja položaja kmetijskih proizvajalcev in boljše oskrbovanja potrošnikov s kmetijskimi proizvodi.

Dr. Komar je udeležencem

Kongres za umetna gnojila

OPATIJA, 11. maja (Tanjug). - Uporaba jedrske energije v kmetijstvu je bila poglavna tema na današnjem zasédanju IV. svetovnega kongresa za umetna gnojila v Opatiji.

Glavni referat holandskega profesorja dr. Schuffelena o uporabi radioaktivnih izotopov za povečanje rodovitnosti zemlje je vzbudil veliko zanimanje udeležencev.

S področja uporabe jedrske energije v kmetijstvu so prebrali na kongresu 12 nacionalnih referatov. Pozornost so vzbudili referati jugoslovanskih strokovnjakov dr. Popovića, Milosavljevića, dr. Sarića in njihovih sodelavcev, ki so govorili o naših uspehih, zlasti odkar je bil pred dvema letoma v Beogradu ustanovljen poseben inštitut za uporabo jedrske energije v kmetijstvu.

Na današnjem zasédanju je zahodnonemški profesor dr.

Oglejte si razstavo ob 20-letnici "Slovenskega poročevalca" v prostorih Jankopicevega paviljona v Ljubljani. Odprta bo od 10. do 18. ure do 17. maja.

IZŠEL JE ZBORNIK »DRUŽBENA VLOGA ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE«

V njem je med drugim objavljen izbor člankov in govorov Josipa Broza Tita, Edvarda Kardelja in Aleksandra Rankovića

Beograd, 11. maja (Tanjug). V Beogradu je izšel zbornik "Družbena vloga Zveze komunistov Jugoslavije", v katerem je objavljen izbor člankov in govorov Josipa Broza Tita, Edvarda Kardelja in Aleksandra Rankovića.

Zbornik obsega čas od VI. kongresa ZKJ do danes in je bogat vir za širše in globlje spoznavanje in proučevanje vloge in dejavnosti ZK, izkušnje prelojene poti, boja socialističnih sil za idejno in politično spoznavanje bistvenih pojavov in problemov ter za

odkrivanje določene socialistične vsebine v njihovem urejanju.

Razen 32 člankov in govorov naših največjih voditeljev je v zborniku objavljeno tudi pismo IK CK ZK o tekočih nalogah Zveze komunistov v boju za odstranjevanje negativnih pojavov v političnem, gospodarskem in družbenem življenju ter za odstranjevanje slabosti v delu ZK. V knjigi so objavljeni tudi izvlečki iz programa ZKJ o mestu in vlogi komunistov ter drugih zavestnih socialističnih sil v sistemu ljudske oblasti

OB ROBU
DOGODKOVKonferenca
o Laosu

Danes se začne ob Leman-
skem jezeru mednarodna kon-
ferenca, ki naj zagotovi Laosu,
nevarno razvojenemu v
državljanski vojni, tisti polo-
žaj, ki mu je bil pred sedmimi
leti na konferenci v Zenevi že
mednarodno zagotovljen: neod-
visen in nevtralen.

Sklicanje konference štiri-
najstih držav lahko samo po-
zdravimo, saj odkriva, da so
prišle vse bolj ali manj ne-
posredno prizadete države —
iz obeh blokov in nevtralne —
do spoznanja, da je laoski
teren preveč splozelen, da bi
brez večje nevarnosti lahko
služil za šahovnico blokovskih
partij, in da je zato treba
izgledati stvar s pogajanjmi.
Toda paradoks, da država, ki
je dala pobudo za sklicanje te
konference — Kambodža —
najbrže ne bo navzoča, je po-
vod za bojazen, da razgovori
za okroglo mizo ne bodo pote-
kali brez prisotnosti blokov-
skih teženj in brez poskusov
rešiti, kar se rešiti da, in da
bodo zato terjali vso po-
trpežljivost...

Sef kambodške države princ
Sihanuk je namreč sporočil,
da Kambodža ne bo udeležena
v Zenevi (razen če vsi laoski
faktorji ne bodo za to), ker je
od laoskega kralja Savanga
Vatane slišal očitek, češ da se
je Kambodža s tem, da je dala
pobudo za sklicanje ženevske
konference, vmešavala v no-
tranje zadeve Laos. Nekateri
zahodni komentatorji niso
oklevali povežati te izjave
laoskega suverena z ameriški-
mi prizadevanji še v zadnjem
trenutku odločiti pogajanja in
pridobiti čas, v katerem naj
bi proameriška vlada uporni-
škega generala Fuma Nosava-
na popravila svoj politični in
še bolj kritični politični po-
ložaj.

Prispevek, ki ga je State
Department dal k laoski krizi,
je splošno znan. Posegi ame-
riške diplomacije, ki so pri-
vedli do upora proti legalni
vladi Suwane Fume in do
državljanske vojne, niso rezul-
tat individualne napake v tem
ali onem oddelku ameriškega
zunanjega ministrstva, mar-
več so logična posledica dolo-
cene vojaške in politične stra-
tegijske. Prav zato razgovori
v Zenevi najbrže ne bodo ne
lahki, ne kratki.

Prvi pogoj za ureditev raz-
mer v Laosu in v vsem jugo-
vzhodnem delu azijskega pro-
stora je konec tujega vmeša-
vanja, konec državljanske
vojne in vzpostavitev enotne,
neodvisne in nevtralne laoske
države. Tak je tudi cilj ženevske
konference.

V poluradni ameriških
krogih pa je vse pogostejše sli-
šati o načrtu, naj bi »komu-
nisti obdržali, kar imajo, ostali
del Laos pa naj bi upravljala
proameriška Bun Umova vla-
di«. Skratka, gre za načrt nove
Koreje, za to, da bi vzpostavili
dve laoski državi, ki bi že s
svojim obstojem bili povod za
naslednje hladne vojne v
tem delu sveta.

Tudi razprava o tem, da bi
ameriška mornariška pehota
direktno podprla proameriške
režime v Tajski in v južnem
Vietnamu, odkriva perspektivo
stalnega pritiska na nev-
tralni Laos, ki naj bi ga obu-
dili k življenju v Zenevi.
Skratka, vsebina ameriške zu-
nanje politike se tudi v tem
obdobju ni bistveno spre-
menila: strniti bi jo bilo mogoče
v že poznano formulo »kdor
ni z nami, je proti nam«, ki
naj velja v latinsko-ameri-
škem prostoru dobesedno, v
Aziji pa je zaradi obstoja ve-
likih in močnih izvenblokov-
skih držav omiljena s formu-
lacijo o »nevarnosti komuni-
stične penetracije« v tiste
države, za katere v Washing-
tonu še upajo, da jih bo moč
tako ali drugače obdržati v
SEATO vplivnem območju.

Vztrajanje pri taki doktrini
bi pomenilo veliko oviro za
hitro in uspešno delo konfe-
rence v Zenevi, kot je bila ta
doktrina eden izmed glavnih
vzrokov za to, da mora druga
ženevska konferenca reševati
tisto, kar je prva pred sedmi-
mi leti direktna: neod-
visni in nevtralni Laos. Seve-
da pa ta ugotovitev ne sme
biti povod za malodušje; vest,
da je prišlo na večer pred
konferenco do uradne preki-
nitve ognja in dejstvo samo,
da je do konference prišlo,
opravičujejo prepričanje, da je
bilo storjeno vsaj tisto najbolj
nujno, potrebno za to, da se
prepreči nadaljnje slabšanje
položaja.

M. S.

Lynden Johnson
v Saigonu

Saigon, 11. maja (AFP). Pod-
predsednik ZDA Lynden John-
son je danes popoldne prispel
v Saigon. V južnem Vietnamu
bo ostal do sobote in se bo
razgovarjal s predsednikom
Južnega Vietnam Ngo Din
Diemom.

OBISK SEKOU TOUREJA V ZAR

Soglasje o sodelovanju

Toure in Naser sta soglasna glede ukrepov
za razvoj afriškega sodelovanja in krepitev
enotnosti

KAIRO, 11. maja (Tanjug). Razgovori med predsednikom
Sekoum Touréjem in predsednikom Naserjem, ki trajajo
že dva dni v Kairu, so se nanašali na celo vrsto perečih
mednarodnih problemov. Oba predsednika sta se razgovarjala
tudi o nadaljnjih korakih za krepitev sodelovanja in odnosov
med Gvinejo in ZAR.

Kairski politični krogi pou-
darjajo, da sta oba predse-
dnika potrdila svoje popolno so-
glasje glede nadaljnjih skup-
nih ukrepov in akcij na pod-

ročju razvoja medafriškega so-
delovanja in enotnosti kot tudi
ukrepov za učinkovito uvelja-
vanje afriške Ustanovne listi-
ne in sklepov nedavne konfe-

rence zunanjih ministrov afri-
ških držav.

Razgovori obeh predsednikov
se niso omejili samo na Afriko
in njene probleme, ampak so
se nanašali tudi na razvoj po-
ložaja na področju Srednjega
vzhoda in Azije. Politični opa-
zovalci v Kairu poudarjajo, da
vse to kaže na globoko pove-
zanost razvoja obeh celin in na
čedalje večjo enotnost v boju
za skupne cilje, za neodvisnost
in dokončno odpravo ostankov
kolonializma.

Oba predsednika sta proučila
tudi možnosti za zboljšanje so-
delovanja med Gvinejo in ZAR
na vseh področjih. Kakor so
objavili, je bil na večeršnjem
sestanju ustanovljen poseben
ožji odbor z nalogo, da prouči
sklenitev novega trgovskega
sporazuma in sporazuma o go-
spodarskem sodelovanju med
obema državama.

V Kairu so objavili, da je
predsednik Sekou Touré spre-
jel povabilo parlamenta ZAR
in da bo govoril na posebni
seji parlamenta v soboto.

Studentske manifestacije v Turčiji

Ankara, 11. maja (Tanjug).
V Ankari, Izmiru in Istanbulu
so bile manifestacije študen-
tov, ki so izražali svojo pri-

vrženost Odboru nacionalne
enotnosti in šefu države in vlade
generalu Gurselu. Studentje
so priredili manifestacije v
zvezi z nedavno izsleditvijo in
aretacijo protirevolucionarnih
elementov v nekaterih turških
mestih.

V Ankari poudarjajo, da po-
ložaj ni vznemirljiv, čeprav
menijo, da je bilo v zadnjih
dveh dneh aretiranih v državi
kajih 200 ljudi. Med njimi so
tudi nekateri bivši poslanci
Demokratske stranke in člani
nove stranke Ragipa Gümü-
šbale.

Ministrski svet je razprav-
ljal o položaju. Pričakujejo, da
bo general Gursel govoril o
teh dogodkih na tiskovni kon-
ferenci v soboto.

Imenovan ameriški
cenzor za vesti

Washington, 11. maja (Reu-
ter). Ameriški obrambni mi-
nister Robert McNamara je do-
ločil generalnega inšpektorja
letalskih sil generalajntanta
Joseph Carrola za nalogo, da
pripravi vse potrebno za uved-
bo cenzure nad vestmi, ki jo
je nedavno napovedal predse-
dnik Kennedy.

»Vaša eminenca je v zablodii«

Havana, 11. maja (Tanjug).
List »Mundo« piše danes v
uvodniku pod naslovom »Vaša
eminenca je v zablodi«, da je
bistvo spopada med vlado in
Cerkvijo na Kubi v zarotniški
dejavnosti klera. List omenja
»pastirsko pismo« škofov iz
Caracasa, v katerem je govo-
ra o »preganjanju Cerkve« in
»groznih duhovnikov« na
Kubi. List poudarja, da Ku-
banci dobro vedo, da gre za
stvari, ki nimajo nobene zveze
z religijo.

Kube vsi duhovniki tuje na-
rodnosti, prav tako pa tudi
večje število kubanskih duhov-
nikov. Kakor poroča tisk, je
doslej zaprosilo za vizume za
odhod iz dežele okrog 2000 du-
hovnikov.

Ozračje v Alžiru je še vedno napeto in v teku so velike
policijske preiskave. Na sliki: vojska preiskujeta civil-
lista, da bi videla, ali nima morda skritega orožja.

Štiri leta ječe-za sto življenj

Obsodbi v Tübingenu — štiri aretacije v Duis-
burgu — Himmlerjevo premoženje zaplenjeno

TÜBINGEN, 11. maja (AFP). Sodišče v Tübingenu je obsodilo
bivša poročnika čet SS in gestapovska agenta Richarda Wi-
cherta in Bruna Schulza na štiri leta in pol oziroma tri leta in
pol ječe. Wichert in Schulz, ki sta pripadala posebnemu po-
veljstvu v Tilsitu, sta bila obtožena, da sta na začetku vojne
proti Sovjetski zvezi zakrivila smrt sto Litvancev, večinoma
Židov.

Tanjug poroča iz Bonna, da
je policija v Duisburgu, enem
velikih središč porušene indus-
trijske aretiral štiri ljudi, ki
pripadajo organizaciji »nova
mladina Nemčije«. Med zasli-
šanjem so izjavili, da organiza-
cija »poveljuje nacionalizem
in širi protisemitizem«. Pri
aretacijah so našli nacistično
literaturo, deloma novejšega
datuma.

Kakor so objavili, se zdi, da
je organizacija povezana s po-
dobno organizacijo v Hambur-
gu, kjer so se nedavno pojavili
ključasti križi. Sodijo, da gre
za organizacijo, ki so okrepile
svojo dejavnost ob začetku

procesa proti nacističnemu vo-
jenu zločinu Eichmannu.
Aretiranci so priznali, da so po
zidovih pisali gesla »Živel
Eichmann«.

Po vestih agencije Reuter iz
Berlina je sodišče za denaci-
fikacijo v zah. Berlinu zaple-
nilo imetje Heinricha Himml-
erja, enega vodilnih nacistov,
ki ga obtožnica označuje
za drugega največjega ubijalca
v zgodovini. Zaplenjeno imetje
bodo izkoristili za izplačilo od-
škodnine žrtvam fašizma.

Predsednik sodišča je opozo-
dil na zločinske poskuse, ki jih
je Himmler pospeševal v kon-
centracijskih taboriščih, in je

Combe in njegov »zunanj minister« Evariste Kimba na sprejemu pod mobutujsko stražo.
Combe pride menda pred sodišče zaradi veleizdaje.

SOVRAŽNOSTI V LAOSU PREKINJENE

Danes začetek konference

Konference v Zenevi se udeleži tudi Norodom Sihanuk — V Londonu
sodijo, da bo konferenca trajala več kot dva meseca

LONDON, 11. maja (AP). — Britanska vlada je prejela po-
ročilo, da so bile prekinjene sovražnosti v Laosu. Tako je
zdaj utirja pot za začetek konference 14 držav o Laosu, ki
naj bi se začela jutri v Zenevi. Zahodne države so bile obja-
vile, da bodo sodelovale na ženevski konferenci s pogojem,
da bodo prej prekinjeni boji na laoskih bojiščih.

Predstavniki britanskega zu-
me danes odpotovali v Zenevo,
kjer se bo takoj po prihodu
sestal s sovjetskimi zunanjimi
ministrom Gromikom. Oba
ministra kot predsednika prve
ženevske konference o Laosu
bosta ob tej priložnosti dolo-
čila proceduro za jutrišnji za-
četek pogajanj.

Reuter poroča iz Londona,
da so britanskemu zunanjemu
ministru Homeu tik pred od-
hodom iz Londona sporočili,
da bo na konferenci o Laosu
sodeloval tudi Norodom Sihan-
uk. Zastopnik Foreign Office-
ja je sporočil, da bo Sihanuk
prispel v Zenevo v torek. Si-
hanuka je danes pozval naj se
udeleži konference tudi kralj

Vatana.

Poučeni krogi v britanski
prestonici sodijo, da bo med-
narodna konferenca o Laosu
precej dolgo trajala, morda več
kot dva meseca.

V Londonu poudarjajo, da si
bodo zahodne države na ženev-
ski konferenci prizadevale do-
seči sporazum, ki bi zajamčil
»enotnost, neodvisnost in res-
nično nevtralnost Laos«. So-
dijo, da bi lahko olajšala po-
gajanje pripravljenost Wash-
ingtona, da sprejme prepri-
čanje britanske vlade, po ka-
terem je sedanji zakoniti laoski
ministrski predsednik princ
Suvana Fuma, ki ga sprejema-
jo tudi druge udeležene konfe-
rence, edini človek, ki lahko
sestavi vlado, katere politika
bo zares nevtralna.

Zahodnim državam se zdi
eden najvažnejših problemov,
ki ga bo treba urediti na že-

nevske konferenci, nadzorstvo

nad dobavljanjem orožja bodo-
čemu nevtralnemu Laosu. Za-
hodne države bodo zato zahte-
vale, da je treba ustvariti
takšen mehanizem, ki bo omo-
gočil učinkovito nadzorstvo
nad uvozom orožja.

Kar zadeva bodoči status
Laosa, so v Londonu mnenja,
da bi moral sloneti na podob-
nih načelih, na katerih temelji
status Avstrije.

Umor v Vientianu

Vientian, 11. maja (Reuter).
Minu'lo noč je bil ubit major
Tjao Ekarat, sorodnik pred-
sednika laoske vlade Suvane
Fume in voditelja laoskega gi-
banja Patet Lao princa Sufan-
nuvonga. Major Ekarat je bil
adjutant generala Fumija No-
savana, podpredsednika upor-
niške vlade Buna Uma.

Major Ekarat je bil ubit v
neposredni bližini Vientiana na
poti na letališče. Atentator je
vanj izstrelil 13 krogel iz brzostrelke.

BOJI V ANGOLI

Portugalski teror raste

Kolonialne čete rušijo vasi in pobijajo mirno prebivalstvo — Angolski
begunci v Kongu — Uporniški odredi delujejo po vnaprej določenih
načrtih

LUANDA, 11. maja. — Portugalska agencija »Lusitania«
danes poroča, da potekajo uporniške akcije v Angoli po vna-
prej določenem načrtu. Po najnovejših, čeprav skopih vestih
pripravljajo močne uporniške sile napad na Nenago, kjer je
strateško letališče za napade na upornike in nezaščiten angolske
vasi. Portugalska agencija ceni, da v severnih delih
Angole organizirano deluje okrog 20.000 upornikov, ki jih
vodi »Unija ljudstva Angole«.

Portugalske oblasti v Angoli
ustanavljajo »korpus za delo
in začasno obnovo«. Kolonialne
oblasti hočejo tako z mobiliza-
cijo domače delovne sile opre-
viti žetev na plantažah, ki jih
ogrožajo uporniške sile. Gene-
ralni guverner Angole je oseb-
no prevzel skrb za mobilizacijo
delovne sile za ta »korpus«, v
katerem bodo uvedli strogo vo-
jaško disciplino.

Po vesteh AP prihaja v
spodnji Kongu vsak dan veliko
število beguncev iz Angole, po-
sebnost s severnih področij. Ra-
čunajo, da je doslej pobegnilo
iz Angole kakih 60.000 prebi-
valcev, ki se boje represalij in
popolnega uničenja v akcijah,
s katerimi nameravajo Portu-
galci čez nekaj tednov, ko bo
prenehalo deževno obdobje za-
treti vstajo v Angoli. O nesreči
in trpljenju beguncev prihaja-
jo pretresljiva poročila. Portu-
galska letala so z raketami in
zažigalnimi bombami zravnala
z zemljo cele vasi. Eden izmed
voditeljev lokalne uporniške
organizacije v Angoli Eduardo
Pinok je izjavil, da so portu-
galske čete doslej zverile po-
bile okrog 25.000 Angolcev,
da pa bo do glavnega obraču-
navanja portugalskih kolonia-
listov z angolskim prebiva-
lством šele prišlo.

Po nekaterih vestih iz poob-
laščenih virov nameravajo
Portugalski s četami, ki vsak
dan prihajajo v Angolo kot
okrepitev, zapreti mejo proti
Kongu in tako presekati upor-
niškim silam umik. Prebival-
stvo se boji napovedanih akcij
in še hujših zločinov ter repre-
salij kolonialnih čet, zato se
rešuje z begom v sosednji Kon-
go.

Eden izmed beguncev, Ma-
nuel Luski, je pripovedoval, da
so portugalski vojski njegovo
rojstvo vas Kivonzo porušili do
tal. »Portugalski so pobili neo-
brožene prebivalce. Na hitro
smo pobrali vse, kar smo mogli
nesti s seboj, in pobegnili na
džunglo. Dva dni smo taval
skoz džunglo, preden nam je
uspešno prebiti se v Kongo«. Na-
dalje je dejal, da ima portu-
galska vojska pod nadzorstvom
vse ceste, ki drže iz Angole v
Kongo. Desettisočim Angolcem
pa je vendarle uspelo priti čez
mejo, pri čemer so se skrivno
prebijali skozi hribovite
kraje, kjer raste gosta, pono-
kod tudi nad dva metra visoka
trava.

Portugalski so zravnali z zem-
ljo tudi vasi Pedra Koste in
Pedra Moniza. V obmejnih
vaseh Angole zdaj skoraj ni
nikogar več. Angolski begunci.

galci čez nekaj tednov, ko bo
prenehalo deževno obdobje za-
treti vstajo v Angoli. O nesreči
in trpljenju beguncev prihaja-
jo pretresljiva poročila. Portu-
galska letala so z raketami in
zažigalnimi bombami zravnala
z zemljo cele vasi. Eden izmed
voditeljev lokalne uporniške
organizacije v Angoli Eduardo
Pinok je izjavil, da so portu-
galske čete doslej zverile po-
bile okrog 25.000 Angolcev,
da pa bo do glavnega obraču-
navanja portugalskih kolonia-
listov z angolskim prebiva-
lством šele prišlo.

Po nekaterih vestih iz poob-
laščenih virov nameravajo
Portugalski s četami, ki vsak
dan prihajajo v Angolo kot
okrepitev, zapreti mejo proti
Kongu in tako presekati upor-
niškim silam umik. Prebival-
stvo se boji napovedanih akcij
in še hujših zločinov ter repre-
salij kolonialnih čet, zato se
rešuje z begom v sosednji Kon-
go.

Eden izmed beguncev, Ma-
nuel Luski, je pripovedoval, da
so portugalski vojski njegovo
rojstvo vas Kivonzo porušili do
tal. »Portugalski so pobili neo-
brožene prebivalce. Na hitro
smo pobrali vse, kar smo mogli
nesti s seboj, in pobegnili na
džunglo. Dva dni smo taval
skoz džunglo, preden nam je
uspešno prebiti se v Kongo«. Na-
dalje je dejal, da ima portu-
galska vojska pod nadzorstvom
vse ceste, ki drže iz Angole v
Kongo. Desettisočim Angolcem
pa je vendarle uspelo priti čez
mejo, pri čemer so se skrivno
prebijali skozi hribovite
kraje, kjer raste gosta, pono-
kod tudi nad dva metra visoka
trava.

Portugalski so zravnali z zem-
ljo tudi vasi Pedra Koste in
Pedra Moniza. V obmejnih
vaseh Angole zdaj skoraj ni
nikogar več. Angolski begunci.

Posredniki med ZDA
in Kubo

Zeneva, 11. maja (AP). Ka-
nadski zunanji minister Green
je danes izjavil, da je Kanada
pripravljena posredovati v spo-
ru med ZDA in Kubo. Dodal
je, da sta tudi Mehika in Bra-
zila pripravljeni nuditi Wa-
shingtonu in Havani svoje
usluge.

Kongres KP Francije

Pariz, 11. maja (Tanjug). V
predmestju Pariza Saint Denis
se je začel danes 16. kongres
KP Francije. Poleg 500 delega-
tov prisostvujejo kongresu tudi
delegacije komunističnih partij
nekaterih evropskih in iz-
venevropskih dežel. Odsotne
so delegacije Sovjetske zveze
in vzhodnoevropskih držav,
ker je njihovim predstavnikom
francoska vlada odklonila
vstopne vize.

Sekretar KP Francije Wal-
deck Rochet je imel referat o
»zvezi delavskih in demokrati-
čnih sil proti oblasti kapita-
lističnih monopolov za na-
predek, mir, svobodo ter vzpo-
stavitve in obnovo demokra-
cije«.

750.000 ton
avstralskega žita
za LR Kitajsko

Melbourne, 11. maja (Reuter).
Tu so danes objavili, da je
Avstralija prodala LR Kitaj-
ski 750.000 ton žita. Predsednik
avstralske uprave za žito John
Reasdale je izjavil, da so se
o prodaji žita razgovarjali
Pakingu in Hongkongu.